
Kuopion kaupunki, Talous- ja
omistajaohjaus
4.10.2017
Seurantajulkaisu SE 2017:3
ISSN 0785-0344

VUODEN 2017 TALOUSARVION SEURANTA/ TOINEN OSAVUOSIKATSAUS

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

Talouden seuranta ja ennuste	3
Tuloslaskelma / ydinkaupunki	3
Tulos- ja rahoituslaskelma, koko kaupunki	4
Henkilöstöraportti	5
Väestömuutokset tammi-elokuu 2017	11
Työttömyys elokuun lopulla 2017	12
Investointiosan seuranta	14
Kuopion kaupungin strategian ja tavoitteiden seuranta	26
Käyttötalouden seuranta	35
Elinvoima- ja konsernipalvelu	36
Kaupunkiympäristön palvelualue	49
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	59
Kasvun ja oppimisen palvelualue	68
Perusturvan palvelualue	78
Terveystalouden palvelualue	88
Isäntäkuntapalvelut	98
Keskusvaalilautakunta	100
Tarkastuslautakunta	101
Tilakeskus	102
Pohjois-Savon pelastuslaitos	107
Konserniyhteisöille asetetut tavoitteet	115
Tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden seuranta	116
Keskeisten tytäryhteisöjen toiminta ja talous	128
Liikelaitosten tilannekatsaukset	135
Kuopion Vesi Liikelaitos	136
Kallaveden Työterveys Liikelaitos	142
Kuntatekniikkaliikelaitos (Mestar)	146

TULOSLASKELMA / YDINKAUPUNKI

	TP 2016	TA + TAMU 2017	TPE 2017	Muutos-% TPE-17/ TP-16	Muutos-% TA-17/ TPE-17	TOT 2016 08	TOT 2017 08	Muutos-% Tot-17/ Tot-16	TA:N Tot-%
	Milj.€	Milj.€	Milj.€			Milj.€	Milj.€		
TOIMINTATUOTOT									
Myyntituotot	51,7	45,2	49,3	-4,6 %	9,1 %	32,2	32,4	0,6 %	71,7 %
Maksutuotot	39,4	41,9	38,9	-1,2 %	-7,2 %	23,8	24,0	0,7 %	57,1 %
Tuet ja avustukset	22,3	16,8	15,7	-29,8 %	-6,9 %	15,7	11,0	-30,3 %	65,1 %
Vuokratuotot	21,6	22,4	21,8	0,8 %	-2,5 %	17,1	17,7	3,1 %	78,9 %
Muut toimintatuotot	9,0	13,9	11,1	23,8 %	-20,2 %	5,2	3,8	-25,8 %	27,7 %
TOIMINTATUOTOT	144,1	140,3	136,8	-5,0 %	-2,4 %	94,0	88,8	-5,5 %	63,3 %
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstökulut									
Palkat ja palkkiot	-203,8	-217,4	-216,7	6,4 %	-0,3 %	-139,8	-144,9	3,6 %	66,6 %
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	-51,7	-50,3	-51,1	-1,3 %	1,6 %	-35,2	-34,4	-2,4 %	68,4 %
Muut henkilösivukulut	-13,7	-11,4	-10,8	-21,1 %	-5,3 %	-9,4	-7,2	-22,9 %	63,3 %
Henkilöstökulut yhteensä	-269,2	-279,1	-278,6	3,5 %	-0,2 %	-184,4	-186,5	1,1 %	66,8 %
Palvelujen ostot									
- Asiakaspalvelujen ostot	-227,9	-237,2	-241,2	5,9 %	1,7 %	-149,0	-160,5	7,7 %	67,7 %
- Muiden palvelujen ostot	-117,7	-128,9	-126,6	7,5 %	-1,7 %	-73,2	-75,6	3,3 %	58,6 %
Palvelujen ostot yhteensä	-345,6	-366,1	-367,9	6,4 %	0,5 %	-222,2	-236,0	6,2 %	64,5 %
Muut toimintakulut yhteensä	-151,7	-144,2	-143,9	-5,2 %	-0,2 %	-99,3	-92,2	-7,1 %	64,0 %
TOIMINTAKULUT	-766,5	-789,3	-790,3	3,1 %	0,1 %	-505,9	-514,7	1,7 %	65,2 %
TOIMINTAKATE	-622,4	-649,0	-653,5	5,0 %	0,7 %	-411,9	-425,9	3,4 %	65,6 %
Verotulot	429,1	438,0	443,5	3,3 %	1,3 %	291,3	303,6	4,2 %	69,3 %
Valtionosuudet	182,7	197,0	197,3	8,0 %	0,2 %	121,0	131,8	9,0 %	66,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	7,0	5,7	6,3	-9,9 %	9,7 %	3,7	4,6	25,1 %	80,2 %
Liikelaitosten peruspääoman tuotot	18,1	18,6	18,6	2,9 %	-0,2 %	12,0	12,4	3,1 %	66,7 %
VUOSIKATE	14,5	10,3	12,2	-15,8 %	17,9 %	16,1	26,5	64,9 %	256,4 %
Suunn.mukaiset poistot	-18,1	-22,3	-22,3	23,1 %	0,1 %	-12,6	-12,8	1,4 %	57,5 %
Arvonalentumiset	-4,6	0,0	0,0						
Satunnaiset tuotot	5,2	0,0	0,5	-91,3 %		0,1	0,5		
Satunnaiset kulut	-4,4	0,0	0,0	-100,0 %		0,0	0,0		
TILIKAUDEN TULOS	-7,4	-11,9	-9,7	29,9 %	-19,1 %	3,5	14,2	303,5 %	-118,8 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJAAMA	-7,4	-11,9	-9,7	30,3 %	-19,1 %	3,5	14,2	303,5 %	-118,8 %

TULOSLASKELMA, koko kaupunki, M€				
	TA 2017	Ennuste 2017	Erotus (+) paremmin (-) huonommin	Toteuma 31.8.2017
Toimintatuotot	319,4	314,9	-4,5	207,5
Toimintakulut	-920,8	-921,0	-0,2	-599,8
Toimintakate	-601,4	-606,2	-4,7	-392,3
Verotulot	438,0	443,5	5,5	303,6
Valtionosuudet	197,0	197,3	0,3	131,8
Rahoitustuotot ja -kulut	5,2	5,7	0,5	4,2
Vuosikate	38,7	40,3	1,6	47,4
Poistot	-48,8	-50,8	-2,0	-30,5
Satunnaiset erät	0,0	0,5	0,5	0,5
Tilikauden tulos	-10,1	-10,1	0,0	17,4
Tilinpäätöserät	0,2	0,3	0,2	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	-9,9	-9,7	0,2	17,4

RAHOITUSLASKELMA, koko kaupunki, M€				
	TA 2017	Ennuste 2017	Erotus Ta / Ennuste (+)paremmin (-) huonommin	Toteuma 31.8.
Vuosikate	38,7	40,3	1,6	47,4
Satunnaiset erät	0,0	0,5	0,5	0,5
Tulorahoituksen korjauserät	-8,2	-8,1	0,1	-1,1
Toiminnan rahavirta	30,5	32,6	2,1	46,7
Käyttöomaisuus investoinnit	-69,7	-63,0	6,7	-30,6
Rahoitusosuudet inv. Menoihin	1,7	1,8	0,0	0,1
Pys.vastaavien hyöd. luov. tulot	12,3	8,8	-3,4	5,5
Investointien rahavirta	-55,7	-52,4	3,3	-25,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-25,1	-19,7	5,4	21,7
Antolainauksen muutokset	0,4	0,4	0,0	0,2
Lainakannan muutokset	14,1	14,1	0,0	11,8
Oman pääoman muutokset	0,0	-1,7	-1,7	-1,7
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,9	0,9	0,0	-4,3
Rahoituksen rahavirta	15,4	13,7	-1,7	6,0
Rahavarojen muutos	-9,8	-6,1	3,7	27,7

HENKILÖSTÖRAPORTTI

Toiminnassa tapahtuneet henkilöstöön vaikuttavat muutokset seurantajakson aikana

Toimintaympäristön muutokset

Juankosken kuntaliitoksessa kaupungin palvelukseen siirtyi Juankosken kaupungista ja Kysteri -liikelaitoksesta noin 286,4 henkilötyövuotta (259 vakinaista henkilöä). Kuopion Innovation Oy:stä siirtyi 9,2 henkilötyövuotta (vakinaista 10 henkilöä).

Vuoden alussa toteutetussa organisaatiouudistuksessa

- konsernipalvelu ja vetovoimaisuuden palvelualue yhdistyivät elinvoima- ja konsernipalveluksi (348,1 htv)
- työllistämisen yksikkö siirtyi perusturvan palvelualueelta elinvoimapalveluihin (26 htv)
- strateginen maankäytön suunnittelu siirtyi konsernipalvelusta kaupunkiympäristön palvelualueelle (10 htv)
- kasvatus- ja perheneuvola siirtyi kasvun- ja oppimisen palvelualueelta terveydenhuollon palvelualueelle (5htv).

Palkkojen tarkistukset

Kilpailukyky sopimuksen mukaiset kunta-alan sopimukset tulivat voimaan 1.2.2017. Säännölliset työajat muuttuivat helmikuun alussa. Työaikoja pidennettiin kilpailukyky sopimuksen mukaisesti keskimäärin 24 tuntia vuodessa ansiotasoa muuttamatta. Sopimuskausi päättyy 31.1.2018. Sopimuskaudella ei koroteta palkkoja.

Kilpailukyky sopimuksen mukaisesti lomarahat maksettiin 30 prosentilla alennettuna. Määräaikainen sopimus lomarahojen alentamisesta on voimassa 1.2.2017 – 30.9.2019 välisellä ajanjaksolla.

Palvelualueet, liikelaitokset ja taseyksiköt ovat toimivaltansa puitteissa tehneet tehtävän vaativuuden muutoksiin liittyviä tehtäväkohtaisten palkkojen tarkastuksia ja henkilökohtaisten lisien tarkastuksia sekä päättäneet määräaikaisista lisävastuupalkkioista ja kertapalkkioista. Maaningalta kuntaliitoksella siirtyneen henkilöstön palkkojen harmonisoinnin valmistelu on vireillä ja palkat harmonisoidaan takautuvasti 1.8.2017 alkaen.

Tavoitteet henkilöstötyölle

Vuoden 2017 talousarviossa asetettiin henkilöstötyön tuottavuudelle seuraavia tavoitteita:

1. Tuloksellisuuden ja työelämän laadun samanaikainen kehittäminen

Esimiestyön ja johtamiskulttuurin jatkuvan kehittämisen kautta pyritään parantamaan työelämän laatua ja sitä kautta tuloksellisuutta. Koulutusohjelmaan on lisätty esimiehille suunnattua monipuolista koulutusta ja työyhteisötasoista valmennusta. Henkilöstön osallistumista pyritään edistämään kehitys- ja arviointikeskustelujen, työpaikkakokousten, henkilöstön osallistamisen, sisäisen viestinnän ja työyhteisötaitojen kehittämisen kautta.

2. Palvelu- ja toimintatapojen jatkuva kehittäminen yhdessä henkilöstön kanssa

Henkilöstöä kannustetaan palvelujen kehittämiseen mm. kaupunginjohtajan laatu- ja innovaatiopalkinnoilla. Henkilöstöltä toivotaan kehittämisaloitteita ja ideoita toiminnan kehittämiseen ja tuottavuuden parantamiseen. Uuden Kuopion strategian 2030 tekemiseen on pyydetty henkilöstöltä näkemyksiä, palautetta ja ideoita.

3. Vakinaisen henkilöstön osuuden vahvistaminen ja määräaikaisen henkilöstön rakenteen vahvistaminen

HENKILÖSTÖMÄÄRÄN MUUTOS	*) ELKO	KYMP	HYV	KOP	PTP	THP	Yleishal linto	Liikelai tokset	Taseyksi köt	YHTEENSÄ
VAKINAINEN JA MÄÄRÄAIKAINENHENKILÖSTÖ										
Vak. henkilöstö 08/2017	311	193	335	1916	1039	675	4	306	254	5033
Ma. henkilöstö 08/2017	39	33	142	596	459	221		80	85	1655
Ma. % -osuus henkilöstöstä	11,1 %	14,6 %	29,8 %	23,7 %	30,6 %	24,7 %	0,0 %	20,7 %	25,1 %	24,7 %
Vak. henkilöstö 08/2016		174	333	1842	965	625	4	298	259	4500
Ma. henkilöstö 08/2016		33	164	565	448	203		99	73	1585
Ma. % -osuus henkilöstöstä		15,9 %	33,0 %	23,5 %	31,7 %	24,5 %	0,0 %	24,9 %	22,0 %	26,0 %
Muutos %-yksikköä		-1,3 %	-3,2 %	0,3 %	-1,1 %	0,1 %	0,0 %	-4,2 %	3,1 %	-1,3 %

*) ELKO sisältää Tilakeskuksen henkilöstön

**) ELKOn vertailutieto ei saatavana organisaatiouudistuksen johdosta

Määräaikaisen henkilöstön osuus (sijaiset ja muut määräajaksi palkatut) on kaupunkitasolla alentunut 1,3 prosenttiyksikköä. Eniten määräaikaista henkilöstöä suhteessa vakinaiseen henkilöstöön on perusturvan palvelualueella, hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella ja terveydenhuollon palvelualueella. Perusturvan palvelualueella kotihoidossa on kevään aikana vakinaistettu kaupunginvaltuuston 11/2016 tekemän päätöksen mukaisesti 60 lähihoitajaa sisäisiksi sijaisiksi, jonka ansiosta määräaikaisen henkilöstön osuus on kääntynyt laskuun. Lisäksi määräaikaisen henkilöstön osuus on alentunut kaupunkiympäristön palvelualueella, hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella ja liikelaitoksissa.

Kaupunki tarjosi nuorille työ- ja harjoittelumahdollisuuksia myös kesällä 2017. Kesäharjoittelupaikkoja tarjottiin 253 opiskelijalle ja 148 koululaiselle.

4. Henkilöstömenojen vähentäminen

Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ydinkaupungin henkilöstömenot ovat kasvaneet noin 2 M€. Henkilöstömenojen kasvuun vaikuttaa Juankosken kuntaliitos. Henkilöstömenojen kasvua hillitsee kilpailukykysojimuksen sisältämä sosiaaliturvamaksun aleneminen. Henkilöstömenoja pyritään vähentämään mm. hyödyntämällä henkilöstöpoistumaa ja täyttölupien perusteellisella harkinnalla esim. eläköitymisen yhteydessä.

PALKKAKULUJEN SEURANTA (ilman henkilösivukuluja)

Talousarvion toteuma tammi-elokuu 2017

Palvelualue	Toteuma	Talousarvio	Toteuma
	€	€	%
Keskusvaalilautakunta	12 930	12 900	100,2 %
Tarkastustoimi	74 284	106 534	69,7 %
Yleishallinto	626 475	972 660	64,4 %
Elinvoima- ja konsernipalvelu	8 986 253	14 069 712	63,9 %
Kaupunkiympäristön palvelualue	6 128 488	9 546 407	64,2 %
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	9 570 501	14 711 333	65,1 %
Kasvun ja oppimisen palvelualue	59 901 150	89 254 994	67,1 %
Perusturvan palvelualue	34 968 328	49 653 644	70,4 %
Terveydenhuollon palvelualue	24 664 217	37 453 474	65,9 %
Ydinkaupunki yhteensä	144 932 627	215 781 658	67,2 %
Liikelaikokset			
Kallaveden Työterveys	1 413 502	2 177 000	64,9 %
Kuopion Kuntatekniikan liikelaitos	5 218 898	7 990 014	65,3 %
Kuopion Vesi	2 718 974	4 057 321	67,0 %
Liikelaikokset yhteensä	9 351 374	14 224 335	65,7 %
Taseyksiköt			
Pohjois-Savon Pelastuslaitos	9 302 999	14 325 594	64,9 %
Tilakeskus	1 441 879	2 171 900	66,4 %
Isäntäkuntapalvelut	1 075 838	1 708 000	63,0 %
Taseyksiköt yhteensä	11 820 716	18 205 494	64,9 %
Yhteensä	166 104 717	248 211 487	66,9 %
Työllistämisvaroin palkatut, ydink.	585 488	1 205 594	48,6 %
Kesätyöntekijät, ydink.	695 195	767 000	90,6 %
Oppisopimuskoulutus	150 997	430 028	35,1 %
Uudenlleensijoitustoiminta	103 184	202 200	51,0 %
Kuopion kaupunki yhteensä	167 639 580	250 816 309	66,8 %

Lukuihin ei sisälly luottamustoimipalkkiot ja tilille 4080 kirjattava muut palkkakustannukset ja palkkiot eikä aktivoidut ja jaksotetu palkat eikä palkkojen oikaisuerät (=sairaus- ja tapaturmavakuutuskorvaukset).

Ydinkaupungin palkkakulujen määrärahavarauksesta on käytetty 67,2 %. Kahdeksan kuukauden osuus vuosibudjetista, kun heinäkuussa maksettavat lomarahat otetaan huomioon, on noin 67,8 %. Toteumaprosenttiin vaikuttaa lomarahan maksuajankohdan lisäksi myös mm. kesälomakaudelle ajoittuva sijaistarve (perusturva- ja terveydenhuolto) sekä toimintojen ajoittuminen kevät- ja syyskaudelle (kasvu ja oppiminen).

HENKILÖSTÖSEURANTA HENKILÖTYÖVUOSINA

Henkilöstösuunnitelmien toteuma tammi-elokuu 2017

Palvelualue	Toteuma htv	Suunnitelma htv	Toteuma %
Keskusvaalilautakunta	0,4		
Tarkastustoimi	1,3	2,0	65,0 %
Yleishallinto	9,0	14,0	64,3 %
Elinvoima- ja konsernipalvelu	274,2	387,0	70,9 %
Kaupunkiympäristön palvelualue	140,7	212,0	66,4 %
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	259,1	415,0	62,4 %
Kasvun ja oppimisen palvelualue	1591,7	2404,0	66,2 %
Perusturvan palvelualue	949,1	1432,9	66,2 %
Terveydenhuollon palvelualue	569,3	884,8	64,3 %
Ydinkaupunki yhteensä	3794,8	5751,7	66,0 %
Liikelaitokset			
Kallaveden Työterveys	27,3	42,0	65,0 %
Kuopion Kuntatekniikan liikelaitos	151,4	239,0	63,3 %
Kuopion Vesi	60,5	87,9	68,8 %
Liikelaitokset yhteensä	239,2	368,9	64,8 %
Taseyksiköt			
Pohjois-Savon Pelastuslaitos	192,8	280,1	68,8 %
Tilakeskus	30,1	45,3	66,4 %
Isäntäkuntapalvelut	28,5		
Taseyksiköt yhteensä	251,4	325,4	77,3 %
Yhteensä	4285,4	6446,0	66,5 %
Yllä oleviin htv-kertymiin sisältyy:			
Työllistämisvaroin palkattujen htv	27,0		
Kesätyöntekijöiden htv	35,8		
Oppisopimuskoulutus htv	1,7		
	64,5		

HTV = palkallinen työaika ilman tehtyä lisä- ja ylityötä

Palkattomat keskeytykset vaikuttavat lukuihin htv:ia vähentävästi.

Ydinkaupungin henkilötyövuosikertymä tammi - elokuulta on 3794,8 henkilötyövuotta ja koko kaupungin kertymä on 4285,4 henkilötyövuotta. Kahdeksan kuukauden laskennallinen osuus vuositason henkilöstösuunnitelmasta on 66,7 %. Ydinkaupungin osalta toteuma on 66,0 % ja koko kaupungin osalta 66,5 %. Toteuma-prosenttiin vaikuttaa mm. kesälomakaudelle ajoittuva sijaistarve ja toimintojen ajoittuminen kevät- ja syyskaudelle (hyvinvoinnin edistäminen sekä kasvu ja oppiminen).

Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna henkilötyövuosien määrä on kasvanut 171,4 henkilötyövuotta, joka selittyy osittain Juankosken kuntaliitoksella.

SAIRAUS- JA TAPATURMAPOISSAOLOT

Muutos edelliseen vuoteen tammi-elokuu

Palvelualue	SAIRAUSPOISSAOLOT			TAPATURMAPOISSAOLOT		
	2017 kpv	2016 kpv	Muutos kpv	2017 kpv	2016 kpv	Muutos kpv
kalenteripv/henkilötyövuosi						
Yleishallinto	7,3	2,9	4,4	0,9	0,4	0,5
*) Elinvoima- ja konsernipalvelut	21,8			3,2		
Kaupunkiympäristön palvelualue	12,0	10,9	1,1	0,9		0,9
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	13,1	9,7	3,4	0,5	0,2	0,3
Kasvun ja oppimisen palvelualue	15,3	14,9	0,4	0,5	0,7	-0,2
Perusturvan palvelualue	21,7	20,1	1,6	0,8	1,5	-0,7
Terveydenhuollon palvelualue	18,4	19,5	-1,1	0,6	0,4	0,2
Liikelaitokset						
Kallaveden Työterveys	10,9	15,9	-5,0	1,4		1,4
Kuopion Kuntatekniikan liikelaitos	15,6	15,8	-0,2	1,8	0,7	1,1
Kuopion Vesi	7,2	10,9	-3,7	1,0		1,0
Taseyksiköt						
Pohjois-Savon Pelastuslaitos	15,4	15,3	0,1	2,0	1,9	0,1
Tilakeskus	6,6	20,5	-13,9			0,0
Isäntäkuntapalvelut	21,1	18,5	2,6		0,6	-0,6
Poissaolot keskim. ydinkaupunki	17,3	16,8	0,5	0,7	1,0	-0,3

*) Vertailutieto ei saatavana organisaatiouudistuksen johdosta

Ydinkaupungin sairauspoissaolot ovat 17,3 kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna sairauspoissaolojen määrä on kasvanut 0,5 kpv/htv. Eniten sairauspoissaoloja on elinvoima- ja konsernipalvelujen, perusturvan palvelualueella sekä Tuusniemen terveydenhuollossa (Isäntäkuntapalvelut).

Vuoden ensimmäiseen osavuositarkastukseen verrattuna sairauspoissaolot ovat vähentyneet 2,7 kalenteripäivää/henkilötyövuosi (tammi-huhtikuussa 20,0 kpv/htv) ja tapaturmapoissaolot ovat vähentyneet 0,2 kpv/htv. Vähennys selittyy osaltaan toiselle seurantajaksoille sijoittuvasta kesälomakaudesta.

Eläkkeelle siirtyneiden määrä

ELÄKKEELLE SIIRTYNEIDEN MÄÄRÄ	ELKO	KYMP	HYV	KOP	PTP	THP	Yleishal linto	Liikelaitok set	Taseyksi köt	YHTEENSÄ 1-8/2017	YHTEENSÄ 1-8/2016	MUUTOS
Vanhuuseläke	10	3	6	34	29	12		5	8	107	104	3
Työkyvyttömyyseläke	3	2	1	6	4			2	1	19	14	5
Osatyökyvyttömyyseläke		1		1	2	1		2		7	11	-4
YHTEENSÄ	13	6	7	41	35	13		9	9	133	129	4

ELKO sisältää Tilakeskuksen henkilöstön

Seurantajakson aikana siirtyi vanhuuseläkkeelle 107 henkilöä ja työkyvyttömyyseläkkeelle 19 henkilöä, yhteensä 8 henkilöä enemmän edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

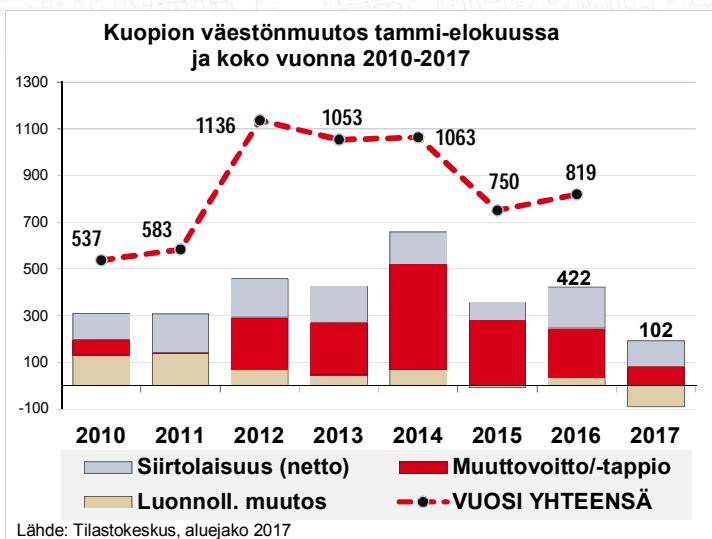
Työllistämisaroin ja oppisopimuksella palkattu henkilöstö

HENKILÖTYÖVUOSIEN MUUTOS	*) ELKO	KYMP	HYV	KOP	PTP	THP	Yleishal linto	Liikelaitok set	Taseyk siköt	YHTEENSÄ
TYÖLLISTÄMISVAROIN										
PALKATUT										
Htv 08/2017		0,4	6,7	10,8	6,6	0,5		2,1		27,0
Htv 08/2016	1,8		4,5	11,7	5,5	0,9	0,2	4,5		28,9
Muutos	-1,8	0,4	2,2	-0,9	1,1	-0,4	-0,2	-2,4	0,0	-1,9
OPPISOPIMUSHENKILÖSTÖ										
Htv 08/2017				0,8					0,9	1,7
Htv 08/2016				2,0						2,0
Muutos	0,0	0,0	0,0	-1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	-0,4

*) Vertailutieto ei saatavan organisaatiouudistuksen johdosta

Työllistettyjen ja oppisopimuskoulutuksen henkilötyövuosikertymä tammi - elokuussa on 28,7 htv. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna kertymä aleni 2,3 htv. Työllistämisaroin palkatuista 40 % sijoittuu kasvun ja oppimisen palvelualueelle, 25 % hyvinvoinnin edistämisen ja 24 % perusturvan palvelualueelle. Tammi - elokuun tukityöllistämisen ja oppisopimuskoulutuksen palkkakulut ovat yhteensä 736.485 € eli 25.661 €/htv.

Väestönmuutokset tammi - elokuu 2017

Tammi-elokuu	01-08/2016	01-08/2017
Syntyneet	750	702
Kuolleet	716	792
Syntyneiden enemmitys	34	-90
Tulomuutto	4343	4455
Lähtömuutto	4130	4372
Muuttovoitto/-tappio	213	83
Maahanmuutto	274	235
Maastamuutto	99	126
Siirtolaisuus (netto)	175	109
Kokonaismuutos*	422	102
VUOSI YHTEENSÄ	819	

Väestönkasvu jatkuu hitaammin kuin viime vuonna

Tammi-elokuussa 2017 Kuopion väestönkasvu oli 102 henkeä, kun vuosi sitten kasvu oli 422 henkeä. Muutokseen vaikuttivat syntyneiden määrän vähenemisen ja kuolleitten määrän kasvun lisäksi kasvanut lähtömuutto.

Kuopion virallinen väkiluku vuodenvaihteessa 2017 oli 117740. Kuopio on väkiluvultaan Suomen 9. suurin kaupunki. Vertailukaupunkien joukossa Kuopio kuului muuttovoittoisimpiin.

Lähde: Tilastokeskus

Työttömyys elokuun lopulla 2017

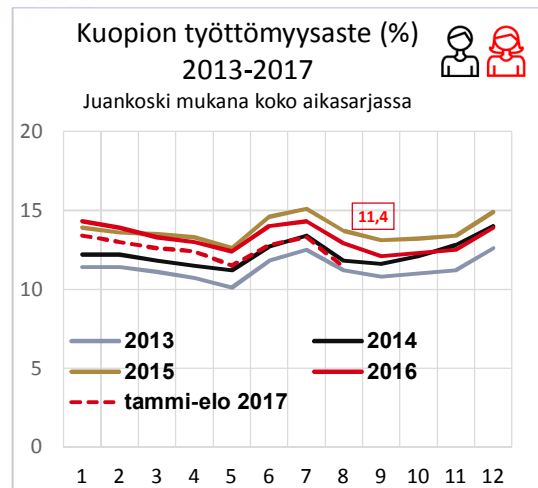

Työttömyys vähenee

Elokuun 2017 lopussa Kuopion työttömyysaste oli 11,4 % eli 1,5 %-yksikköä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Työttömänä oli noin 6400 henkeä, mikä on 800 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Pitkäaikaistyöttömien määrä väheni ensimmäistä kertaa. Osittain tämä selittyy kolmen kuukauden välein toteutettavilla haastatteluilla.

Nuorisotyöttömien määrä väheni 20 % ja yli 50-vuotiaiden työttömien määrä 10 % viime vuoden elokuuhun verrattuna.

Kuopion työttömyys 31.8.2017

Työttömyysaste %

11,4

-1,5 %-yksikköä (08/2016)

Työttömien määrä

6399

- 800 (08/2016)

Pitkäaikaistyöttömät

2406

-116 (08/2016)

Pitkäaikaistyöttömät

2406

Yli 50-v.

2288

Alle 25-v.

1020

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Työttömyys elokuun lopulla 2017

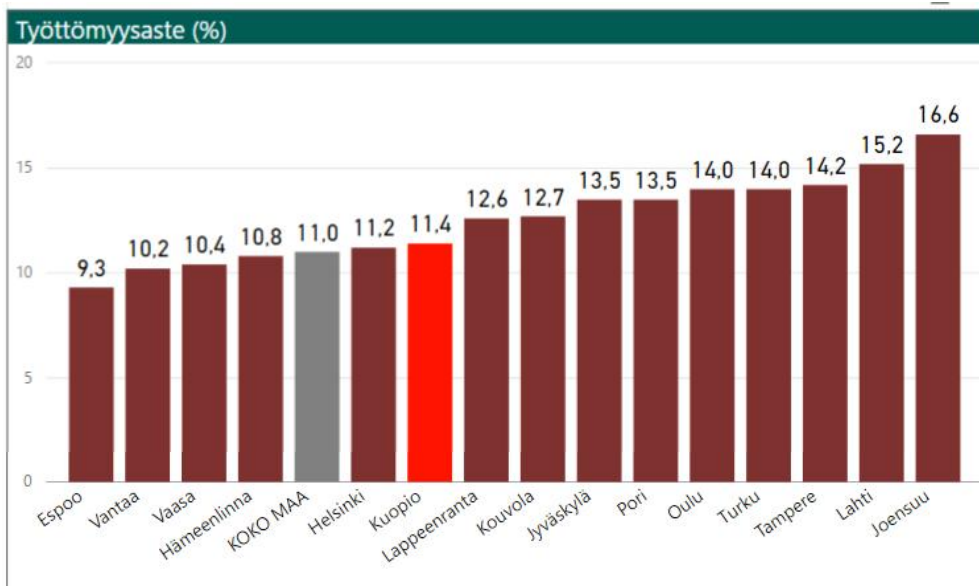
KUOPIO

Kuopion työttömyysaste on matala vertailukaupunkeihin nähden.

Kuopion työttömyysaste 11,4 %, vuosi sitten 12,9 % (- 1,5 %-yksikköä).
Koko maan työttömyysaste oli 11,0 %, vuosi sitten 13,0 % (-2 %-yksikköä).

Työttömyysasteet vertailukaupungeissa elokuu 2017

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Investointiosan seuranta 31.8.2017 ja ennuste vuodelle 2017

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
----------------------	------------------------	-----------------------

Atk-ohjelmat, projektit ja laitteet (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-1 173	-186	-947
Netto	-1 173	-186	-947

Kaupungin palvelujen toimintavarmuuden ja sovittujen toimintamuutosten varmistamiseksi toteutetaan ICT-investointeja, jotka jakautuvat palvelualueittain seuraavasti:

- Elinvoima- ja konsernipalvelut: mm. tietoliikenneverkon edelleenkehittäminen, asian- ja dokumentinhallintajärjestelmän laajennus kuntaliitoksen takia sekä valmiussuunnittelu
- Terveystieteiden palvelualue: järjestelmien lisenssihankinnat
- Kaupunkiympäristön palvelualue: järjestelmien lisenssihankinnat
- Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue: laitehankintoihin
- Kasvun ja oppimisen palvelualue: lisenssi- ja laitehankintoihin

Toteuma ja poikkeamat:

- Tietoliikenneverkkoa on rakennettu suunnitelman mukaisesti
- Asian- ja dokumentinhallintajärjestelmään hankittiin lisenssi kuulutusten julkaisemista varten. Kuntaliitosta varten tarvittu lisenssilajennus hankittiin jo vuoden 2016 määrärahoilla.
- Suun terveydenhuollon järjestelmän käyttöönotossa on hankittu Winhit-lisenssejä
- Tonttien laskutusjärjestelmän uudistaminen on edellyttänyt lisenssihankintoja
- Jynkän omatoimikirjaston perustamista varten on tehty laitteisto- ja ohjelmistohankintoja
- Hankittu oppilastyöasemia sähköistä ylioppilaskirjoitusta varten

Maa- ja vesialueet (bruttositova)

Tulot	5 000	1 444	3 500
Menot	-3 000	-1 981	-4 500
Netto	2 000	-537	-1 000

- Maanhankintatoiminnalla luodaan edellytykset kaupungin suunnitelmalliselle rakentamiselle ja tonttien luovutukselle. Hankinnat suunnataan yleiskaavan kasvualueille ja asemakaavan muutosalueille sekä suojelu- ja virkistysalueille. Asuntotuotantoalueiden lisäksi varaudutaan Pienen Neulamäen teollisuusalueen laajenemiseen.
- Kaupungin maanomistuksella varmistetaan se, että elinympäristöstä voidaan muodostaa viihtyisä, terveellinen ja turvallinen ja että elinympäristö voidaan suunnitella ja rakentaa kulttuuriarvoja kunnioittaen kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti
- Tuloihin on budjetoitu asunto- ja yritystonttien myynnistä saatavat tulot
- Menoihin varattu määräraha on maanhankintaan

Toteuma ja poikkeamat:

Asemanseudun maankäyttösopimuksen omistusjärjestelyistä johtuen maanhankintamenot tulevat ylittymään noin 1,5 miljoonalla eurolla. Maanmyyntitulojen osalta riskinä on tiedossa olevista kaavavalituksista johtuva myyntitulojen väheneminen.

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
------------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------

YHDYSKUNTARAKENTAMINEN

Liikuntapaikat (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-1 845	-718	-1 845
Netto	-1 845	-718	-1 845

- Puijon urheilulaakson yleissuunnitelman mukainen toteutus alkaa
- Heinjoen moottori- ja ampumaradan jatkorakentaminen
- Tekojääradan aloitus
- Juankosken Salpatupa

Kaupunkiympäristön ja hyvinvoinnin edistämisen palvelualueet valmistelevat yhdessä kohteet ja kaupunkirakennelautakunta tekee rahoituspäätöksen.

Toteuma ja poikkeamat:

Puijon urheilualueelle rakennettavan sillan rakennustyöt ovat käynnissä. Heinjoen moottori- ja ampumarata-alueella rakennetaan urheiluautoilijoiden varikkoaluetta. Tekojääradan yleissuunnitelma on valmiina ja toteutussuunnittelun aloittamista valmistellaan.

Lähiliikuntapaikat (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-30	0	-30
Netto	-30	0	-30

- Lähiliikuntapaikkojen viimeistelytyöt

Kaupunkiympäristön ja hyvinvoinnin edistämisen palvelualueet valmistelevat yhdessä kohteet ja kaupunkirakennelautakunta tekee rahoituspäätöksen.

Toteuma ja poikkeamat:

Tarvittavat lähiliikuntapaikkojen viimeistelytyöt on käynnissä.

Satamat (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	0	-258	-600
Netto	0	-258	-600

Ta-muutos (Paalu II ryhmittelymuutos): Pienvenesatamien määräraha 580 t€ siirretään kohdasta Yleiset alueet, puistot ja virkistysalueet kohtaan Satamat.

- Pirtin alueen venepaikat

Toteuma ja poikkeamat:

Kumpusaaren ja Pirttilahden venesatamia on jatkorakennettu. Maljalahden ja Honkalahden alueiden laiturihankinnat on käynnissä.

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
----------------------	------------------------	-----------------------

Yleiset alueet, puistot ja virkistysalueet (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-2 400	-732	-1 500
Netto	-2 400	-732	-1 500

- Mm. Pirttilahdenpuisto ja Maljalahden alue
- Pihlajalaakson leikkipaikka
- Pirtin alueen leikki- ja venepaikat
- Juankosken leikkikenttien ja kalusteiden uusiminen

Toteuma ja poikkeamat:

Pirttilahdenpuiston rakentaminen on käynnissä. Pihlajalaakson leikkipaikan rakennustyöt on käynnissä. Maljalahden alueella Sammonkadun päässä oleva pysäköintialue on saatu valmiiksi.

Kunnallistekniikka (bruttositova)

Tulot	745	81	775
Menot	-16 543	-8 946	-16 800
Netto	-15 798	-8 865	-16 025

Uudisrakentaminen 7 450 000 €

- Uudet asuntoalueet: Keilanrinteen ja Hiltulanlahden rakentaminen
- Matkustajasatama-alueen jatkorakentaminen

Elinkeinoiminta 2 900 000 €

- Jatketaan elvytysrahoituksella aloitettua Kumpusaarentien rakentamista.
- Kohdentamaton varaus elinkeinoimintaan

Saneeraus 4 450 000 €

- Jatketaan elvytysrahoituksella aloitettua Leväsentien saneerausta.
- Karttulan kadut liittyen koulukeskussaneeraukseen
- Keskusta-Savilahden välinen kulkuyhteyksien kehittäminen.
- Rännikatu kohteena Kirjastokadun saneeraus

Savilahti 300 000 €

- Savilahden alueen suunnittelu ja toteutus.

Muut kohteet 865 000 €

- Määrärahan käyttökohteet mm.: asiantuntijapalvelut, maaperätutkimukset, kt-suunnittelu, katuviheralueiden suunnittelu
- Viisaan liikkumisen hanke

Juankoski 578 000 €

- Juankosken Tikantien peruskorjaus ja torialueen ympäristön kunnostamisen suunnittelu (kunnallistekniikan kokonaiskustannus 2 249 000 euroa)

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
----------------------	------------------------	-----------------------

Toteuma ja poikkeamat:

UUDISRAKENTAMINEN: Keilanrinteen asuinalueen kunnallistekniikan rakennustyöt on tehty, pääosa kaduista on valmiina sorapintaisena. Matkusniemen alueen kunnallistekniikka on valmiina. Hiltulanlahden alueella moottoritien itäpuolelle suunnitellun nk. I-vaiheen asuinalueen kunnallistekniikka on valmis ja viimeistelytyöt on käynnissä. Hiltulanlahdessa moottoritien länsipuolen II- alueen kunnallistekniikan rakennustyöt on käynnissä. Savilahden osalta on käynnistetty allianssihankkeen valmistelu. Hankkeessa valmistellaan Savilahdentien saneerausta ja nk. Tekniikkakadun toteutusta.

ELINKEINOTOIMINTA: Kumpusaarentien rakentaminen on loppusuoralla.

SANEERAUS: Kumpusaarentiehen liittyvät Leväsentien ja Särkilahdentien saneeraustyöt ovat loppusuoralla, kevyen liikenteen yhteys Leipäniemen sillan kautta on otettu käyttöön. Kirjastokadun ja Niiralankadun saneeraustyöt on käynnissä. Karttulan koulukeskuksen saneeraus ja Juankosken Tikanniementien saneeraus on käynnissä.

MUUTOKSET INVESTOINTEIHIN: Pajulahdentien, Ruotsinkadun, Sammokadun, Hyrräkadun saneeraustyöt on siirretty vuodelle 2018. Hankkeista valmistellaan käyttösuunnitelman muutosta lautakunnalle.

YHDYSKUNTARAKENTAMINEN YHTEENSÄ

Tulot	745	81	775
Menot	-20 818	-10 654	-20 775
Netto	-20 073	-10 573	-20 000

KONEET JA KALUSTO

Kaupunkirakennelautakunta (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-20	-14	-20
Netto	-20	-14	-20

- Ilmanlaadun mittauslaitteet

Toteuma ja poikkeamat:

Ostettu rikkidioksidin mittalaite, tilattu mittauskoppi.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-635	-197	-485
Netto	-635	-197	-485

- Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen kalustohankintoihin

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
------------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------

Toteuma ja poikkeamat:

Kuopio-halliin hankittu voimistelukanveesi (36 300 €), eri kuntosaleihin kuntosalilaitteita (11 724 €), Kuopio-hallille salibandytarvikkeita ja tulostaulu (10 245 €), Kuopio-hallille ja Vänärin YU-alueelle lähtöjärjestelmän ja ID-kamera (12 545 €), kaupunginteatteriin projektori ja projisointiobjektiivi (10 050 €), monitoimikaiuttimet (11 183 €) sekä vihivaunu (21 767 €), musiikkikeskukseen salikaiutinjärjestelmän täydennys/loppuhankinta (25 830 €) sekä flyygeli (5 590 €), kirjastolle uuden neuvotteluhuoneen/työhuoneiden kalusteet (10 000 €), Jynkän uuteen kirjastoon kirjahylly sekä säkkituoleja yht.hintaan (41 256 €), kans.toiminnan aktivointiin 2 kpl polkupyöriä (620 €)

Talousarviomuutoksena (Hep:n ltk 13.12.2016 § 113) siirrettiin vuodelle 2017 kalustomäärärahaa 35 000 € kattamaan Kuopio-halliin hankitun voimistelukanveesin kustannuksia. (Summa jäänyt v. 2016 käyttämättä).

Nilsin kirjasto valmistuu helmikuun 2018 loppuun mennessä, joten kalustamiseen varattu 150 000 € tullaan esittämään siirrettäväksi vuoden 2018 talousarvioon.

Kasvun ja oppimisen lautakunta (bruttositova)

Tulot			
Menot	-1 350	-829	-1 270
Netto	-1 350	-829	-1 270

- Kasvun ja oppimisen palvelualueen kalustohankintoihin, mm. Jynkän uuden koulun ja Hatsalan koulun uuden ruokalarakennuksen kalustaminen, Juankosken päiväkodin kalustaminen, vanhentuneen koulu- ja päiväkotikaluston uusiminen

Toteuma ja poikkeamat:

Toteutumaennuste on 80 000 € alle talousarvion. Juankosken päiväkodin toteutus ja investointi siirtyy vuodelle 2018, joten kalustamiseen varattu 50.000 € määräraha jää käyttämättä. Tuomikujan päiväkodin väistötila on kalustettu olemassa olevilla kalusteilla, kalustukseen varattu 30.000 € jää myös käyttämättä. Muilta osin ennuste on talousarvion mukainen.

Perusturva- ja terveyslautakunta (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-885	-536	-885
Netto	-885	-536	-885

- Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueiden kalustohankintoihin, mm. Nilsin uuden terveysaseman kalustaminen, suun terveydenhuollon hoitokoneyksiköiden, Harjulan sairaalan ja Juankosken terveysaseman hoitajakutsujärjestelmien sekä tutkimuslaitteiden hankinta

Toteuma ja poikkeamat:

Irtaimistohankinnat on tehty tarpeiden mukaisesti. Nilsin uuden terveysaseman kalustohankinnat tehty heinä-elokuussa. Syksyn aikana tulee vielä hankintoja. Karttulan hoitajakutsujärjestelmä toteutetaan tämän vuoden aikana (n. 0,055M€).

KONEET JA KALUSTO YHTEENSÄ

Tulot	0	0	0
Menot	-2 890	-1 576	-2 660
Netto	-2 890	-1 576	-2 660

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
----------------------	------------------------	-----------------------

MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-50	-27	-50
Netto	-50	-27	-50

- Taidehankinnat

Toteuma ja poikkeamat:

Toteutumaennuste on talousarvion mukainen.

OSAKKEET JA OSUUDET (bruttositova)

Tulot	4 200	3 811	4 745
Menot	-1 000	-94	-110
Netto	3 200	3 717	4 635

- Osakkeiden myynti ja varaus osakejärjestelyihin

Toteuma ja poikkeamat:

Tuloihin on kirjattu Saimaa Capital Oy:n SVOP-rahaston varojen palautus, Kuopion Energia Oy:öön sijoitetun pääoman palautus, Matkailukeskus Rauhalampi Oy:n myynti sekä Tahkokuoren liikuntakeidas Oy:n myynti.

YDINKAUPUNGIN INVESTOINNIT YHTEENSÄ

Tulot	9 945	5 336	9 020
Menot	-28 931	-14 516	-29 042
Netto	-18 986	-9 181	-20 022

TASEYKSIKÖT

Pohjois-Savon alueellinen pelastuslaitos (bruttositova)

Tulot	773	0	773
Menot	-2 068	-810	-2 068
Netto	-1 295	-810	-1 295

Kuopion Tilakeskus

Peruskorjaus

Kiinteistöjen myynnit (bruttositova)

Tulot	3 000	213	500
Menot	0	0	0
Netto	3 000	213	500

- Kiinteistöomaisuuden myyntitulot

Toteuma ja poikkeamat:

Päätettyjä kauppoja 4, joista toteutunut 3.

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
----------------------	------------------------	-----------------------

Niilsjän kirjasto (bruttositova)

Tulot	247	0	247
Menot	-474	-52	-395
Netto	-227	-52	-148

- Kirjaston talotekniset korjaustyöt. Kohteelle saadaan OPM:n avustusta mikäli korjaustyö tehdään vuoden 2017 aikana.

Toteuma ja poikkeamat:

Hanke on laajentunut yhteis palvelupisteellä. Toteutus käynnistyi syyskuussa 2017, kohde valmistuu keväällä 2018. OPM:n avustus saadaan mikäli korjaustyöt aloitetaan vuoden 2017 aikana.

Kuopion musiikkikeskus (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-650	-490	-850
Netto	-650	-490	-850

- Talotekniikan uusiminen ja vähäiset tilamuutokset

Toteuma ja poikkeamat:

Hanke toteutuu käyttäjän ehdoilla osittaisina hankkeina, valmistuu kokonaisuudessaan vuonna 2019.

Väestönsuojien korjaukset (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-500	-16	-500
Netto	-500	-16	-500

- Kallioväestönsuojien korjausten suunnittelu kriisinaikaiseen käyttöön

Toteuma ja poikkeamat:

Luolista valmistuu pitkäntähtäimensuunnitelma (PTS) vuonna 2017.

Valmiussuunnitelma-hankinnat (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-60	-3	-60
Netto	-60	-3	-60

- Kh:n päätös 31.1.2011 § 69, suunnitelmassa esitetyt laitehankinnat häiriöttömän energiansaannin turvaamiseksi.

Toteuma ja poikkeamat:

Työt kohteissa tehdään syksyn 2017 aikana.

Jönköpingin päiväkotito (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-500	0	-70
Netto	-500	0	-70

- 3-ryhmäinen päiväkotito, perusparannus

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
----------------------	------------------------	-----------------------

Toteuma ja poikkeamat:

Hanke liittyy käynnistyvän päivähoiton verkostoselvityksen ratkaisuihin, joka valmistuu kesällä 2018.
Hanke siirtyy.

Kuopion museo (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-500	-7	-350
Netto	-500	-7	-350

- Perusparannus ja laajennus. Arkkitehtuurikilpailu käynnissä, vuoden 2017 määräraha suunnitteluun.

Toteuma ja poikkeamat:

Arkkitehtuurikilpailu on ratkennut ja hanketta lähdetään toteuttamaan kevennetyllä allianssi-mallilla.

Kuopionhallin vesikaton uusiminen ja sadevesien ohjaus (bruttositovuus)

Tulot	0	0	0
Menot	-850	-166	-850
Netto	-850	-166	-850

- Pihatyöt ja sadevesien ohjaus tehdään kesällä 2017.

Toteuma ja poikkeamat:

Sadevesien ohjaus- ja pihatyöt valmistuvat vuoden 2017 loppuun mennessä.

Juankosken lukio (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-40	0	-40
Netto	-40	0	-40

- Muutostyöt

Toteuma ja poikkeamat:

Muutostyöt tehdään syksyllä 2017.

Iivolan palvelukeskus (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-20	-20	-20
Netto	-20	-20	-20

- Korjaustyöt

Toteuma ja poikkeamat:

Muutostyöt toteutuivat kevään aikana.

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
----------------------	------------------------	-----------------------

Toimintakeskus (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-30	0	-30
Netto	-30	0	-30

- Pesutilojen ja lattian korjaukset

Toteuma ja poikkeamat:

Pesutilojen ja lattian korjaukset, toteutuu ennusteen mukaisesti.

Tuotantokeittiö (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-25	0	-25
Netto	-25	0	-25

- Tuotantokeittiön lämpövaunun uusiminen

Toteuma ja poikkeamat:

Hankinta tehdään syksyn 2017 aikana.

Pienet peruskorjauskohteet (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-6 500	-4 520	-6 500
Netto	-6 500	-4 520	-6 500

Toteuma ja poikkeamat:

Työt kohteissa etenevät suunnitellusti vuoden 2017 työohjelman mukaisesti.

PERUSKORJAUS YHTEENSÄ

Tulot	247	0	247
Menot	-10 149	-5 274	-9 690
Netto	-9 052	-5 108	-8 593

Uudisrakentaminen

Nilsiän terveys- ja palvelukeskus (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-4 720	-2 101	-2 900
Netto	-4 720	-2 101	-2 900

- Hanke etenee suunnitellusti ja valmistuu elokuussa 2017

Toteuma ja poikkeamat:

Sisäpuoliset osat otettiin käyttöön heinäkuun lopussa 2017. Kohde valmistuu vuoden 2017 loppuun mennessä.

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
----------------------	------------------------	-----------------------

Hatsalan koulun ruokalarakennus (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-1 800	-1 749	-1 750
Netto	-1 800	-1 749	-1 750

- Uusi ruokalarakennus sekä pihan, parkkipaikkojen, saattoliikenteen ja jätekatosten uudelleen järjestely. Kohde valmistuu kesällä 2017.

Toteuma ja poikkeamat:

Kohde valmistunut elokuussa 2017.

Lippumäen kuplahalli (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-2 250	-29	-1 150
Netto	-2 250	-29	-1 150

- Uusi ylipainehalli johon sisältyy tarvittavat puku- ja yleisötilat. Ylipainehalli sijoittuu Lippumäen nykyisen keuhkonurmiakapallokentän päälle. Avustushakemus jätetty Suomen Palloliitolle.

Toteuma ja poikkeamat:

Huoltorakennuksen ja ylipainehallin perustukset tehdään syksyllä 2017, halli valmistuu syksyllä 2018.

Hiltulanlahden alakoulu (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-500	-42	-120
Netto	-500	-42	-120

- Hankesuunnittelu käynnissä. Uusi 450 oppilaan koulurakennus sisältää myös esiopetustilat sekä 4-ryhmäisen päiväkodin tilat.

Toteuma ja poikkeamat:

Määräraha käytetään suunnitteluun, perustusten rakentamiseen, liittymiin ja pihatöihin. Toteutuu elinkaarihankkeena ja valmistuu syksyllä 2019.

Lumit, musiikki- ja ilmaisutaidon lukio (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-200	-7	-130
Netto	-200	-7	-130

- Uusi lukiorakennus on mukana Kuopionlahden alueen arkkitehtuurikilpailussa. Hanke etenee. Vuoden 2017 määräraha suunnitteluun.

Toteuma ja poikkeamat:

Arkkitehtuurikilpailu ratkesi v. 2017 ja kohteen kehityssuunnittelu on meneillään. Hankemalli ratkaistaan ja toteutus suunnittelu käynnistyy v. 2018.

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
----------------------	------------------------	-----------------------

Tuomikujan päiväkotiki (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-2 000	-437	-1 900
Netto	-2 000	-437	-1 900

- Toteutussuunnittelu käynnissä. Uusi 6-ryhmäinen päiväkotiki korvaa nykyisen päiväkotirakennuksen. Uuden rakennuksen valmistuessa Kesärannan koulurakennus vapautuu myyntiin ja samalla luovutaan yhden pienen päiväkodin vuokrauksesta. Valmis vuoden 2018 lopussa.

Toteuma ja poikkeamat:

Entinen päiväkotiki on purettu ja uudisrakentaminen on käynnissä. Kohde valmistuu v. 2018 loppuun mennessä.

Maaningan päiväkotiki (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-2 500	-16	-250
Netto	-2 500	-16	-250

- Hankesuunnittelu käynnissä, valmistuu syksyllä 2016. Uusi 3-ryhmäinen päiväkotiki sijoittuu Maaninka-järven koulun tontille. Rakentaminen alkaa keväällä 2017, kohde valmistuu kesällä 2018.

Toteuma ja poikkeamat:

Määräraha käytetään hankkeen valmistelukustannuksiin. Hanke pilotoidaan vuokrapäiväkotiki investoinnin taseeseen. Kohde valmistuu vuoden 2018 loppuun mennessä.

Vehmersalmen päiväkotiki (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-100	0	-50
Netto	-100	0	-50

- 3-ryhmäinen päiväkotiki. Vuoden 2017 määräraha hankkeen käynnistämiseen. Valmistuu kesällä 2020.

Toteuma ja poikkeamat:

Hankesuunnittelu käynnistyy syksyllä 2017.

Juankosken uusi päiväkotiki (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-2 100	-1 056	-2 000
Netto	-2 100	-1 056	-2 000

- Uusi 4-ryhmäinen päiväkotiki, jossa on myös esikoulutilat

Toteuma ja poikkeamat:

Rakentaminen käynnistyi keväällä 2017, kohde valmistuu syksyksi 2018.

TA 2017 (1 000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
----------------------	------------------------	-----------------------

Muuruveden koulun laajennus päiväkotitilaksi (bruttositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-140	-17	-140
Netto	-140	-17	-140

- Muuruveden alakoulun yhteyteen rakennettu laajennus 2-ryhmäiseksi päiväkodiksi

Toteuma ja poikkeamat:

Kohde on valmis.

UUDISRAKENTAMINEN YHTEENSÄ

Tulot	0	0	0
Menot	-16 310	-5 454	-10 390
Netto	-16 310	-5 454	-10 390

KUOPION TILAKESKUS YHTEENSÄ

Tulot	3 247	213	747
Menot	-26 459	-10 728	-20 080
Netto	-23 212	-10 515	-19 333

LIKELAITOKSET

Kuopion Vesi Liikelaitos (nettositova)

Tulot	0	0	0
Menot	-11 555	-4 184	-11 000
Netto	-11 555	-4 184	-11 000

Kuntatekniikkaliikelaitos (nettositova)

Tulot	20	29	29
Menot	-689	-359	-689
Netto	-669	-330	-660

LIKELAITOKSET JA TASEYKSIKÖT YHTEENSÄ

Tulot	4 040	242	1 549
Menot	-40 771	-16 081	-33 837
Netto	-36 731	-15 839	-32 288

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Ta 2017 (1.000 €)	TOT 31.8. (1 000 €)	ENN 2017 (1 000 €)
Tulot	13 985	5 578	10 569
Menot	-69 702	-30 597	-62 879
Netto	-55 717	-25 020	-52 310

Kuopion kaupungin strategia			2017	
1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU				
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähtävien sitova tavoite	Seuranta 31.8.	Vastuutaho
1. Vahva ja monipuolinen elinkeinoelämä	Yritystoiminnan kehittämisen välineet ja resurssit	Kasvun edellytyksistä ja elinkeinoelämän kehittämistarpeista (mm. tonttitarjonta) huolehditaan. Myös pienten ja keskisuurten yritysten kehitystä tuetaan.	<p>● (etenee suunnitellusti)</p> <p>Pk-yritysten verkostoitumishanke MikroGrow ja pk-yrityksille tarkoitettu Pika-apu ovat käynnistyneet. StartUp-palvelut on integroitu osaksi yrityspalvelua. Sidosryhmäyhteistyötä on tiivistetty.</p> <p>Toritoiminnat ovat siirtyneet 1.4.2017 alkaen keskustan kehittämissyhdistykselle.</p> <p>Yrittäjyyskasvatus (TAT:n Yrityskylä) on alakoulujen osalta vakiintunutta toimintaa, toiminta yläkouluisa on pilotoitu ja etenee kaikille yläkouluille. Kansainvälisen liiketoiminnan opetus lukiokoulutuksessa etenee Kallaveden lukiossa.</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue
	Yritystonttien tarjonta	Edistetään aktiivisesti elinkeinopoliittisesti merkittävien investointien toteutumista Kuopiossa.	<p>● (etenee suunnitellusti)</p> <p>Yritystonttien kysyntä on lisääntynyt. Finnulp ja Bellanrannan alueen yritys Hankkeet etenevät. Kuopion portin asemakaava on lainvoimainen ja rakentamisen käynnistämistä valmistellaan.</p> <p>Jäähallin, musiikkikeskuksen sekä Mölymäen kaavatöet etenevät ohjelman mukaisesti. Logistiikka-alueelle on tehty selvityksiä. Tahkon keskustan kehittäminen on käynnistetty. Kumpusaarentien rakentaminen etenee suunnitellusti.</p> <p>Yrityshankkeiden toteutumista on nopeutettu tarvittaessa poikkeamispäätöksillä (lähes 20).</p> <p>Metsähallituksen kanssa on tehty maakauppa Pieneestä Neulamäestä.</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue
2. Innovaatio- ja opiskelukaupunki	Savilahti - kärkihanke	Savilahden alueen kehittäminen etenee suunnitellusti.	<p>● (etenee suunnitellusti)</p> <p>Savilahden alueen yleissuunnitelma on valmis ja yliopistonrannan asemakaavoitus on käynnissä, mutta 3. koulutusasteen sijoituspäätös on viivästyttänyt kaavoitustyötä. Savilahden alueella on valmisteltu tulevia rakentamisurakoita. Savilahden pääyhteyden Tulliportinkatu - Niiralankatu saneeraus on aloitettu. Savilahden SmaRa-hankkeen ICT-kaistaa koskeva viestintäverkon periaatesuunnittelu on tehty.</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue

				Savilahti-hankkeelle on valmisteltu esittelymateriaalia ja valtakunnallista markkinointikampanjaa. Opiskelijaystävällinen Kuopio -ohjelman tavoitteet on valmisteltu yhteistyössä opiskelija-asioiden neuvottelukunnan kanssa ja tuotettu esittelymateriaali. Markkinointi- ja viestintäsuunnittelija on rekrytoitu kärkihankkeiden ja Savilahden viestintään.	
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite		Seuranta 31.8.	Vastuutaho
3. Kuopio-kuva - paras kaupunkiyhteisö	Kasvua ja veto-voimaa tukeva markkinointi	Markkinointiviestinnällä tuetaan elinvoiman kehittämistä ja isojen hankkeiden toteutumista. Alueen toimijat kytketään vahvemmin mukaan Kuopion markkinointiin.	●	<p>(etenee suunnitellusti)</p> <p>Markkinointirakenteet (matkailumarkkinointi, maakunnallinen yhteismarkkinointi ja Kuopio Convention Bureau) ovat vakiintuneet. Yhteistyötä on lisätty Kuopion alueen kauppakamarin ja yritysten kanssa.</p> <p>Kuopion alueen yhteismarkkinoinnin brändi-ilme on uusittu ja sen käyttöönottoa kaupungin markkinoinnissa ja viestinnässä valmistellaan.</p> <p>Alueen matkailutoimijoiden ja Convention Bureaun kanssa on valmisteltu merkittävää alueen matkailumarkkinoinnin yhteistyöhanketta Kuopion Shanghai Pudongin ystävyyskaupunkiin.</p> <p>Joukkoliikenteen markkinointi- ja viestintäsuunnitelma on laadittu ja otettu käyttöön.</p> <p>Kuopion kaupungin asumista ja asuntomarkkinoita on esitelty eri kohderyhmille, uusien asumisen esitteiden ja Savilahden asumisen seminaarin suunnittelu on aloitettu.</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue
	Yhteistyöhakui- nen ja avoimesti viestivä Kuopio	Hyvinvointipalveluja, koulutusta ja tapahtumia tuodaan vahvemmin esille kaupungin vetovoima- ja elinvoimatekijänä.	●	<p>(etenee suunnitellusti)</p> <p>Kaupungin hyvinvointipalveluiden markkinointia ja palveluviestinnän kehittämistä (mm. Liiku Kuopiossa - somekanava, liikuntapaikkojen ja - palvelujen markkinointi, kirjaston monikanavainen markkinointi ja lukukoira Sylvi, museoiden yhteismarkkinointi, teatterin avoimet harjoitukset) on jatkettu ja käynnistetty työllisyyspalveluiden brändityö ja viestinnän palveluiden kehittämisen.</p> <p>Valtakunnallinen Hyvinvoiva kunta - navettakissasta hoivarobottiin - seminaari on toteutettu 15.6.2017 (140 osallistujaa).</p> <p>On laadittu yhteistyömalli tapahtu-</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue

			<p>matuen koordinoitua varten kaupunkiympäristön ja hyvinvoinnin edistämisen palvelualueiden sekä Kuopio-Tahko Markkinointi Oy:n ja Kuopio Convention Bureau Oy:n kanssa.</p> <p>Kaupungin uudistetut verkkosivut on otettu käyttöön.</p>	
2. ASUKKAAT JA PALVELUT				

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähdyn sitova tavoite	Seuranta 31.8.	Vastuutaho
4. Tulevaisuuden suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne	Ilmastopoliittinen ohjelma	Ilmastopoliittinen ohjelma tarkistetaan. Kaupungin resurssiviisautta kehitetään Fisuverkostossa (Fisu - Finnish Sustainable Communities)	<p>● (etenee suunnitellusti)</p> <p>Kuopion resurssiviisautsiohjelman laadinta on aloitettu ja ilmastopoliittinen ohjelma sisällytetään siihen.</p> <p>Viisaan liikkumisen hanke etenee aikataulussa ja KierRe-hankkeen työryhmät ovat aloittaneet toiminnan suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Jätepoliittinen ohjelma on hyväksytty kaikissa Savo - Pielisen jätelautakunnan kunnissa.</p> <p>Kaupungin metsiä on hoidettu metsäsuunnitelman mukaisesti ja hakkuupoistuma on kasvua pienempi.</p> <p>Kaupunkitasoinen tulostuksenhallinnan käyttöönottoprojekti on käynnistynyt yhteistyössä IsteKin kanssa.</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue; Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue; Kasvun ja oppimisen palvelualue; Perusturvan palvelualue; Terveystieteiden palvelualue; Tilakeskus
	Keskusta-alueen elinvoiman ja rakentamistehokkuuden lisääminen	Isot kaupunkikeskustan kehittämissuunnitelmat etenevät suunnitellusti ja kokonaisuuden kannalta jäsenneysti.	<p>● (etenee suunnitellusti)</p> <p>Keskusta-alueen kaavatyöt etenevät suunnitellun aikataulun mukaisesti. Niiralankatu (Puistokatu-Suokatu), Kirjastokadun ja Käsityökadun katusuunnitelmat ovat valmiit. Kauppakadun ja Niiralankadun suunnitelmat etenevät ohjelmoidusti. Pysäköintistrategia on lähes valmis. Snellmannipuiston yleissuunnitelma on valmis. Matkakeskusalueelta on hankittu maata ja esisopimukset tontinluovutuksista tehty.</p> <p>Puijon urheilulaakson pohjoisosan suunnitelmat pääosin valmiit. Keskiosan (saapumisaukio ja jalkapallokenttäalue) toteutus suunnittelu käynnissä. Leikkipaikkojen viherpalveluohjelman laatiminen on käynnissä.</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähtävien sitova tavoite	Seuranta 31.8.	Vastuutaho
4. Tulevaisuuden suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne	Lähiöiden ja keskustaajamien omaleimaisuus ja täydennysrakentaminen	Täydennysrakentamisen edistämistä jatketaan. Kehitetään asukkaat osallistavaa kokonaisvaltaista lähiökehittämistä.	<p>● (etenee suunnitellusti) Täydennysrakentamisen kaavatyöt etenevät suunnitellusti. Ruutukaava-alueen kaavamuutoksiin liittyen on neuvoteltu kolme maankäyttösopimusta.</p> <p>Lähidemokratiamalli on hyväksytty ja kuuden pitäjäraadin toiminta kuntaliitoskunnissa (Juankoski, Karttula, Maaninka, Nilsia, Riistavesi ja Vehmersalmi) käynnistetty. Suunniteltu Citylab-toimintamallia, jota voidaan jatkossa soveltaa myös pitäjäraatien osallistamiseen kaupunkisuunnitteluun.</p> <p>Jynkän uusi koulu on otettu käyttöön ja toimintamahdollisuuksia suunnitellaan yhdessä alueen ja muiden toimijoiden kanssa. Karttulan Kissakuusen koulun ja lähipalvelukeskuksen suunnittelu etenee samoin periaattein.</p>	Kaupunkiympäristön palvelualue; Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue
5. Asiakslähtöiset ja omaehtoisuuden kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut	Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuden kannustavat palvelut	Asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuteen.	<p>● (etenee suunnitellusti) Jynkän omatoimikirjasto avattu 7.8. lähipalvelukeskukseen ja omatoimintaratkaisu otettu käyttöön.</p> <p>Koulujen arkikäytänteitä on kehitetty liikkuviksi, mm. toiminnallinen oppiminen, liikuntavälitunnit ja urheiluseurat tuottamassa iltapäivätoimintaa. On aktivoitu eri-ikäisiä kuntalaisia liikunnallisen ja aktiivisen elämäntavan piiriin, yhteistyössä eri seurojen ja toimijoiden kanssa. Lasten ja nuorten Liikkis-kortti otettu käyttöön ajalle 2.5.-30.8.2017.</p> <p>Liikuntapaikka- ja museopalveluja on kehitetty yhteistyössä asukkaiden, seurojen ja yritysten kanssa.</p> <p>Teatteri on kutsunut koyleisöksi ja ”kulissikurkistuksiin” erityisryhmiä.</p> <p>Kansalaistoimijalähtöisten kokeiluhankkeiden (KAKE) rahoitusta on jatkettu ELY-keskuksen kanssa. Uutta KAKE-toimintasuunnitelma 2018-2020 on aloitettu työstämään.</p> <p>Kansalliseen palvelutietovarantoon on 1.7.2017 mennessä kuvattu lakisääteisiä palveluja 219 kpl asiointikanavineen. Palvelutietovarannon ja kuopio.fi -julkaisujärjestelmän integraatio on valmis siirrettäväksi tuotantokäyttöön.</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue; Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue; Kasvun ja oppimisen palvelualue; Perusturvan palvelualue; Terveystieteiden palvelualue

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähdyn sitova tavoite	Seuranta 31.8.	Vastuutaho
5. Asiakslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut	Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	<p>(etenee suunnitellusti)</p> <p>On osallistuttu valtakunnalliseen lasten ja perheiden palveluiden (LAPE) -hankkeeseen. Kuopiolla on osatoteuttajavastuu lastensuojelun palveluiden kehittämisessä.</p> <p>Lapsiperhepalveluissa on pilotoitu ensivaiheen palveluohjauksen toimintamallia, jossa asiakas ohjataan soveltuviin ennaltaehkäiseviin ja palvelutarvetta vähentäviin palveluihin.</p> <p>Omahoito ja digitaaliset arvopalvelut (ODA) -hankkeen oppilashuollon pilotti on käynnistynyt. Toisen asteen opiskelijahuollon Tukea toiseen -sivusto on otettu käyttöön.</p> <p>Terveystieteiden vastuuosaston vastaanotto ilman ajanvarausta on arvioitu ja kehitetty. Sähköistä asiointia on kehitetty neuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Fysioterapeuttien suoravastaanotto on käynnistynyt.</p> <p>Kotihoito on aloittanut Posti Kotipalveluiden kanssa vuoden loppuun asti kestävä pilotin jossa kehitetään monitoimijamallia kotihoitoon. Pilottialueina ovat Karttula, Maaninka, Nilsiä, Riistavesi ja Vehmersalmi.</p> <p>Käynnistetty Sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekeskus SOTE-TIKE-projekti, joka mahdollistaa kotihoidon, ensihoidon ja sosiaalipäivystyksen yhteisten asiakkaiden monialaisen arvioinnin ja hoidon järjestelyn.</p> <p>Hoivapalveluissa on toteutettu uusien turvapalvelujen käyttöönotto (turvapalvelukeskuksen perustaminen, laitekannan vaihto). Terveys- ja turvateknologialainaan toimintamallia on selvitelty ja hankesuunnitelma on valmistelussa.</p> <p>Toteutettu kokemuksellinen hyvinvointikysely, josta saatu tietoa miten kuntalaiset kokevat hyvinvoinnin, mitkä sitä edistävät ja heikentävät. Tietoja on hyödynnetty hyvinvointikertomuksessa.</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue; Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue; Kasvun ja oppimisen palvelualue; Perusturvan palvelualue; Terveystieteiden vastuuosaston palvelualue

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähtävien sitova tavoite	Seuranta 31.8.	Vastuutaho
5. Asiakslähtöiset ja omaehtoisuuden kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut	Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.	<p>● (etenee suunnitellusti) Alle 25-vuotiaita työttömiä oli elokuussa 1 020 hlöä, muutos -251 henkilöä elokuusta 2016. Pitkäaikaistyöttömiä oli 2 406 henkilöä, muutos -116 hlöä. Työttömiä yhteensä 6 399 hlöä, muutos -800 hlöä. Työttömyysprosentti 11,4 (12,9 % elokuussa 2016).</p> <p>Kuopio on mukana 1.8.2017 alkaen alueellisessa työllisyyskokeilussa, jossa TE-toimiston ja kuntien työllisyyspalvelut yhdistetään yhdeksi palvelukokonaisuudeksi.</p> <p>16–29-vuotiaille, ilman opiskelu- tai työpaikkaa oleville nuorille suunnatun VAMOS-hankkeen (ESR) toiminta jatkuu Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan -kärkihankkeen rahoituksella (STM).</p> <p>Aikuissosiaalityön asiakkaiden eläke- ja työkykyarviointiin on rekrytoitu palveluohjaaja.</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue; Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue; Kasvun ja oppimisen palvelualue; Perusturvan palvelualue; Terveystieteiden palvelualue
	Palvelujen asiakslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	<p>● (etenee suunnitellusti) Osallistuttu aktiivisesti Pohjois-Savon sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun sekä työryhmiin ja alatyöryhmiin.</p> <p>Osallistuttu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen aluekierroksen suunnitteluun ja alueelliseen hyvinvointikertomuksen työstämiseen.</p>	Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue; Kasvun ja oppimisen palvelualue; Perusturvan palvelualue; Terveystieteiden palvelualue
	Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluissa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	<p>● (etenee suunnitellusti) Tuetun kotona asumisen palvelusetelin laajempi käyttöönotto on valmisteilla. Suuren terveydenhuollossa on otettu käyttöön palveluseteli hampaan lohkeamisiin.</p> <p>Musiikkikeskuksessa ja teatterissa maksuvälineenä käyvät arvosetelit: Liikunta- ja Kulttuuriseteli (Smartum), Virikeseteli (Edenred Finland Oy) ja Tyky-kuntoseteli+ (RJ-Kuntoseteli Oy) ja Sporttipassi.</p> <p>Uudet yhteistyösopimukset MLL:n ja Setlementti Puijolan kanssa.</p> <p>Uudesta hankintalaista on järjestetty koulutustilaisuuksia ja kaupungin hankintaohjeita päivitetään. Pienhankintajärjestelmässä on otettu käyttöön Toimeksi -toimintotomiksiantojen helpottamiseksi.</p> <p>Palvelualoitekokeilu on päättynyt 31.5.2017.</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue; Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue; Kasvun ja oppimisen palvelualue; Perusturvan palvelualue; Terveystieteiden palvelualue

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

Kriittinen me- nestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon näh- den sitova tavoite	Seuranta 31.8.	Vastuutaho
6. Tasapainoi- nen talous	Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edel- leen. Laaditaan toimitilastrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	<p>■ (etenee hitaasti tai osittain)</p> <p>Kuopion kaupungin päivähoito-, peruskoulu- ja lukioverkostopalveluiden päivitykset on aloitettu, valmistuvat vuonna 2018.</p> <p>Tilojen yhteiskäyttöä ja monikäyttöisyyttä lisätty, mm. esiopetus on sijoittunut koulutiloihin Haapaniemen ja Jynkän kouluilla, kirjasto Jynkän koululle ja asukatupa Neulamäen kirjaston yhteyteen.</p> <p>Hoivapalveluissa tilojen käytön tiivistämisen suunnittelu on käynnistetty. Kuopion psykiatrian keskuksen toimitilojen tarveselvitystyöryhmä on aloittanut toimintansa.</p> <p>Talous- ja omistajaohjauksen tilojen tiivistämisen ratkaisut on sovittu ja toteutetaan syksyn aikana. Tu- lostuskeskukselle ollaan etsimässä pienempiä tiloja</p> <p>Kuopio Innovationilta jääneistä tarpeettomista tiloista on luovuttu.</p> <p>Toimitilastrategian valmistelu ei ole käynnistynyt.</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue; Hyvinvoinnin edistämisen palvelu- alue; Kasvun ja oppimisen palvelu- alue; Perusturvan palvelualue; Terveystieteiden palvelualue; Isäntä- töiden palvelut; Tilakeskus; Pohjois-Savon pelastuslaitos
	Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoite- helpotukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutus- ten ennakoarvioin- ti.	<p>■ (etenee hitaasti tai osittain)</p> <p>Elokuun 2017 tilinpäätöskäytännön mukaan ydinkaupungin tulos tulee olemaan 9,7 M€ alijäämäinen, mikä on 2,3 M€ talousarviota parempi tulos. Koko kaupungin tulos tulee ennusteen mukaan olemaan 9,7 M€ alijäämäinen, mikä on 0,2 M€ talousarviota parempi tulos.</p> <p>Sote- ja maakuntauudistuksen talousvaikutusten arviointi on toteutettu ja sitä päivitetään muutoksen aikataulun ja tarkemman sisällön selvittyä. Uudistusta koskeviin lakiluonnoksiin on laadittu lausuntoja, osallistuttu uudistuksen valmisteluun ja käynnistetty yhtiöittämissel- vityksiä ja muita prosesseja uudis- tukseen valmistautumiseksi.</p> <p>Kilpailukykysojimuksen mukainen työajanpidennys ja lomarahojen leikkaus on toteutettu.</p> <p>Varhaiskasvatuksen asiakasmak- sut alenivat 1.3.2017 ja aiheuttavat n. 0,6 M€ maksutulon menetyk- sen. Ilmoitusten käsittelyä on ke-</p>	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue; Hyvinvoinnin edistämisen palvelu- alue; Kasvun ja oppimisen palvelu- alue; Perusturvan palvelualue; Terveystieteiden palvelualue; Tilakeskus; Pohjois-Savon pelastuslaitos

				vennetty ympäristöterveydenhuollossa lainsäädännön mukaisesti. 1.1.2017 voimaan tullut uusi kirjastolaki väljentänyt kirjastossa työskentelevien pätevyysvaatimuksia.	
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähdän sitova tavoite		Seuranta 31.8.	Vastuutaho
7. Liikelaistosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus	Liikelaistosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnan tuloksellisuus ja tuottavuus	Sidosyksikköostojen hallintaa parannetaan. Kehitetään ja otetaan käyttöön sidosyksikköostoisia uusia käytäntöjä, kuten esim. tavoitehintasopimukset ja bonus/sanktio -käytäntö.	■ (etenee hitaasti tai osittain)	Savilahdessa suunnitellaan infran hankintaa allianssimenettelyllä. Joukkoliikenteessä valmistellaan siirtymistä asteittain kilpailutuksessa bruttomalliin. Kuntatekniikkaliikelaitos Mestarin kunnossapitourakoiden valmistelu on käynnissä tavoitehintahengessä. Liikuntapaikkapalveluissa on käynnistynyt kaupunkitasoinen tilaajatoimintojen kehittäminen.	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue; Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue; Kasvun ja oppimisen palvelualue; Perusturvan palvelualue; Terveystieteiden palvelualue; Tilakeskus; Pohjois-Savon pelastuslaitos
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstöohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	● (etenee suunnitellusti)	Tammi-elokuun 2017 henkilöstöraportin mukaan ydinkaupungin työllisyysvaroin palkattuja ja oppisopimusopiskelijoita on ollut 28,7 HTV, alenemaa 2,3 HTV edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Kesäharjoittelupaikkoihin on palkattu yhteensä 401 koululaista ja opiskelijaa (yht. 35,8 HTV). Esimiehille suunnattu muistilista tarvittavista toimenpiteistä palvelussuhteen alkaessa ja päättyessä sekä perehdyttämisen muistilista ovat valmistuneet ja julkaistu Santassa sekä toimitettu kaikille esimiehille.	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue; Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue; Kasvun ja oppimisen palvelualue; Perusturvan palvelualue; Terveystieteiden palvelualue; Isäntäkuntapalvelut; Tilakeskus; Pohjois-Savon pelastuslaitos
	Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi ja motivaatio paranevat. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	■ (etenee hitaasti tai osittain)	Tammi-elokuun 2017 henkilöstöraportin mukaan ydinkaupungin sairauspoissaolot ovat 17,3 kalenteripäivää/HTV, kasvua 0,5 kpv/HTV edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan ja tapaturmapoissaolot ovat 0,7 kalenteripäivää/HTV, alenemaa 0,3 kpv/HTV edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Työhyvinvointiin liittyen kehitetty työprosesseja aiempaa sujuvimiksi, laatimalla työyksikkökohtaisia työhyvinvointisuunnitelmia ja seuraamalla niiden toteutumista, seuraamalla henkilöstön työhyvinvointia yhteistyössä työterveyshuollon kanssa ja laajentamalla sähköisen terveystarkastuksen käyttöä.	Elinvoima- ja konsernipalvelut; Kaupunkiympäristön palvelualue; Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue; Kasvun ja oppimisen palvelualue; Perusturvan palvelualue; Terveystieteiden palvelualue; Tilakeskus; Pohjois-Savon pelastuslaitos

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähtävien sitova tavoite	Seuranta 31.8.	Vastuutaho
8. Määrätietoinen johtaminen	Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yritys-elämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	● (etenee suunnitellusti) Tehty nykyisen strategian arviointi ja toteutettu sähköinen verkkoai- riihi, johon on osallistunut asukkai- ta, henkilöstöä, yrityksiä, luotta- mushenkilöitä ja sidosryhmien edustajia. Vieraskielisille on toteu- tettu oma kysely. Pidetty johdon strategiaseminaarit 27.4., 11.5. ja 21.9. ja valtuustoseminaarit 29.5. ja 18. – 19.9. Strategia tulee kaupun- ginvaltuuston päätettäväksi mar- raskuussa.	Elinvoima- ja kon- sernipalvelut; Kaupunkiympäris- tön palvelualue; Hyvinvoinnin edis- tämisen palvelu- alue; Kasvun ja oppimisen palve- lualue; Perustur- van palvelualue; Terveystieteiden palvelualue; Isän- täkuntapalvelut; Tilakeskus; Poh- jois-Savon pelas- tuslaitos
		Palkkausjärjestelmä tukee kaupun- gin asiakas- ja tuot- tavuustavoitteiden saavuttamista.	■ (etenee hitaasti tai osittain) Kannustavan palkkauksen ele- menttejä on otettu käyttöön kau- punkiympäristön ja hyvinvoinnin edistämisen palvelualueilla ja selvi- tystyö käynnissä kotihoidossa. Lisäksi palvelualueilla on kehitetty palkkausjärjestelmiä aiempaa toi- mivammiksi ja joustavammiksi, jatkettu palkitsemiskäytänteiden kehittämistä sekä tehtävänk- vrien tarkastamisista ja työn vaati- vuuden arviointeja.	Elinvoima- ja kon- sernipalvelut; Kaupunkiympäris- tön palvelualue; Hyvinvoinnin edis- tämisen palvelu- alue; Kasvun ja oppimisen palve- lualue; Perustur- van palvelualue; Terveystieteiden palvelualue; Tila- keskus; Pohjois- Savon pelastuslai- tos
	Osaavan työvoiman saatavuus	Kaupunki saa pal- kattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden enna- koituja palvelutar- peita ja työnantajan tarjoamia laaja- alaisia tehtäviä.	● (etenee suunnitellusti) Osaavaa työvoimaa on pystytty rekrytoimaan lähes suunnitellusti. SOTE-uudistuksen valmistelu on vaikuttanut rekrytointiin. Hakijoita / rekrytointi on ollut 15,39 ja hakijoita / avoin työpaikka 7,45. KVTES:n työnvaativuuden arviointi- järjestelmien nykytilan kartoitus ja kehittämistarveselvitys on käynnis- tetty. Rekrytointikäytänteitä on tar- kistettu ja täyttölupamenettelyn sujuvuutta on kehitetty. Lisäksi on huomioitu sisäinen liik- kuvuus ja uudelleen sijoittaminen, tuettu tehtäväkiertoa, toteutettu TYHY-päiviä ja päivitetty täyden- nyskoulutussuunnitelmia.	Elinvoima- ja kon- sernipalvelut; Kaupunkiympäris- tön palvelualue; Hyvinvoinnin edis- tämisen palvelu- alue; Kasvun ja oppimisen palve- lualue; Perustur- van palvelualue; Terveystieteiden palvelualue; Tila- keskus; Pohjois- Savon pelastuslai- tos

KÄYTTÖTALOUS

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Vs. kaupunginjohtaja Jarmo Pirhosen katsaus ajalta 1.1. - 31.8.2017

Toiminta

Kaupunginvaltuusto päätti syksyllä 2016 organisaatiomuutoksesta, jonka mukaan mm. vetovoimaisuuden palvelualue ja konsernipalvelu yhdistettiin yhdeksi palvelualueeksi. Palvelualueelle tuli päätöksen mukaan kaksi vastuualuetta: Konsernipalvelut ja Elinvoimapalvelut. Palvelualueetta johtaa kaupunginjohtaja ja palvelualueen toimielimenä toimii kaupunginhallitus.

Organisaatiomuutokset tulivat voimaan vuoden 2017 alusta lukien. Palvelualueen tarkempi rakenne määriteltiin kaupunginhallituksen joulukuussa 2016 hyväksymässä elinvoima- ja konsernipalvelujen toimintasäännössä. Elinvoima- ja konsernipalvelujen toimintasäännön mukaan elinvoimapalvelujen vastuualueella ovat seuraavat palveluyksiköt: Yrityspalvelu, Työllisyyspalvelu, Strategia ja kehittäminen, Markkinointi-, viestintä- ja asiakaspalvelu sekä Lomituspalvelu. Konsernipalvelun vastuualueella ovat seuraavat palveluyksiköt: Kaupunginkanslia, Työnantajapalvelu, Talous- ja omistajaohjaus, Tietohallinto ja Tilakeskus. Palvelualueen toiminnassa on alkuvuoden aikana painottunut uuden organisaatorakenteen mukaisten yhteistoimintamallien sekä palaveri- ym. käytänteiden rakentaminen.

Kaupunginhallitus myönsi kokouksessaan helmikuussa kaupunginjohtaja Petteri Paroselle palkatonta virkavapaata 1.6.–27.11.2017 väliselle ajalle vuorotteluvapaalle siirtymistä varten. Kokouksessaan 24.4.2017 kaupunginhallitus nimesi palvelualuejohtaja Jarmo Pirhosen kaupunginjohtajan viransijaiseksi 1.5.–27.11.2017 väliseksi ajaksi. Vs. kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen johtaa ao. aikana myös elinvoima- ja konsernipalvelujen palvelualueetta.

Kuopion vetovoima ja houkuttelevuus on tutkimusten valossa seurantajaksolla edelleen vahvistunut. EPSI rating asukastyytyväisyystutkimuksen mukaan Kuopio on noussut neljännelle sijalle 20 suurimman kaupungin välisessä tyytyväisyystutkimuksessa.

Vuoden alusta aloitti kaupungin 50 %:sti rahoittama Kuopio Convention Bureau Oy. Yhtiön tavoitteena on ympärivuotisen kokous- ja kongressimatkailun vahvistaminen. Kokous- ja kongressipalvelu on yhteisrahoitteinen tiedeyhteisöjen, kaupungin ja matkailuyritysten yhteenliittymä. Tapahtumatukeen liittyvä koordinaatio on aloitettu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Erityistä huomiota seurantajaksolla on kiinnitetty kaupungin kärkihankkeiden ml. Savilahti-projektin tukemiseen viestinnän ja markkinoinnin keinoin. Kaupungin uudet verkkosivut avattiin tammikuussa. Hyvinvointi-markkinointi on vakiintunut toimintamalli ja sitä on toteutettu laajasti yhdessä kaupungin sisäisen ja ulkoisen toimijaverkoston kanssa.

Yrityspalveluiden markkinointia ja viestintää on vahvistettu. BusinessKuopio verkkosivut on avattu ja viestintä tukee yhteisiä tavoitteita. On tuettu Kuopion elinkeinohankkeita ja osallistuttu Kuopion alueen kauppakamarin valiokuntatoimintaan. StartUp-palvelut, jotka aiemmin tuotti Kuopio Innovation, on integroitu osaksi yrityspalvelua. YritysKuopio-verkoston tavoitteena on yrittäjyyden edistäminen Kuopiossa, ja sen sopimus on allekirjoitettu yhdessä oppilaitosten, Kuopion Yrittäjien ja Kuopion seudun Uusyrityskeskuksen kanssa.

Kuopion seudun työllisyyskokeilu käynnistyi 1.8.2017 kun kokeilulaki tuli voimaan. Samalla Kuopion työllisyyspalvelun vastuulle siirtyi kokeilulaissa määriteltyjen julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen alueellinen tarjoaminen noin 2 600 työttömälle. Työllisyyskokeilussa myös kuntouttava työtoiminta korvataan kokeilulain mukaisella työelämäkokeilulla. Alkuvaiheessa työllisyyskokeilun toimenpiteet kohdistuvat asiakkaiden palvelutarpeiden arviointiin ja tehostettuihin työllistymiseen tähtääviin palveluihin ohjaamiseen. Jatkossa työllisyyskokeilussa nousee vahvasti esille myös työkykselvitykset.

Kaupunkistrategian uusiminen on käynnissä ja etenee suunnitelmien mukaan. Seuranjaksolla on toteutettu mm. vanhan strategian arviointi, toimintaympäristöä koskevia analyysejä sekä sähköinen verkkoavoriihi, johon on voinut laajasti osallistua asukkaat, henkilöstö, esimiehet, luottamusmiehet sekä sidosryhmien edustajat. Uusi valtuusto työsti strategiaa toukokuun seminaarissa. Strategialinjausten työstäminen on jatkunut syksyllä. Tavoitteena on, että kaupunginvaltuusto hyväksyy Kuopion strategian (Kuopio 2030) marraskuussa. Strategisesti tärkeiden kehittämissuunnitelmien rahoitusmahdollisuuksia mm. rakennerahastoista on selvi-

tetty ja edistetty. Edunvalvontaa on tehostettu. Kesällä työskenneltiin mm. Euroopan lääkeviraston saamiseksi Kuopioon.

Lomituspalvelun käyttäjien määrä on edelleen vähentynyt. Palvelun tarpeessa muutos näkyy kuitenkin viiveellä ja alkuvuonna onkin ollut haasteellista pystyä järjestämään lomitusta kaikille sitä tarvitseville yhtäaikaisen tarpeen vuoksi. Lisäksi määräaikainen lakimuutos maatalousyrittäjältä perittävästä sijaisavun tuntihinnan 31 % alentamisesta on lisännyt sijaisavun käyttöä edelliseen vuoteen verrattuna (pv/yrittäjä).

Kuntavaalit järjestettiin onnistuneesti huhtikuussa ja uudet luottamushenkilöt ovat aloittaneet tehtävissään. Seurantajaksolla on perehdytetty luottamushenkilöitä tehtäviinsä mm. järjestämällä koulutusta ja erilaisia seminaarilaisuuksia.

Kaupunginhallitus valitsi kokouksessaan 19.6.2017 jäsenet ja varajäsenet kaupunginhallituksen alaiseen lähidemokratiajaostoon. Lähidemokratiajaosto asetti kesäaikana pitäjäraadit alueilla pidettyjen ”pitäjäkokousten” tekemien esitysten mukaisesti ja toiminta on käynnistynyt loppukesän aikana.

Kaupunginkanslian johdolla valmisteltiin kaupungin uusi hallintosääntö, missä yhteen johtosääntöön sisällytettiin kaupungin aiemmat johtosäännöt. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin uuden hallintosäännön toukokuun kokouksessaan. Hallintosääntö astui voimaan 1.6.2017 lukien.

Kaupunginarkiston toiminnassa on keskitetty ns. satelliittiarkeistojen (Nilsä, Maaninka ja Juankoski) asiakirja-aineistojen seulontaan ja hävittämiseen.

Kaupunginkanslian, tietohallinnan ja Istekki Oy:n kanssa on käynnistetty kaupunkitasoinen tulostuksenhallinnan käyttöönottoprojekti. Projekti käynnistyi toukokuussa. Projektin tavoitteena on rakentaa kaupungille turvatulostusympäristö sekä vaikuttaa osaltaan siihen, että tulostinten määrää saadaan nykyiseen nähden vähennettyä. Myös tulostukseen käytettävän paperimäärän on tarkoitus vähentyä. Kesän aikana saatiin määritettyä kaupungin turvatulostusympäristö. Turvatulostusympäristö on otettu ensimmäisenä käyttöön Jynkän uudella koululla. Seuraavana kohteena on Hatsalan koulu.

Seurantajaksolla on työnantajapalvelussa ollut henkilöstöresursseihin liittyviä haasteita. Työnantajapalvelussa aloitti uudet henkilöstöpäällikkö ja työsuojelupäällikkö, joiden perehdyttäminen on käynnissä. Henkilöstöjohtaja on ollut poissa 1.4. alkaen ja uusi henkilöstöpäällikkö on hoitanut henkilöstöjohtajan virkaa oman virkansa ohella. Myös tietojärjestelmien tuessa on ollut poissaoloista johtuvaa henkilöstövajausta. Työnantajapalvelussa on laadittu toimintasuunnitelma akuuteista kehittämistä vaativista HR-prosesseista ja toimintatavoista, joita aikataulutetaan tarkemmin.

Talous- ja omistajaohjauksikön johdolla on jatkettu talousarvion 2018 ja taloussuunnitelman 2019–2021 valmistelua tiiviissä yhteistyössä palvelualueiden kanssa ja kaupungin uuden strategian valmisteluun yhteen sovittaen. Omistajaohjauksessa on viety eteenpäin useita rakennejärjestelyitä sekä toteutettu sote- ja maakuntauudistukseen valmistelevia selvityksiä sekä oltu aktiivisesti mukana konserniyhtiöiden muutokseen liittyvissä valmisteluprosesseissa. Elokuussa järjestettiin konsernijohdon ja konserniyhtiöiden yhteinen, muun muassa strategia- ja tavoiteasetantaa käsitellyt seminaari.

Talous- ja omistajaohjauksyksikössä on aloittanut työskentelyn uusi taloussuunnittelupäällikkö 1.8.2017 lukien edellisen siirryttyä konserniohjauksipäällikön tehtävään. Molempien osalta käynnissä on perehdytysjakso ja tehtävien siirtoa toteutetaan liukuvasti perehdytyksen edetessä. Konsernipalvelun sisäisesti on järjestetty tehtäviä äitiysvapaisiin liittyen.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Konsernipalvelu ja vetovoimaisuuden palvelualue yhdistyivät yhdeksi palvelualueeksi, elinvoima- ja konsernipalveluksi vuoden alussa. Uudelle palvelualueelle siirtyi työllisyyspalvelu perusturvan palvelualueelta. Kuopio Innovation Oy:n toiminta integroitiin osaksi palvelualueetta. Palvelualueen toiminta on käynnistynyt suunnitellun mukaisesti.

Elinvoima- ja konsernipalvelun toimintatuottojen toteutuman arvioidaan olevan 14,9 milj. euroa, mikä on 0,6 milj. euroa alhaisempi kuin talousarviossa. Suurin poikkeama talousarvioon nähden toteutumaennusteissa on lomituspalvelussa, missä toimintatuottojen arvioidaan toteutuvan 0,4 milj. euroa talousarviota pienempinä arvioitua vähäisemmän palvelujen käytön vuoksi.

Toimintakulujen toteutumaennuste on 42,6 milj. euroa, 0,5 milj. euroa alhaisempi kuin talousarviossa. Suurimmat poikkeamat ovat lomituspalvelussa ja työllisyyspalvelussa. Lomituspalvelussa toimintakulujen arvioidaan toteutuvan 0,8 milj. euroa alhaisempina kuin talousarviossa. Työllisyyspalvelussa toimintakulujen arvioidaan puolestaan toteutuvan 0,7 milj. euroa talousarviota suurempina. Ylitys aiheutuu työmarkkinatuen kuntaosuuden 1,7 milj. euron arvioidusta ylityksestä. Työmarkkinatuen kuntaosuus on noussut vuosittain 7 %, eikä kasvua ole huomioitu täysimääräisenä vuoden 2017 talousarviossa. Eläketukea koskevat säännökset tulivat voimaan 1.6.2017, mutta työmarkkinatuen kuntaosuuksissa huomioitiin ko. uudistuksen vaikutuksena 0,7 milj. euroa koko vuoden osalta. Eläketuen tuomat säästöt työmarkkinatukimaksuihin alkanevat näkyä takautuvasti syksyn aikana ja ennuste tarkentuu loppuvuoden aikana. Työllistymiseen varatuista määrärahoista arvioidaan jäävän käyttämättä 0,6 milj. euroa, koska työllistämistä Kuntatekniikkaliikelaitos Mestarille ei ole voitu toteuttaa suunnitellusti sekä yrityksille ja järjestöille varattua avustusmäärärahaa jää käyttämättä.

Toimintakatteen toteutumaennuste on -27,7 milj. euroa, mikä on lähes talousarvion mukainen, 0,1 milj. euroa heikompi.

Elinvoima- ja konsernipalvelun riskit talousarvion pitävyyteen ovat työllisyyspalvelun työmarkkinatuen kuntaosuuden suuruudessa. Muiden yksiköiden osalta ei ole nähtävissä erityisiä riskejä talousarviossa pysymiseen.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Henkilöstömenoissa säästäminen ja tilankäytön tehostaminen

Ennen vapautuneiden tehtävien täyttämistä on selvitetty tehtävien uudelleenjärjestelyjen mahdollisuudet. Lisäksi tehtävien täyttämistä on pyritty mahdollisuuksien mukaan viivästyttämään. Henkilöstöjärjestelyissä on pyritty tekemään tiivistä yhteistyötä myös muiden palvelualueiden kanssa.

Elinvoima- ja konsernipalvelun henkilöstökulujen toteutuman arvioidaan kuluvana vuonna olevan 1,1 milj. euroa talousarviota alhaisempi. Suurimmat poikkeamat henkilöstökulujen toteutumaennusteissa talousarvioon nähden ovat työllisyyspalvelussa 0,5 milj. euroa ja lomituspalvelussa 0,4 milj. euroa.

Toimitilojen käytön tehostamista tehdään aktiivisesti. Tulostuskeskukselle ollaan etsimässä yhdessä Tilakeskuksen kanssa nykyistä pienempiä tiloja. Tilantarve on olennaisesti pienentynyt aiempaan nähden, kun perinteinen painokone saatiin myytyä keväällä 2017. Kaupunginarkisto on jatkanut satelliittiarkistojen (Maaninka, Nilsiä ja Juankoski) aineistojen seulontaa ja hävittämistä. Tavoitteena on, että satelliittiarkistojen nykyistä verkostoa saataisiin tiivistettyä.

Talous- ja omistajaohjausyksikön käytössä olevien tilojen tiivistämisen ratkaisut on sovittu ja pannaan täytäntöön syksyn aikana.

Paperinkäytön, tulostuksen ja painatuksen vähentäminen kaupunkitasoisesti

Kaupunkitasoinen turvatulostusympäristö on saatu valmiiksi kesän aikana ja se otettu jo käyttöön Jynkän uudella koululla. Turvatulostusympäristön käyttöönottoa laajennetaan alkusyksyn ja loppuvuoden aikana myös muihin kohteisiin.

Ammatillisen kuntoutuksen toteuttaminen ja työkyvyttömyyseläkkeelle jäämisen vähentäminen

Toteutuneisiin työkyvyttömyyseläketapauksiin ei työnantajalla ole ollut juurikaan mahdollisuutta vaikuttaa työnantajan toimenpitein. Tavoite varhaiseläkemaksun pienemisestä ei tältä osin toteudu.

Tarkoituksena on suunnitella ja ottaa käyttöön uusi toimintamalli, missä varhaiseläkeperusteista maksua (ns. varhemaksua) saadaan pienennettyä.

Toimenpiteet pitkäaikais- ja rakennetyöttömyyden vähentämiseksi

Kuopion työllisyyspalvelussa on menossa ESR-rahoitteinen Topi-työelämään ohjaavat palvelut hanke. Ko. hankkeen kohderyhmänä on pitkäaikaistyöttömät ja rinnasteisesti pitkäaikaistyöttömät. Elokuun loppuun mennessä hankkeessa on ollut yhteensä 324 asiakasta. Hankkeen päättäneistä asiakkaista reilu 50 % on saanut positiivisen jatkopolun työllistymisen tai ammatillisten opintojen kautta..

Tammi-elokuussa on toteutettu edelleen tehostetusti yli 200-päivää työmarkkinatukea saaneiden henkilökohtaista kontaktointia ja palveluihin aktivoimista. Elokuun loppuun mennessä on kontaktoitu yhteensä 1 162 asiakasta. Kohderyhmästä on saatu työllistettyä suoraan uusien palvelujen tai kaupungin työllistämistuen avulla 66 henkilöä. Lisäksi asiakkaita on ohjattu työllistymistä edistäviin palveluihin ja kaupungille palkkatuetun työhön.

Työllisyyspalvelujen asiakaspalveluostot

Kaupunginhallitus hyväksyi 27.3.2017 työllisyyspalvelun toiminta- ja hankintasuunnitelman vuosille 2017–2018. Sähköiset hankinnat on otettu käyttöön aiemmin mainituissa työssävalmennuksessa sekä kohdenne-tussa työnetsinnässä ja työhönvalmennuksessa. Uusitut ostopalvelusopimukset on saatu voimaan elokuussa 2017. Elokuussa on lisäksi valmistelu uusia dynaamisia pienthankintoja Hankintasammon kautta toteutetta-vaksi. Nämä palvelut saadaan käyntiin syyskuussa 2017.

Sähköisten palvelujen kehittäminen

Kaupungin asianhallintajärjestelmästä otettiin käyttöön uusi versio ja samassa yhteydessä toteutettiin viran-haltijapäätösten julkaiseminen kaupungin internet-sivustolla. Nykyisin laissa edellytetään, että viranhaltija-päätöksen tulee olla julkaistuna internetissä, jotta se voisi tulla voimaan.

HR:n sähköisessä asiointissa otettiin käyttöön 1.3.2017 uusi ESS7 -versio. Vuoden 2016 lopussa käyttöön-otettua Titania -työvuorojen suunnittelu- ja seurantajärjestelmää jalkautetaan työyksiköiden käyttöön. Työ-suhteen päättymisilmoitus on sähköistetty ESS-järjestelmässä aikaisemman manuaalisen prosessin sijasta. Henkilöstöhallinnon prosessien sähköistä asiointia ja päätöksentekoa pyritään edistämään määrärahojen puitteissa yhdessä tietohallinnon, Kuhilas Oy:n palkkapalveluiden ja järjestelmätoimittajan kanssa. Sähköis-ten E-lomakkeiden käyttöä on laajennettu ottamalla käyttöön mm. sähköiset lomakkeet luottamushenkilöiden perustietojen ilmoittamiseen ja ansionmenetykskorvausten sekä matkakustannusten hakemiseen.

Useassa kaupungin toimipisteessä käytössä olevan kassajärjestelmän sähköisen arkistoinnin tehokkaan toteuttamisen mahdollistavan arkistointiliittymän toteutus on käynnistetty tarkastelujaksolla.

Kuopion kaupunki on liittynyt suomi.fi-palvelun kansalliseen palvelutietovarantoon (KaPa / PTV). Tätä kos-keva projekti päättyi elokuussa. Palvelualueet ylläpitävät palvelutietojaan PTV:ssä, ja uusi tekninen ratkaisu mahdollistaa niiden näyttämisen kaupungin internet-sivustolla. Vaikka itse tekninen projekti jo päättyikin, tietojen asettelu näkymään internet-sivustolla on palvelualueiden yhdyshenkilöiden vastuulla, ja tämän on määrä olla valmis vuoden 2017 loppuun mennessä.

Lomituspalvelujen lainmukainen järjestäminen

Lomituspalvelut on järjestetty lainmukaisesti, lomahallinnon toiminta on järjestetty siten, että Melan hallinto-raha kattaa toiminnan kustannukset. Lomituspalvelujen toimintakate-ennuste on reilut 0,3 milj. euroa.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Elinvoima- ja konsernipalvelussa olleissa rekrytointiprosesseissa on virkoihin ja tehtäviin ollut runsaasti haki-joita.

Lomituspalvelussa määräaikaisille, osa-aikaisille työntekijöille on ollut tarvetta yhtäaikaisista palvelupyyn-nöistä johtuen. Edellisen vuoden lakimuutokset ovat rajanneet lomituspalveluun kuuluvia työtehtäviä maati-loilla ja tästä johtuen tarjolla on osa-aikaista työtä.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Elinvoima- ja konsernipalvelun palvelualueella on varattu palveluiden ostoihin yhteensä 7,4 milj. euroa, josta työllisyyspalvelun osuus on 2,9 milj. euroa ja lomituspalvelun 1,8 milj. euroa. Muun palvelualueen ostopalve-lujen määräraha on 2,7 milj. euroa, josta maksetaan mm. Kuopion kaupungin rahoitusosuudet Kuopio-Tahko Markkinointi Oy:lle 0,5 milj. euroa, mikä sisältää myös Kuopio Convention Bureau Oy:n rahoitusosuuden, Sydän-Savon maaseutupalvelulle 0,4 milj. euroa ja Uusyrityskeskukseksi 0,1 milj. euroa. Em. palvelujen osto-jen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Kuopion kaupungin rahoitusosuuksiin elinkeinopoliittisissa hankkeissa on varattu 0,5 milj. euroa ja elinkeinopoliittisissa EU-hankkeissa 0,2 milj. euroa. Näiden arvioidaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisesti.

Lomituspalvelua tarjonneiden ammatinharjoittajien ja yritysten määrä on vähentynyt. Alkuvuonna tehtyyn lakisääteiseen palvelun kilpailutukseen tuli tarjoukset yhdeksältä palveluntuottajalta. Etenkin äkillisissä tarpeissa ja ruuhka-aikoina ostopalveluyrittäjät ovat olleet suurena apuna palvelun järjestämisessä.

Jatkuviin palveluihin kuuluvien tukipalveluiden ja pankki- ja rahoituspalveluiden lisäksi sekä kaupungin omistuksiin liittyviin omistus- ja rakennejärjestelyihin sekä sote- ja maakuntaudistuksen vaikutuksista kaupungin talouteen on hankittu ulkopuolista asiantuntijapalvelua käyttösuunnitelman mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta on osa jokapäiväistä toimintaa ja johtamista. Keskeisimmät riskit muodostuvat niukan henkilöresursoinnin henkilöriskeistä, koska esimerkiksi kaikkiin tehtäviin ei ole osoittava sijaista ylläpitävien poissaolojen varalle. Konsernipalvelussa on ollut käynnissä joitakin rekrytointiprosesseja henkilöstön osaamisen varmistamiseksi ja liiallisten henkilöriskien välttämiseksi.

HR:ssä on kiinnitetty huomiota siihen, että esimiestiedot eivät ole kaikilta osin ajan tasalla Personec palkka- ja henkilötietojärjestelmässä (master henkilötietojärjestelmä), jolloin väärillä henkilöillä saattaa olla pääsy henkilötietoihin, sekä siihen, että kaupungin AD:sta ei häviä pois lähteneiden työntekijöiden käyttöoikeudet, vaikka HR järjestelmästä menee AD:hen automatisoitu tieto työsuhteen alkamisesta ja päättymisestä (integraatio olemassa Personecistä AD:hen). Kasvun ja oppimisen palvelualueelta on saatu sisäisenä siirtoja uusi lisäresurssi sovellusasiantuntijaksi, joka helpottaa HR:n hallinnoimien tietojärjestelmien osalta varahenkilöjärjestelyjä.

200004 Elinvoima- ja konsernipalvelu

Tili	Tot. 2016 01-08	Tot.%	Tot. 2017 01-08	TA:N Tot. %	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot. %	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	8 343 954	67,0	8 363 753	67,5	12 449 564	12 384 392	12 211 163	-173 229	98,6	-238 401	-1,9
Maksutuotot	969 559	60,6	745 390	50,6	1 601 104	1 472 750	1 145 390	-327 360	77,8	-455 714	-28,5
Tuet ja avustukset	426 772	36,6	226 901	13,4	1 167 169	1 695 278	1 522 884	-172 394	89,8	355 715	30,5
Vuokratuotot	2 674	8,9	16 036	258,4	30 075	6 205	19 294	13 089	310,9	-10 781	-35,8
Muut toimintatuotot	15 730	61,4	35 482	499,7	25 628	7 100	39 074	31 974	550,3	13 446	52,5
Toimintatuotot	9 758 688	63,9	9 387 562	60,3	15 273 539	15 565 725	14 937 805	-627 920	96,0	-335 734	-2,2
Palkat ja oikaisuerät	-10 883 569	72,2	-10 165 286	62,7	-15 075 769	-16 215 789	-15 189 588	1 026 201	93,7	-113 819	0,8
Muut henkilösivukulut	-838 878	71,9	-595 376	69,7	-1 167 330	-854 507	-870 013	-15 506	101,8	297 317	-25,5
Eläkekulut	-2 497 387	70,9	-2 497 773	66,5	-3 521 733	-3 754 119	-3 649 475	104 644	97,2	-127 741	3,6
Henkilöstökulut	-14 219 834	71,9	-13 258 434	63,7	-19 764 832	-20 824 415	-19 709 075	1 115 340	94,6	55 757	-0,3
Asiakaspalvelujen ostot	-1 364 591	60,3	-1 446 616	43,9	-2 263 131	-3 292 330	-3 101 216	191 114	94,2	-838 085	37,0
Muiden palvelujen ostot	-2 426 918	58,5	-2 536 493	54,2	-4 148 570	-4 682 337	-4 286 996	395 341	91,6	-138 426	3,3
Palvelujen ostot	-3 791 509	59,1	-3 983 109	49,9	-6 411 702	-7 974 667	-7 388 212	586 455	92,6	-976 511	15,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-156 890	45,1	-150 300	54,5	-348 251	-275 913	-294 755	-18 842	106,8	53 496	-15,4
Avustukset	-7 706 584	59,3	-7 400 935	58,4	-12 999 191	-12 664 248	-13 830 120	-1 165 872	109,2	-830 929	6,4
Muut vuokratulot	-76 742	71,4	-68 391	52,7	-107 538	-129 898	-120 873	9 025	93,1	-13 336	12,4
Sisäiset vuokratulot	-722 151	66,6	-733 871	67,3	-1 084 582	-1 090 506	-1 093 138	-2 632	100,2	-8 556	0,8
Vuokratulot	-798 893	67,0	-802 263	65,7	-1 192 120	-1 220 404	-1 214 012	6 392	99,5	-21 892	1,8
Muut toimintakulut	-68 174	56,1	-91 649	59,6	-121 517	-153 706	-157 109	-3 403	102,2	-35 591	29,3
Toimintakulut	-26 741 883	65,5	-25 686 690	59,6	-40 837 613	-43 113 353	-42 593 283	520 070	98,8	-1 755 670	4,3
Toimintakate	-16 983 195	66,4	-16 299 128	59,2	-25 564 074	-27 547 628	-27 655 478	-107 850	100,4	-2 091 405	8,2

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
1. Vahva ja monipuolinen elinkeinoelämä	Yritystoiminnan kehittämisen välineet ja resurssit	Kasvun edellytyksistä ja elinkeinoelämän kehittämistarpeista huolehditaan. Myös pienten ja keski suurten yritysten kehitystä tuetaan.	Aktiivinen yrityshankinta ja sidosryhmäyhteistyö. Alkavien ja toimivien yritysten neuvontapalveluiden kehittäminen yhteistyössä muiden palveluntuottajien kanssa. Aktiivinen osallistuminen kärkihankkeisiin. Sujuvat palveluprosessit.	● (etenee suunnitellusti) Tahkon keskustan kehittäminen käynnistetty, Finnulp etenee suunnitellusti, pk-yritysten verkostoitumishanke MikroGrow käynnistynyt.	Kasvuohjelma
	Yritystonttien tarjonta	Edistetään aktiivisesti elinkeinopoliittisesti merkittävien investointien toteutumista Kuopiossa.		● (etenee suunnitellusti) Bellanrannan alueen yrityshankkeet etenevät, Kuopion portin asemakava lainvoimainen ja rakentamisen käynnistämistä valmistellaan.	Kasvuohjelma
2. Innovaatio- ja opiskelukaupunki	Savilahti-kärkihanke	Savilahden alueen kehittäminen etenee suunnitellusti.	Tuetaan hankkeen etenemistä eri tavoin (rahoituksen hankinta, markkinointi yms.).	● (etenee suunnitellusti) Savilahden markkinointiviestintää lähdetty kehittämään suunnitelmallisesti. Luotu uusi ilme Viisaan liikkumisen alahankkeelle ja otettu se käyttöön myös Kuopion joukkoliikenteen Vilkku-palvelussa. Valmisteltu opiskelijaystävällinen Kuopio -ohjelman tavoitteet yhteistyössä kaupungin opiskelijasioiden neuvottelukunnan	Kasvuohjelma

				<p>kanssa sekä tuotettu asiaa koskeva esittelymateriaali.</p> <p>Verkon periaatesuunnittelu on tehty kesäkuun puolivälissä suunnitellun mukaisesti.</p>	
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
3. Kuopio-kuva - paras kaupunkiyhteisö	Kasvua ja vetovoimaa tukeva markkinointi	Markkinointiviestinnällä tuetaan elinvoiman kehittämistä ja isojen hankkeiden toteutumista. Alueen toimijat kytetään vahvemmin mukaan Kuopion markkinointiin.	Kaupunki on mukana yhteismarkkinointirakenteissa: Kuopio-Tahko Markkiointi Oy:ssä, maakunnallisessa yhteismarkkinoinnissa sekä Kuopio Convention Bureau- kokous- ja kongressipalvelussa.	<p>(etenee suunnitellusti) Matkailumarkkinoinnin, maakunnallisen yhteismarkkinoinnin ja Kuopio Convention Bureau Oy:n yhteistyöllä luodaan vahvaa Kuopio -kuvaa tiiviissä yhteistyössä.</p> <p>Alueen matkailutoimijoiden ja Convention Bureauun avulla valmistellaan merkittävää alueen matkailumarkkinoinnin yhteistyöhanketta Kuopion Shanghai Pudongin ystävyyskaupunkiin.</p> <p>Kuopion alueen yhteismarkkinoinnin brändi-ilme on uusittu ja sen käyttöönottoa kaupungin markkinoinnissa ja viestinnässä valmistellaan vaiheittain osana kaupungin strategiaprosessia.</p>	Kasvuohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Yhteistyöhakuinen ja avoimesti viestivä Kuopio	Hyvinvointipalveluja, koulutusta ja tapahtumia tuodaan vahvemmin esille kaupungin vetovoima- ja elinvoimatekijänä.	Kaupungin markkinointi ja viestintä tuo aktiivisesti toimenpiteissään esille kaupungin hyvinvointipalveluita, koulutusta ja tapahtumia - tukee niiden brändäämisessä, aktiivisessa markkinoinnissa ja viestinnässä sekä niiden kehittämisessä (mm. Kohtaamisiajulkaisu, verkkosivusisällöt, sisältömarkkinointi).	● (etenee suunnitellusti) Jatkettu kaupungin hyvinvointipalveluiden markkinointia ja palveluviestinnän kehittämistä erityisesti hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen sekä kasvun ja oppimisen palveluiden kanssa. Käynnistetty työllisyyspalveluiden brändityö ja viestinnän palveluiden kehittäminen.	Hyvinvointiohjelma
2. ASUKKAAT JA PALVELUT					
4. Tulevaisuuteen suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne	Ilmastopoliittisen ohjelman toteutuminen	Ilmastopoliittinen ohjelma tarkistetaan. Kaupungin resurssiviisautta kehitetään Fisu-verkostossa (Fisu - Finnish Sustainable Communities).	Osallistutaan ilmastopoliittisen ohjelman laadintaan. Toteutetaan resurssiviisautta omassa toiminnassa vähentämällä mm. tulostusta.	■ (etenee hitaasti tai osittain) Tulostuksenhallinnan käyttöönottoprojekti käynnistyi toukokuussa. Projektin tavoitteena on rakentaa kaupungille turvatulostusympäristö sekä vaikuttaa osaltaan siihen, että tulostinten määrää saadaan nykyiseen nähden vähennettyä. Myös tulostukseen käytettävän paperimäärän on tarkoitus vähentyä. Kesän aikana saatiin määriteltä kaupungin turvatulostusympäristö. Turvatulostusympäristö on otettu ensimmäisenä käyttöön Jynkän uudella koululla.	Ilmastopoliittinen ohjelma

				Seuraavana kohteena on Hatsalan koulu. Osallistuttu resurssiviisau- den tiekartan rakentami- seen. Huomioitu ilmasto- politiikka ja resurssiviisau- strategian tarkistamistyös- sä.	
Kriittinen menes- tystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Keskusta-alueen elin- voiman ja rakentamis- tehokkuuden lisäämi- nen	Isot kaupunkikeskustan kehittämishankkeet ete- nevät suunnitellusti ja kokonaisuuden kannalta jäsennetysti.	Tuetaan isojen hankkeiden etenemistä. Kaupungin markkinointi osallis- tuu aktiivisesti keskustan kehit- tämisyhdistyksen toimintaan ja keskustan elinvoimaisuuden tukemiseen.	● (etenee suunnitellusti) Kaupungin markkinointi ja viestintä on tiiviisti mukana keskustan elävöittämisessä ja markkinoinnissa.	Kasvuohjelma
5. Asiakaslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja en- naltaehkäisevät palvelut	Ennakoivat ennaltaeh- käisevät ja omaehtoi- suuteen kannustavat palvelut	Asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kuntalaisia kan- nustetaan aktiivisuuteen.	Hyvinvointimarkkinointi tukee hyvinvointitavoitteita. Laadi- taan erityinen hyvinvointimark- kinointiohjelma. Osallistutaan social-marketing- koulutukseen ja hyödynnetään metodia hyvinvoinnin edistä- misessä.	● (etenee suunnitellusti) Lain edellyttämät tiedot on viety kansalliseen palvelu- tietovarantoon lain säätä- mässä siirtymäajassa eli 1.7.2017 mennessä. Kaik- kiaan lakisäätöisiä palvelu- ja on kuvattu sinne 219 asiointikanavineen. Palve- lutietovarannon ja kuopio.fi -julkaisujärjestelmän integ- raatio on aikataulussaan ja valmis siirrettäväksi tuotan- tokäyttöön.	

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
		Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.	Toteutetaan työllisyyskokeilua ja kehitetään työllisyyspalveluja. Edelleen tiivistetään yritysyritysteistyötä työllisyyden hoidossa. Vaikutetaan markkinointiviestinnällä alueen kohderyhmään ja yrityksiin ja pyritään muuttamaan asenneilmapiiriä myönteiseksi koulutusta ja työllistämismahdollisuuksia kohtaan.	● (etenee suunnitellusti) Työllisyyskokeilu on alkanut elokuun alussa. Lisäksi on rakennettu uutta työllisyystta edistävää hanketta yhteistyössä Savon koulutuskuntayhtymän kanssa.	
	Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Kuntalaisten osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja aktiivisuutta edistetään. Lähidemokratiamalli otetaan käyttöön.	Valmisteltu lähidemokratiamalli otetaan käyttöön suunnitellusti ja kokemuksia kerätään lähidemokratian edelleen kehittämiseksi.	● (etenee suunnitellusti) Kaupunginhallitus valitsi kokouksessaan 19.6.2017 jäsenet ja varajäsenet kaupunginhallituksen lähidemokratiajaostoon. Lähidemokratiajaosto piti järjestäytymiskokouksen 26.6.2017. Samassa kokouksessa lähidemokratiajaosto asetti Pitäjäraadit "pitäjäkokousten" 23.4.2017 tekemien esitysten pohjalta. Pitäjäraatien työskentely on käynnistynyt heinä- ja elokuun aikana.	Hyvinvointiohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
		Valinnanvapautta palveluissa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Kehitetään hankintakäytäntöjä ja hankintaosaamista yhteistyössä IS-Hankinnan kanssa (pienhankinnat, innovatiiviset hankinnat). Arvioidaan palvelualoittekoellun tulokset ja mahdollinen jatko.	(etenee suunnitellusti) Uudistunutta hankintalakia koskevia koulutuksia on sovittu lisää syksyille 2017. Hankintaohjeiden päivittämistä on jatkettu.	Palvelu- ja hankintaohjelma
3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ					
6. Tasapainoinen talous	Palveluverkon ja toimiloiden käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitalastrategia, joka käsittelee myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Tehostetaan omaa tilankäyttöä vähintään henkilöstömäärän vähenemisen suhteessa. Muutokset toiminnassa otetaan huomioon toimitiloissa. Laaditaan toimitalastrategia.	(etenee suunnitellusti) Talous- ja omistajaohjauksen tilojen tiivistämisen ratkaisut on sovittu ja toteutetaan syksyn aikana. Tulostuskeskukselle ollaan etsimässä yhdessä Tilakeskuksen kanssa pienempiä tiloja. Tilantarve on pienentynyt aiempaan nähden, kun perinteinen painokone saatiin myytyä keväällä 2017. Kaupunginarkisto on jatkanut satelliittiarkistojen (Maaninka, Nilsia ja Juanoski) aineistojen seulontaa ja hävittämistä. Tavoitteena on, että satelliittiarkistojen nykyistä verkostoa saadaan supistettua.	Tuottavuusohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoiteheloitukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutusten ennakoarviointi.	Otetaan huomioon kiky-sopimuksen toimeenpano omassa toiminnassa. Varmistetaan, että toimenpiteiden valmistelussa tehdään ennakoarviointi.	● (etenee suunnitellusti) Toteutettu Sote- ja maakuntauudistuksen talousvaikutusten arviointi, jota päivitetään muutoksen aikataulun ja tarkemman sisällön selvityä. Yhtiöittämistarkasteluja ja muita selvityksiä Sote- ja maakuntauudistuksen valmistautumiseksi on jatkettu.	Tuottavuusohjelma
7. Liikelaitosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus	Liikelaitosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnan tuloksellisuus ja tuottavuus	Sidosyksikköostojen hallintaa parannetaan. Kehitetään ja otetaan käyttöön sidosyksikköostoissa uusia käytäntöjä, kuten esim. tavoitehintasopimukset ja bonus/sanktio -käytäntö.	Neuvotellaan tukipalveluntuottajien kanssa sopimuskäytäntöistä.	▼ (ei etene / ei alkanut) Ei toimenpiteitä tarkastelukaudella.	Palvelu- ja hankintaohjelma
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstöohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Tarjotaan työ- ja harjoittelumahdollisuuksia nuorille ja työttömille. Kehitetään perehdyttämistä ja tutorointia sekä työyhteisön valmiuksia ottaa vastaan määräaikaisia työntekijöitä.	● (etenee suunnitellusti) Kesäharjoittelupaikkoihin palkattiin yhteensä 401 koululaista ja opiskelijaa. Esimiehille suunnattu muistilista tarvittavista toimenpiteistä palvelussuhteen alkaessa ja päättyessä sekä perehdyttämisen muistilista valmistuivat. Ne julkaistiin Santrassa ja toimitettiin kaikille esimiehille.	

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi paranee ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	Kehitetään yhteisiä toimintatapoja ja johtamista uudessa organisaatiossa.	 (etenee hitaasti tai osittain) Työterveyshuollon kanssa käynnistetty raportoinnin ja yhteistyön kehittämistoimet. Aktiivisen aikaisen puuttamisen toimintamallia ollaan uudistamassa. Elinvoima- ja konsernipalvelujen keskittämistyötä on tarkoitus viedä eteenpäin syksyn aikana.	Henkilöstöohjelma
	Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yrityselämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Suunnitellaan ja toteutetaan osallistava strategian laadintaprosessi.	 (etenee suunnitellusti) Strategian uudistaminen on edennyt suunnitelmien mukaan ja tulee kaupunginvaltuuston päätettäväksi marraskuussa.	
		Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuottavuustavoitteiden saavuttamista.	Kannustetaan ja palkitaan henkilöstöä tavoitteiden saavuttamisesta ja tuloksellisesta työstä.	 (ei etene / ei alkanut)	Henkilöstöohjelma
	Osaavan työvoiman tarjonta	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajan tarjoamia laaja-alaisia tehtäviä.	Kehitetään työnkuvia ja henkilöstön osaamista.	 (etenee hitaasti tai osittain)	Henkilöstöohjelma

Kaupunkiympäristön palvelualue

Palvelualuejohtaja Jarmo Pirhosen katsaus ajalta 1.1.-31.8.2017

Toiminta

Kaupunkiympäristön palvelualueen toiminta on toteutunut tavoitteiden mukaisena. Kasvutavoitteiden toteuttamisen edellyttämät kaavatyöt ovat edenneet suunnitelman mukaisesti. Täydennysrakentamisen keskeisin kohde on tällä hetkellä Puijonlaaksossa, jossa on rakenteilla useita kerrostalohankkeita. Kohteita on myös Keilarinteen alueella Saaristokaupungissa. Myös keskustan täydennysrakentaminen on vilkasta ja siellä on meneillään lukuisia yksityisten kiinteistönomistajien kiinteistökehityshankkeita. Tälle vuodelle arvioidaan valmistuvan 1000 uutta asuntoa, joista 70 prosenttia kerrostaloihin. Rakennusvalvonnassa lupamäärät ovat edellisen vuoden tasolla.

Keskusta-alueen kehityshankkeiden sopimusneuvottelut ovat edenneet suunnitellusti ja Asemanseudun rakentaminen käynnistyy vuonna 2018. Lopullinen maanhankintasopimus on tehty VR-yhtymä Oy:n kanssa ja Rakennusliike Lapti Oy:n kanssa tehdään vuokrasopimus ensimmäisen hankevaiheen vaatimista tonteista vuoden loppuun mennessä. Savilahden ja Mölymäen osalta on käyty alustavia neuvotteluja maankäyttö- ja rakennusperiaatteista.

Savilahti ja muut kärkihankkeet ovat näkyvä osa kaupungin kehittämisessä. Viime vuoden lopulla käynnistyneet uudet hankkeet: Viisaan liikkumisen hanke, Savilahden smarteimmat ratkaisut SmaRa-hanke sekä KierRe-hanke jatkavat toimintaansa yhteistyössä kehittäjien, rahoittajien ja muiden toimijoiden kanssa. Savilahti-projekti etenee nyt kahden asemakaavahankkeen avulla. Savilahden infran toteuttamisen osalta on aloitettu strategiavaiheessa oleva allianssihanke nyt kun oppilaitoskuviot ovat alueella selkiytyneet.

Maanhankintaa on jatkettu aktiivisesti kaupungin tulevilla kasvualueilla ja keskeisimpänä neuvottelukohde on ollut Pienen Neulamäen tulevan teollisuusalueen maa-alueet. Kaupungin ja Metsähallituksen välinen maakauppa noin 76 hehtaarin alueesta on allekirjoitettu.

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 toteuttamisohjelma on hyväksytty joukkoliikennelautakunnassa huhtikuussa. Viisaan liikkumisen hanke on valmistellut reaaliaikaisen informaatiojärjestelmän toteutusta sekä selvittänyt toteutusvaihtoehtoja kaupunkipyörähankkeeseen. Joukkoliikenteen graafinen ilme on suunniteltu ja nimikisa on käyty. Nimeksi on valittu Vilku.

Ulkoilu- ja virkistyspalvelut siirtyivät vuoden vaihteessa hyvinvoinnin edistämisen palvelualueelta kaupunkiympäristön palvelualueelle. Vuoden 2017 alusta kävelykeskustan keskitetty puhtaanapito otettiin pysyväksi käytännöksi. Kumpusaarentiehen liittyvät Leväsentien ja Särkiniementien saneeraustyöt ovat loppusuoralla ja kevyen liikenteen yhteys Leipäniemen sillan kautta on otettu käyttöön.

Talkoorahan määrärahaa nostettiin suuren kysynnän vuoksi kesken vuotta. Talkoorahalla pyritään kannustamaan asukkaita omatoimisuuteen ja yhteisen ympäristön parantamiseen sekä kunnossapitoon.

Hulevesien osalta sen hallintaa ollaan valmistelemaan siten, että hulevedet siirtyisivät pelkästään kaupungin vastuulle. Tässä yhteydessä Kuopion Veden hulevesiviemäriverkko siirtyisi myös kaupungille ja hulevesiin liittyvän maksun käyttöönotto on valmistelussa.

Jätehuollon viranomaispalvelujen toiminta-alue on vuonna 2017 aiempaa laajempi, kun Outokummun kaupunki liittyi jätelautakuntayhteistyöhön vuoden 2016 kesällä. Jätepoliittinen ohjelma on hyväksytty vuoden 2017 alkupuolella kaikissa jätelautakunnan toiminta-alueen kunnissa. Tämän ohjelman pohjalta on laadittu suunnitelma kuntien yhteisen jätehuollon palvelutason määrittämiseksi.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Waltti lippu- ja maksujärjestelmän käyttökustannukset tulevat olemaan noin 250 000 € arvioitua suuremmat kuluvalla vuodelle. Näyttää kuitenkin siltä, että kokonaisuutena joukkoliikenne toteutuu arvioidun mukaisena.

Ruutukaavan kiinteistökehityshankkeet ovat edenneet suunnitelman mukaisesti. Näillä hankkeilla on keskeinen merkitys myyntivoittojen ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti toteuttamisen kannalta. Käyttöomaisuuden myyntivoittojen, maankäyttö- ja kehittämiskorvausten sekä maa- ja vesialueiden vuokratuottojen osalta ko-

konaiskertymä toteutuu budjetin mukaisena, joskin tulolajeittain kertymät poikkeavat talousarviosta. Näillä muutoksilla ei kuitenkaan ole nettovaikutusta kokonaistulokertymään.

Investointien osalta on tarpeen tehdä joitakin muutoksia toimenpideohjelmaan. Hiltulanlahden alueeseen varatut määrärahat ovat riittämättömät, joten joitakin vähemmän kiireellisiä hankkeita siirretään toteutettavaksi myöhemmin. Tällaisiksi hankkeiksi on arvioitu Hyrräkatu-Sammonkatu- kokonaisuutta, Ruotsinkadun kevyen liikenteen yhteyttä ja Nilsin katuremonttia Paavontielle. Lisäksi Pajulahdentien peruskorjaus siirtyy vuodelle.

Asemanseudun maankäyttösopimuksen omistusjärjestelyistä johtuen maanhankintamenot tulevat ylittymään noin 1,5 miljoonalla eurolla.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Valmistelussa otetaan huomioon hankkeiden toteuttamiskustannukset niin rakentamisen kuin myös kunnossapidon osalta. Toteuttamiskustannuksiin voidaan vaikuttaa myös hankkeiden aikataulutuksen kautta, jolloin suunnitelmien valmistuminen ajallaan on ensiarvoisen tärkeää. Tärkeätä on myös määritellä alueiden rakentamisen laatutaso aluetta vastaavasti. Tilaajatoiminnan kehittämisessä pääpaino on edelleen sopimusten kehittämisessä ja suunnittelun ohjauksessa. Kilpailuttamisen ajoitus koko toteutusketjun osalta nousee entistä keskeisemmäksi. Kun ketju hallitaan kokonaisuudessaan suunnittelusta kunnossapitoon, voidaan asioita viedä eteenpäin optimaalisesti ja kustannustehokkaasti.

Kuntatekniikkaliikelaitos on toiminut tilaajan suurimpana sopimuskumppanina sekä rakentamisessa että kunnossapidossa. Liikelaitoksen toteuttamat rakentamiskohteet on pääosin tehty puitesopimukseen perustuen toteutuneiden kustannusten pohjalta. Osa hankinnoista on tehty avoimen kilpailun kautta ja myös vuonna 2017 osa rakentamishankkeista kilpailutetaan. Hankinnoissa pyritään käyttämään palkitsevia ja kumppanuuteen perustuvia hankintamuotoja.

Kunnossapidossa suurin haaste on kustannusten optimointi, tarjoten kuitenkin riittävä ja turvallinen palvelutaso erityisesti väylien käyttäjille ympäri vuoden. Alueurakoista on vuoden 2017 alkupuolella kilpailutettu Juankosken, Karttulan ja Riistaveden alueurakat.

Toritoimintaan liittyvät tehtävät on siirretty 1.4.2017 alkaen kaupunkikeskustan kehittämisselitykselle. Torin kunnossa- ja puhtaanapito säilyy edelleen kaupungilla. Muiden torien osalta on pyritty tekemään toiminnoista joustavampia sallimalla ei-ammattimainen myynti ilmoitusmenettelyllä (kaupungin-osatorit).

Hallintajärjestelmien osalta vuonna 2016 aloitettua valaistuksen ohjausjärjestelmän kilpailutusta jatkettiin mutta hankinta kuitenkin keskeytettiin keväällä markkinaoikeuskäsittelyn vuoksi. Tavoitteena on hankinnan uusintakäsittely syksyn 2017 aikana.

Kaupungin metsien käyttöä ja hoitoa ohjaavan metsien monikäyttösuunnitelman laadinta on ollut keskeytettyä, koska valtion tarjous METSO-kohteiden suojelusta viivästy. Tarjouksen tultua on ollut mahdollista jatkaa metsien monikäyttösuunnitelman laadintaa. Alustavien arvioiden mukaan kaupungin metsissä pidemmän aikavälin hakkuusuunnitetta olisi mahdollista nostaa 38000 - 40000 k-m³:n tasolle, joka osaltaan hiekan parantaisi metsien tuottavuutta. Monikäyttösuunnitelma viedään päätöksentekoon vuoden 2017 /2018 taitteessa.

Täydennysrakentaminen olemassa olevan yhdyskuntatekniikan piiriin on tällä hetkellä varsin vilkasta, mikä vähentää kaupungin investointipainetta ja lisää myös tuottavuutta, koska verkostot tulevat tehokkaampaan käyttöön.

Sähköisten palvelujen kehitystyö jatkuu: mm. sähköisen lupapalvelun kehittäminen on edennyt hyvin rakennusvalvonnan osalta, myös ympäristönsuojelussa sähköinen lupapalvelu on otettu käyttöön.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Koulutusta jatketaan erityisesti hankintojen ja turvallisuuteen liittyvien tehtävien osalta. Myös tehtäväkiertoa on toteutettu useissa tehtävissä lähinnä määräaikaisin järjestelyin.

Henkilöstön rekrytoinneissa kiinnitetään entistä enemmän huomiota yhteistyökykyyn ja siihen, että tarvittaessa henkilöstö tekee mahdollisesti myös muiden palvelualueiden sekä palveluprosessien tehtäviä.

Opiskelijoille on tarjottu harjoittelupaikkoja sekä kesätyöpaikkoja mikä osaltaan edesauttaa osaavan työvoiman saatavuutta myös tulevaisuudessa.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Ulkoisten palvelujen hankinnassa ei ole tapahtunut suuria muutoksia, ostopalveluja käytetään käyttösuunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on myös säilyttää oman henkilöstön markkinatuntemus. Oman suunnittelun ja ostopalvelujen käytön jakautumista suunnitellaan jatkuvasti ottaen huomioon työn tuottavuus ja tehokkuus.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäistä valvontaa on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Säännösten ja määräysten noudattamisessa ei ole havaittu merkittäviä puutteita. Henkilöriskejä on pyritty vähentämään mm. tiimi- ja työparityöskentelyillä. Tietoturvariskeihin on kiinnitetty huomiota. Uuden maanvuokrajärjestelmän käyttöönoton myötä talouden ennustettavuus paranee maanvuokratulojen osalta.

Kaupunkiympäristön palvelualue on päättänyt osallistua ulkoiseen CAF –arviointiin, joka tehdään vielä tämän vuoden aikana.

310004 Kaupunkiympäristön palv.al.

Tili	Tot. 2016 01-08	Tot.%	Tot. 2017 01-08	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	12 908 749	61,0	13 777 876	64,1	21 168 996	21 489 775	21 434 376	-55 399	99,7	265 380	1,3
Maksutuotot	1 934 486	45,6	2 885 712	80,7	4 237 685	3 577 826	5 525 912	1 948 086	154,4	1 288 227	30,4
Tuet ja avustukset	178 360	14,4	257 971	12,6	1 238 752	2 046 660	1 908 671	-137 989	93,3	669 919	54,1
Vuokratuotot	13 712 167	84,8	13 919 603	82,0	16 173 434	16 980 526	16 120 303	-860 223	94,9	-53 131	-0,3
Muut tuotot	970 885	50,6	1 464 902	75,3	1 919 273	1 945 926	2 044 834	98 908	105,1	125 560	6,5
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	2 634 827	64,1	1 031 077	25,1	4 109 296	4 100 000	2 808 077	-1 291 923	68,5	-1 301 220	-31,7
Muut toimintatuotot	3 605 713	59,8	2 495 978	41,3	6 028 570	6 045 926	4 852 910	-1 193 016	80,3	-1 175 660	-19,5
Toimintatuotot	32 339 475	66,2	33 337 140	66,5	48 847 436	50 140 713	49 842 172	-298 541	99,4	994 735	2,0
Palkat ja oikaisuerät	-5 777 782	67,7	-6 109 262	63,4	-8 534 353	-9 631 575	-9 222 530	409 045	95,8	-688 177	8,1
Muut henkilösivukulut	-378 556	67,9	-297 255	59,7	-557 536	-497 971	-447 411	50 560	89,8	110 125	-19,8
Eläkekulut	-1 990 251	67,3	-1 828 112	64,9	-2 959 344	-2 816 662	-2 741 401	75 261	97,3	217 944	-7,4
Henkilöstökulut	-8 146 589	67,6	-8 234 629	63,6	-12 051 233	-12 946 208	-12 411 341	534 867	95,9	-360 108	3,0
Asiakaspalvelujen ostot	0	0,0	0	0,0	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Muiden palvelujen ostot	-19 595 252	60,2	-21 326 811	57,5	-32 524 565	-37 117 473	-36 587 811	529 662	98,6	-4 063 246	12,5
Palvelujen ostot	-19 595 252	60,2	-21 326 811	57,5	-32 524 565	-37 117 473	-36 587 811	529 662	98,6	-4 063 246	12,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-851 956	51,2	-862 062	47,6	-1 664 149	-1 812 052	-1 695 912	116 140	93,6	-31 763	1,9
Avustukset	-939 621	70,0	-637 190	43,4	-1 343 216	-1 466 700	-1 430 190	36 510	97,5	-86 975	6,5
Muut vuokratulot	-71 246	71,7	-61 554	38,6	-99 372	-159 488	-116 960	42 528	73,3	-17 588	17,7
Sisäiset vuokratulot	-768 888	66,6	-827 629	66,9	-1 155 022	-1 236 634	-1 241 589	-4 955	100,4	-86 567	7,5
Vuokratulot	-840 133	67,0	-889 183	63,7	-1 254 394	-1 396 122	-1 358 549	37 573	97,3	-104 155	8,3
Muut kulut	-70 026	16,1	-152 160	34,9	-434 147	-435 813	-340 210	95 603	78,1	93 937	-21,6
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	-284	72,1	-56 167	0,0	-394	0	-56 167	-56 167	-5616706,0	-55 773	14150,9
Muut toimintakulut	-70 310	16,2	-208 327	47,8	-434 541	-435 813	-396 377	39 436	91,0	38 165	-8,8
Toimintakulut	-30 443 860	61,8	-32 158 202	58,3	-49 272 098	-55 174 368	-53 880 180	1 294 188	97,7	-4 608 082	9,4
Toimintakate	1 895 615	-446,4	1 178 938	-23,4	-424 661	-5 033 655	-4 038 008	995 647	80,2	-3 613 346	850,9

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
1. Vahva ja monipuolinen elinkeinoelämä	Yritystoiminnan kehittämisen välineet ja resurssit	Kasvun edellytyksistä ja elinkeinoelämän kehitystarpeista (mm. tonttitarjonta) huolehditaan. Myös pienten ja keskisuurten yritysten kehitystä tuetaan.	Yrityksiä palvelevien alueiden monipuolinen suunnittelu ja aktiivinen maanhankinta sekä tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen.	<p>● (etenee suunnitellusti) Savilahden alueen yleissuunnitelma on valmis, Yliopistonrannan asemakaavoitus on käynnissä, Asemanseudun kaava on lainvoimainen. Jäähallin, Musiikkikeskuksen sekä Mölymäen kaavatyöt etenevät ohjelman mukaisesti.</p> <p>Toritoiminnot siirtyivät huhtikuun alussa keskustan kehittämissyhdistykselle.</p> <p>Kumpusaarentien rakentaminen etenee suunnitellusti.</p> <p>Metsähallituksen kanssa on tehty maakauppa Pienen Neulamäen alueelta.</p>	Kasvuohjelma
	Yritystonttien tarjonta	Edistetään aktiivisesti elinkeinopoliittisesti merkittävien investointien toteutumista Kuopiossa.	Asiakaslähtöinen yritysien palvelevien alueiden monipuolinen suunnittelu ja aktiivinen maanhankinta sekä tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen. Kokonaisvaltainen joustava lupamenetely.	<p>● (etenee suunnitellusti) Yrityshankkeiden toteutumista on nopeutettu tarvittaessa poikkeamispäätöksillä (lähes 20).</p> <p>Metsähallituksen kanssa on tehty maakauppa Pienestä Neulamäestä.</p>	

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
2. Innovaatio- ja opiskelukaupunki	Savilahti -kärkihanke	Savilahden alueen kehittäminen etenee suunnitellusti.	Savilahden alueen suunnittelu etenee ja toteutus alkaa.	■ (etenee hitaasti tai osittain) Suunniteltua myöhemmin tehty 3. koulutusasteen sijoituspaikkapäätös on viivästytänyt yleissuunnitelman ja Tekniikkakadun asemakaavatyön aloittamista. Savilahden tien ja Tekniikkakadun urakat on päätetty kilpailuttaa alianssimenettelyllä. Savilahden pääyhteyden (Tulliportinkatu - Niiralankatu) saneeraus on aloitettu. Tarvittavista maa-asioiden sopimuksista neuvotellaan suunnittelun yhteydessä.	Kasvuohjelma
3. Kuopio-kuva - paras kaupunkiyhteisö	Kasvua ja vetovoimaa tukeva markkinointi	Markkinointiviestinnällä tuetaan elinvoiman kehittämistä ja isojen hankkeiden toteutumista. Alueen toimijat kytketään vahvemmin mukaan Kuopion markkinointiin.	Nostetaan esiin kehityshankkeita, esimerkkinä Kuopio suunnittelee ja rakentaa -julkaisu. Lisäksi hankekohtaiset julkaisut.	● (etenee suunnitellusti) Kuopio suunnittelee ja rakentaa -julkaisu ilmestyi alkuvuodesta. Joukkoliikenteen markkinointi ja viestintä -suunnitelma on laadittu ja otettu käyttöön. Kuopion kaupungin asumista on esitelty eri kohderyhmille ja uusia asumisen esitteitä on suunnittelussa. Savilahden asumisen seminaari on suunniteltu syksyille.	
	Yhteistyöhakuinen ja avoimesti viestivä Kuopio	Hyvinvointipalveluja koulutusta ja tapahtumia tuodaan vahvemmin esille kaupungin vetovoima- ja elinvoimitehtijänä.	Tapahtumiin liittyvien lupamenettelyjen kehittäminen. Ulkoilu- ja virkistyspalvelujen tarjonnan esille tuominen.	● (etenee suunnitellusti) Kuopion asumista ja tonttitarjontaa sekä ulkoilu- ja virkistyspalveluja on markkinoitu eri tilaisuuksissa sekä messuilla.	

2. ASUKKAAT JA PALVELUT					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
4. Tulevaisuuteen suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne	Ilmastopoliittisen ohjelman toteutuminen	Ilmastopoliittinen ohjelma tarkistetaan. Kaupungin resurssi- ja viisautta kehitetään Fisu-verkostossa (Fisu - Finnish Sustainable Communities)	Ilmastopoliittinen ohjelma tarkistetaan, tavoitteet ja toimenpiteet tuleville vuosikymmenille. Tärkeimmät hankkeet: Viisas liikkuminen, Fisu, KierRe	● (etenee suunnitellusti) Viisaan liikkumisen hanke etenee aikataulussa ja KierRe-hankkeen työryhmät ovat aloittaneet toiminnan suunnitelman mukaisesti. Jätepoliittinen ohjelma on hyväksytty kaikissa Savo - Pielisen jätelautakunnan kunnissa. Kaupungin metsiä on hoidettu metsäsuunnitelman mukaisesti.	Ilmastopoliittinen ohjelma
	Keskusta-alueen elinvoiman ja rakentamistehokkuuden lisääminen	Isot kaupunkikeskustan kehittämishankkeet etenevät suunnitellusti ja kokonaisuuden kannalta jäsenetysti.	Asemansuodun, Mölymäen / keskuskentän, Kuntolaakson ja Kuopionlahden alueiden suunnittelu etenee.	● (etenee suunnitellusti) Keskusta-alueen kaavatöet etenevät ohjelmoidun aikataulun mukaisesti. Asemansuodun alueesta on tehty esisopimukset tontinluovutuksista.	Kasvuohjelma
	Lähiöiden ja keskustajamien omaleimaisuus ja täydennysrakentaminen	Täydennysrakentamisen edistämistä jatketaan. Kehitetään asukkaat osallistavaa kokonaisvaltaista lähiökehittämistä.	Täydennysrakentamisen ja jälkiasennushissien aikaansaamisen edistäminen.	● (etenee suunnitellusti) Täydennysrakentamisen kaavatöet etenevät suunnitellusti. Ruutukaava-alueen kaavamuutoksiin liittyen on neuvoteltu kolme maankäyttösopimusta.	
5. Asiakslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut	Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuteen.	Asukkaiden aktivointi vuorovaikutukseen ja omatoimisuuteen. Tavoitteiden huomioiminen suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa.	● (etenee suunnitellusti) Keskustan kunnossapitoluokituksen tarkistus on tehty.	Hyvinvointiohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
		Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	Esteettömyyden ja turvallisuuden huomioiminen suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa.	● (etenee suunnitellusti) Esteettömyys on huomioitu suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa.	Hyvinvointiohjelma
		Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.	Otetaan työllisyysnäkökulma huomioon investointeja suunniteltaessa ja ajoitettaessa.	■ (etenee hitaasti tai osittain) Työllisyysnäkökulma on huomioitu mahdollisuuksien mukaan investointeja suunniteltaessa ja ajoitettaessa.	Hyvinvointiohjelma
	Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluisa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Hankintaosaamista ja -käytäntöjä kehitetään.	● (etenee suunnitellusti) Hankintojen osalta on kokeiltu sähköistä hankintaportaalia. Lisätty hankintakoulutusta.	Palvelu- ja hankintaohjelma
3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ					
6. Tasapainoinen talous	Palveluverkon ja toimiltojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitalostrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Jatketaan tilojen käytön tehostamista.	● (etenee suunnitellusti) Suunniteltu tilojen yhdistämistä Niisissä hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen kanssa.	

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoitehelpotukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutusten ennakkoarviointi.	Valtiolta normeihin ja velvoitteisiin tulevat helpotukset otetaan käyttöön.	● (etenee suunnitellusti) Ilmoitusten käsittelyä on kevennetty ympäristöterveydenhuollossa lainsäädännön mukaisesti.	Tuottavuusohjelma
7. Liikelaitosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus	Liikelaitosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnan tuloksellisuus ja tuottavuus	Sidosyksikköostojen hallintaa parannetaan. Kehitetään ja otetaan käyttöön sidosyksikköostoissa uusia käytäntöjä, kuten esim. tavoitehintasopimukset ja bonus/sanktio -käytäntö.	Edistetään palvelukumppanuutta ja kehitetään erilaisia hankintamuotoja.	● (etenee suunnitellusti) Savilahdessa suunnitellaan infran hankintaa allianssimennettelyllä. Joukkoliikenteessä valmistellaan siirtymistä asteittain kilpailutuksessa bruttomalliin.	Palvelu- ja hankintaohjelma; Tuottavuusohjelma
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstöohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Tarjotaan opiskelijoille ja työelämään tutustujille harjoittelupaikkoja sekä tilaisuuksia opinnäytetöihin.	● (etenee suunnitellusti) Opiskelijoita on otettu kesätoihin ja tarjottu harjoittelupaikkoja.	
	Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi paranee ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	Huolehditaan palvelu-/ toimintatapamuutosten sujuvasta toteuttamisesta. Osallistutaan kaupunkitasoisesti byrokratian purkuun ja työn sujuvoittamiseen.	● (etenee suunnitellusti) Työprosesseja on kehitetty sujuvammaksi osana joka päiväistä työskentelyä.	Henkilöstöohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yritys-elämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Osallistutaan strategiatyöhön.	● (etenee suunnitellusti) Osallistuttu aktiivisesti strategian uudistamistyöhön.	
		Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuotavuustavoitteiden saavuttamista.	Käytetään kannustavan palkkauksen elementtejä.	● (etenee suunnitellusti) Kertapalkkion käyttö on vaikiintunut.	
	Osaavan työvoiman saatavuus	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajan tarjoamia laaja-alaisia tehtäviä.	Mahdollistetaan opiskelijoille harjoittelupaikkoja. Edistetään tehtäväkiertoa ja henkilöstön osaamisen kehittymistä.	● (etenee suunnitellusti) Opiskelijoille on tarjottu kesätyöpaikkoja. Tehtäväkiertoa tuetaan.	Henkilöstöohjelma

Mittaristo

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
Asemakaavoitus	Kaavoitetut rivi- ja kerrostalotontit, k-m2	130000	113500	281000	206300
	Kaavoitetut omakotitontit, kpl	21	233	14	14
	Kaavoitetut yritystontit, k-m2	105000	580000	221500	18000
	Asemakaavojen valmistumisaika, kk	17	23	20	20
Joukkoliikenteen järjestäminen	Kaupunkiliikenteen matkustajamäärä 1000 matkustajaa / v	4909	5660	5500	6198
Rakentaminen	Kadunrakentaminen km	2,8	3,5	3,5	3,5
	Viherrakentaminen ha	0,4	2,0	2,0	2,0
Liikenneväylien kunnossapito	Kunnossapidettävät liikenneväylät km	779	792	837	838
	Kadun hoito, ajoradat I-luokka € / km		11000	12000	13000
	Kadun hoito, ajoradat II-luokka € / km		9000	9500	10000
	Kadun hoito, ajoradat III-luokka € / km		3000	3200	3300
	Kadun hoito, klv I-luokka € / km		9000	9100	9100
	Kadun hoito, klv II-luokka € / km		2000	2200	2500
	Kadun hoito, klv III-luokka € / km			1000	1000
	Asukastyytyväisyys katujen kunnossapidosta (1-5)	3,46	3,41	3,5	3,49
Puistojen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapito	Kunnossapidettävät puistot ja katuviheralueet, ha	603	570	571	578
	Yleisten alueiden hoito luokittain € / ha		3200	3300	3300
Jätehuollon viranomaispalv	Asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen liittymisaste järjestettyyn jätehuoltoon (%)	96,4		96,8	96,8
	Jätehuoltoa koskevien hakemusten käsittelyaika (vko)			4	4
	Tonttipalvelut	Rakennuskelpoiset valmistuneet rivi- ja kerrostalotontit k-m2	28000	41000	62000
	Rakennuskelpoiset valmistuneet omakotitontit kpl	41	84	17	17
	Rakennuskelpoiset valmistuneet yritystontit k-m2	13400	3000	0	29000
	Tonttivaranto, luovutusvalmiit liiketontit, k-m2 / kpl	147037/38	141000/35	135000/35	165000/38
	Tonttivaranto, luovutusvalmiit teollisuus ja varastot, k-m2 / kpl	99891/44	118000/40	115000/48	105000/40
	Tonttivaranto, luovutusvalmiit omakotitontit, kpl	64	69	40	40
	Tonttivaranto, luovutusvalmiit rivitalotontit, k-m2 / kpl	96000/54	77000/34	64000/56	70000/33
	Tonttivaranto, luovutusvalmiit kerrostalotontit, k-m2 / kpl	102000/36	85000/24	89000/27	89000/25
Asuntotoimi	Alkava asuntotuotanto	919	1400	1100	1200
Ympäristönsuojelu	Luvan käsittelyaika kk	2,2	3,0	2,5	2,5
Ympäristöterveydenhuolto	Luvan ja ilmoituksen käsittelyaika kk	1,4	1,3	1	1
Rakennusvalvonta	Lupapäätökset kpl, sis. Suonenjoen	1132	1293	1300	1300
	Rakennuslupien käsittelyaika, pv	17	18	19	19
Henkilöstömittarit	Kokonaistyöaika (ilman työllistämistä) htv	189,8	191,9	212	210
	Sairauspoissaolot kalenteripv / htv	9,8	10,8	8,5	10,9
	Tilojen määrä m2 / htv	16,3	16,0	15,6	15,6

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Palvelualuejohtaja Pekka Vähäkankaan katsaus ajalta 1.1. - 31.8.2017

Toiminta

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toiminta on seurantajaksolla toteutunut suunnitellusti.

Asiakasmäärät kirjastoissa, museoissa ja liikuntapaikoissa ovat kehittyneet positiivisesti. Kaupunginteatterin vuosi on alkanut edeltävää vuotta paremmin lipunmyynnin ja kävijämäärän näkökulmasta. Taidepalveluiden lipunmyyntiyhteistyötä on tiivistetty ja teatterin lipunmyyntiä on keskitetty Kuopio Infoon. Palveluiden markkinointia kehitetään edelleen asiakasmäärien kasvattamiseksi. Taidepalveluissa haetaan aktiivisesti uusia markkinointi- ja toimintatapoja, jotta löydämme uusia yleisöjä kävijämäärän kasvattamiseksi ja uusia yhteistyötapoja talon käyttöasteen kasvattamiseksi.

Palveluiden markkinointia kehitetään edelleen asiakasmäärien kasvattamiseksi.

Hyväksyttiin Savilahden kalliotilat – liikunta- ja tapahtumakeskuksen tarveselvitys hankesuunnittelun pohjaksi ja kaupunginhallitus käynnisti hankesuunnittelun yhteistyössä oppilaitosten kanssa sisältäen osapuolten välisen aiesopimuksen valmistelun. Esitettiin myös kaupunginhallitukselle, että Kuopion kaupunki ja perustetavat Puijo Areena Oy sekä Tuplajäät Oy laativat aiesopimuksen, jotka toteutuessaan täydentäisivät osaltaan Kuopion liikuntapaikkaverkostoa ja tarjoaisivat liikuntapaikkapalveluita laajoille harrastajaryhmille.

Kuopion lähidemokratiamalli hyväksyttiin alkuvuodesta, joka koskee ensivaiheessa kuntaliitosalueita: Karttula, Maaninka, Riistavesi, Nilsia, Juankoski ja Vehmersalmi. Huhtikuussa pidettiin alueilla pitäjänkokoukset. Pitäjänkokousten tekemien esitysten perusteella kaupunginhallituksen lähidemokratiajaosto asetti virallisesti pitäjäraadit kesäkuussa.

Suomi 100 –juhluvuoden toteuttaminen on edennyt suunnitelmien mukaan. Kuopion kaupungin Suomi 100 tapahtumien avustusrahaa on jaettu kymmenille toimijoille.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Talouden ennuste on toimintakatteen osalta n. 37 000 € alle talousarvion (99,9 %). Kaupunginhallituksen myöntämällä lisämäärärahalla (500 000 €) saatiin katettua kuluvan vuoden taloudelliset haasteet. Bruttosivon yksiköiden osalta toimintakatteen alitusennuste n. 26 000 € johtuu tapahtumapalvelujen päättymisestä ja nettositovien yksiköiden osalta kansalaisopiston toimintakatteen ennuste on n. 11 000 € alle talousarvion, muiden yksiköiden osalta ennuste on talousarvion mukainen.

Testamenttivarojen ja hanketoiminnan osalta ennustetta tarkennetaan myöhemmin syksyllä ja tehdään talousarviomuutosesitys marraskuun lautakunnan kokoukseen, em. talousarviomuutoksilla ei ole vaikutusta toimintakatteeseen.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Hyvinvointipalveluiden palvelutuotteita ja tarjontaa koskevaa tiedotusta, markkinointia ja viestintää kehitetään siten, että asiakasmääriä eri palveluissa saadaan lisättyä ja sitä kautta pysytään paremmin annetussa tulo- ja menoraamissa.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Hyvinvoinnin edistämisen avoinna olleisiin määräaikaisiin ja vakituisiin tehtäviin on saatu rekrytoitua työntekijät ja tehtäviin on ollut runsaasti hakijoita. Henkilöstön osaamisen vahvistaminen etenee henkilöstöohjelman mukaisesti ja kehityskeskusteluissa on tavoitteena myös työntekijän kehittymisen ja koulutautumisen suunnittelu. Avainprosessien henkilöstön hyvinvointisuunnitelmat valmistuvat syksyn 2017 aikana.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Palvelutuotannossa lähtökohtana on kokonaistaloudellisesti edullisin tuotannon järjestämistapa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Säännösten ja määräysten noudattamisessa ei ole havaittu oikeusseuraamuksia aiheuttaneita ongelmia. Tiedotusta, ohjeistusta ja koulutusta on annettu myös kohdennetusti. Valmistelussa on korostettu yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitystä.

410004 Hyvinvoinnin edist.palvelual.

Tili	Tot. 2016 01-08	Tot.%	Tot. 2017 01-08	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	1 368 865	68,3	641 615	55,8	2 003 947	1 150 210	1 181 487	31 277	102,7	-822 461	-41,0
Maksutuotot	2 601 309	54,8	2 685 672	51,3	4 750 776	5 234 560	4 984 679	-249 881	95,2	233 902	4,9
Tuet ja avustukset	606 694	108,4	647 788	205,6	559 468	315 005	638 310	323 305	202,6	78 842	14,1
Vuokratuotot	1 367 417	59,8	1 394 284	58,7	2 286 978	2 374 726	2 321 063	-53 663	97,7	34 085	1,5
Muut toimintatuotot	355 395	61,8	454 256	98,8	574 664	459 976	589 602	129 626	128,2	14 937	2,6
Toimintatuotot	6 299 680	61,9	5 823 615	61,1	10 175 834	9 534 477	9 715 141	180 664	101,9	-460 693	-4,5
Palkat ja oikaisuerät	-9 653 707	66,9	-9 602 469	64,2	-14 423 403	-14 961 356	-14 871 934	89 422	99,4	-448 531	3,1
Muut henkilösivukulut	-624 512	67,1	-462 664	59,3	-931 257	-780 498	-720 915	59 583	92,4	210 341	-22,6
Eläkekulut	-2 319 307	67,0	-2 126 814	63,4	-3 462 850	-3 356 399	-3 290 084	66 315	98,0	172 766	-5,0
Henkilöstökulut	-12 597 526	66,9	-12 191 946	63,8	-18 817 510	-19 098 253	-18 882 933	215 320	98,9	-65 424	0,3
Asiakaspalvelujen ostot		0,0	-252 500	41,5		-608 666	-608 666	0	100,0	-608 666	0,0
Muiden palvelujen ostot	-3 451 188	61,0	-3 344 476	61,3	-5 653 100	-5 455 470	-5 765 745	-310 275	105,7	-112 645	2,0
Palvelujen ostot	-3 451 188	61,0	-3 596 976	59,3	-5 653 100	-6 064 136	-6 374 411	-310 275	105,1	-721 311	12,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-936 860	58,0	-932 146	60,2	-1 614 842	-1 548 800	-1 639 850	-91 050	105,9	-25 008	1,5
Avustukset	-2 535 349	72,8	-2 442 716	66,1	-3 484 404	-3 695 304	-3 644 575	50 729	98,6	-160 172	4,6
Muut vuokratulut	-117 962	54,9	-120 303	43,5	-214 705	-276 707	-249 917	26 790	90,3	-35 211	16,4
Sisäiset vuokratulut	-9 566 860	66,2	-9 817 236	66,4	-14 457 604	-14 782 959	-14 785 133	-2 174	100,0	-327 529	2,3
Vuokratulut	-9 684 822	66,0	-9 937 538	66,0	-14 672 309	-15 059 666	-15 035 049	24 617	99,8	-362 740	2,5
Muut toimintakulut	-69 269	53,8	-75 959	46,5	-128 651	-163 443	-195 949	-32 506	119,9	-67 298	52,3
Toimintakulut	-29 275 014	66,0	-29 177 282	63,9	-44 370 815	-45 629 602	-45 772 768	-143 166	100,3	-1 401 953	3,2
Toimintakate	-22 975 334	67,2	-23 353 668	64,7	-34 194 981	-36 095 125	-36 057 627	37 498	99,9	-1 862 646	5,4

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
4. Tulevaisuuteen suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne	Yhteistyöhakuinen ja avoimesti viestivä Kuopio	Hyvinvointipalveluja koulutusta ja tapahtumia tuodaan vahvemmin esille kaupungin vetovoima- ja elinvoimatekijänä.	Hyvinvointipalveluiden markkinointia ja viestintää tehostetaan. Haetaan mukaan hallituksen kärkihankkeisiin ja laajennetaan yhteistyötä.	<p>● (etenee suunnitellusti) Markkinointia ja viestintää tehostettu kaikissa toiminoissa mm. kirjastolla monikanavainen markkinointi (fyysinen, verkkokirjasto, some ja tapahtumamarkkinointi, liikuntapaikkapalveluissa perustettu sosiaaliseen mediaan kanava (Liiku Kuopiossa).</p> <p>Uusien hyvinvointikorttien markkinointi ollut aktiivista alkuvuoden aikana.</p>	Hyvinvointiohjelma
2. ASUKKAAT JA PALVELUT					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
4. Tulevaisuuteen suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne	Lähiöiden ja keskustajamien omaleimaisuus ja täydennysrakentaminen	Täydennysrakentamisen edistämistä jatketaan. Kehitetään asukkaat osallistavaa kokonaisvaltaista lähiökehittämistä.	Asukkaiden osallistaminen kaupunkiympäristön suunnitteluun otetaan osaksi Kuopion lähidemokratiamallia.	<p>● (etenee suunnitellusti) Lähidemokratiamalli hyväksyttiin ja huhtikuussa pidettiin kuntaliitosalueilla pitäjänkokoukset.</p> <p>Pitäjäkokousten tekemien esitysten perusteella kaupunginhallituksen lähidemokratiajaosto asetti virallisesti pitäjäraadit kesäkuussa.</p>	Kasvuohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
5. Asiakaslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut	Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuteen.	Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuteen hyvinvointimarkkinoinnin ja -tiedotuksen keinoin. Kansalaisjärjestöjen toimintaa ohjataan avustettavan toiminnan osalta kaupungin strategian mukaisesti. Järjestöavustuksia kohdennetaan Suomi 100-tapahtumiin.	● (etenee suunnitellusti) Markkinointia ja tiedotusta on tehostettu ja lisätty. Kuopion kaupungin Suomi 100 -tapahtumien avustukset on jaettu kymmenille toimijoille.	Hyvinvointiohjelma
		Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	Kaikissa toiminnoissa ja palveluissa painotetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja ennaltaehkäisyä.	● (etenee suunnitellusti) Ko. painotusta toteutetaan kaikissa palveluissa.	Hyvinvointiohjelma
		Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.	Tarjotaan mahdollisuus jatkaa kaupungin uudelleen sijoitettavien työntekijöiden työllistymistä asukastupaohjaajiksi. Tämän toimenpiteen edellytyksenä on resurssien saaminen talousarvioon.	● (etenee suunnitellusti) Kuluvan vuoden talousarvio mahdollisesti neljän asukastupaohjaajan palkkaamisen.	Hyvinvointiohjelma
	Palvelujen asiakaslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakaslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	Osallistutaan kunta-, maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun. Kehitetään omaa toimintaa tavoitteen suuntaan yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa.	● (etenee suunnitellusti) Osallistuttu hyvinvointiryhmän kautta valmisteluun.	Hyvinvointiohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluissa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Yksityisten palveluiden käytön mahdollisuuksia julkisten palveluiden rinnalla kehitetään.	● (etenee suunnitellusti) Yksityisten palveluntuottajien toiminnan kehittäminen liikuntapalveluissa edennyt laadittujen aiesopimusten mukaisesti.	Hyvinvointiohjelma
3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ					
6. Tasapainoinen talous	Palveluverkon ja toimittajien käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimintastrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Tilojen käyttöastetta ja palveluiden asiakasmäärää pyritään lisäämään kehittämällä tilojen yhteiskäyttöä, palvelutuotteita ja markkinointia.	● (etenee suunnitellusti) Asiakasmäärät kasvaneet mm. kirjasto-, liikunta- ja museopalveluissa. Uudet tilahankkeet edesauttavat tilojen yhteiskäyttöä mm. Jynkän ja Karttulan lähialuekeskus, Museohanke.	Tuottavuusohjelma
	Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoitehelpotukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutusten ennakkoarviointi.	Valtiolta mahdollisesti tulevat normi- ja velvoitehelpotukset huomioidaan palveluiden tuottamisessa.	● (etenee suunnitellusti) Uusi kirjastolaki väljentää kirjastossa työskentelevien pätevyysvaatimuksia, joka huomioidaan kirjaston henkilöstösuunnitelmassa.	Tuottavuusohjelma
7. Liikelayritysten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus	Liikelayritysten, yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnan tuloksellisuus ja tuottavuus	Sidosyhteistyötoimintojen hallintaa parannetaan. Kehitetään ja otetaan käyttöön sidosyhteistyötoimintoihin uusia käytäntöjä, kuten esim. tavoitehintasopimukset ja bonus/sanktio – käytäntö.	Sidosyhteistyötoimintojen sopimuksia kehitetään tavoitteellisuuden ja kustannustehokkuuden edistämiseksi.	■ (etenee hitaasti tai osittain) Kaupunkitasoinen tilaajatoimintojen kehittäminen ei ole vielä käynnistynyt.	Tuottavuusohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstöohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	<p>Palvelutuotannon suunnittelussa huomioidaan työssä oppiminen, työelämän valmiuksia vahvistavan toiminnan ja työllistymisen mahdollisuuksien tarjoaminen.</p> <p>Henkilöstön osaamista hyödynnetään sisäisen liikkuvuuden tehostamisella. Vastuualueiden henkilöstön koulutussuunnitelmat ovat ajantasalla ja henkilöstön osaamisen vahvistumista seurataan säännöllisesti.</p>	<p>● (etenee suunnitellusti) Kirjastot, museot ja asukas- tuvat työllistävät kesätyöntekijöitä, tukityöllistettyjä, työkokelijoita ja harjoittelijoita.</p> <p>Henkilöstön täydennyskoulutuksen suunnittelu ja toteutus etenee palveluprosesseittain kehityskeskustelujen kautta. Koulutuksessa hyödynnetään kaupungin keskitettyä koulutustarjontaa.</p>	Henkilöstöohjelma
	Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi paranee ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/HTV vähenevät.	<p>Laaditaan työyksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat sekä seurataan ja arvioidaan sovitujen toimenpiteiden toteutumista.</p> <p>Työyksikköjen hyvinvointisuunnitelmista tehdään vastuualueittain koosteet ja niiden toteutumista seurataan ja arvioidaan palvelualueen johtoryhmissä osavuosikatsausten yhteydessä. Suunnitelmien toteutumisesta informoidaan myös palvelualueen lautakuntaa.</p>	<p>■ (etenee hitaasti tai osittain) Työyksikkökohtaisten työhyvinvointisuunnitelmien ja niiden seurannan kehittämisen jatkuu.</p>	Henkilöstöohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yrityselämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Osallistutaan aktiivisesti strategiatyöhön.	● (etenee suunnitellusti) Osallistutaan kaupunkistrategian laadintaan.	Henkilöstöohjelma
		Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuotavuustavoitteiden saavuttamista.	Toteutetaan kaupungin hyväksymää palkkausjärjestelmää hyväksytyin talousarvion puitteissa. Palvelualueella jatketaan työ- ja virkaehtosopimusten mukaista työnvaativuuden arvioinnin kehittämistä ja tehtäväkuvien määrittämistä. Kannustavan palkkauksen periaatteita käytetään talousarvion puitteissa.	● (etenee suunnitellusti) Kannustavan palkkauksen elementtejä on otettu käyttöön ja palkitsemiskäytäntöä palvelualueella kehitetään edelleen. Tehtäväkuvien tarkistaminen ja työnvaativuuden arvioinnit etenevät palvelualueella tehtäväryhmittäin henkilöstöohjelman mukaisesti.	Henkilöstöohjelma
	Osaavan työvoiman tarjonta	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajan tarjoamia laaja-alaisia tehtäviä.	Henkilöstösuunnitelmat laaditaan siten, että osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita. Työyhteisöjen kehittäminen hyväksi työpaikaksi (monipuoliset työnkuvat, jaksamista tukeva TYHY-toiminta, tva-tarkastelut). Rekrytointia kehitetään edelleen ja rekrytoinneissa pyritään huomioimaan myös sisäisen liikkuvuuden ja uudelleen sijoittamisen mahdollisuudet.	● (etenee suunnitellusti) Henkilöstösuunnitelmissa ja rekrytoinneissa huomioitu tarvittava osaaminen ja palveluiden tuottaminen. Avoimiin tehtäviin on ollut tarjolla koulutettua henkilökuntaa ja avoimet tehtävät/virat on saatu täytettyä sisäisellä ja ulkoisella hakuprosessilla.	Henkilöstöohjelma

Mittaristo

Avainprosessi: **Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
Kirjastopalvelut 1)	Fyysiset kirjastokäynnit/asukas	9,8	11,6	11	10,5
	Verkkoasiointitapahtumat/asukas (kirjaston ulkopuolella tapahtunut asiointi)	4	5	5	4,4
	Kirjaston aukiolotunnit	23 097	24 396	23 980	23 900
	Kirjastolainan hinta € (kaikki kulut)	3,2	2,7	2,8	2,9
	Kirjastojen tilojen määrä m ²	10 387	10 387	10 327	11 136
Museopalvelut	Museokohteiden kävijämäärä	60 553	69 623	60 000	60 000
	Museokohteiden aukiolotunnit	5 013	5 194	5 000	5 000
	Järjestetty kokoelma-aineisto kpl	1 956 042	1 961 080	1 987 800	1 987 800
	Nettokustannus €/as	26,9	25,4	24,2	24,2
	Museoiden tilojen määrä m ²	9 560	9 560	9 691	9 691
Liikuntapaikkopalvelut	Liikuntapaikkojen käyntikerrat 2)	1 413 795	1 265 410	1 400 000	1 400 000
	Liikuntapaikkojen tilojen määrä m ²	51 289	51 291	52 700	52 700

1) Luvut sisältävät Kuopion lisäksi Kaavin, Juankosken ja Tuusniemen kirjastojen tunnusluvut.

2) Liikuntapaikkojen käyntikerrat sisältää sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen sekä kaupallisten tilaisuuksien kävijät

Avainprosessi: **Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
Kansalaistoiminnan	Kulttuuri- ja liikuntaryhmiin osallistuneet 1)	93 694	87 275	81 000	90 500
aktivointi	Kino-Kuvakukon ja Nilsian Mantun kävijöiden lukumäärä	29 348	27 668	33 000	31 000
	Yleis- ja erityisavustukset €/as	27,7	26,2	24,7	24,7
	Asukastupaverkosto, asukastupien lukumäärä	12	12	14	10
	Asukastupien kävijämäärä 2)	70 218	69 991	90 000	70 000
	Asukastupien työllistämisaikutus (henkilöä / htv) 3)	130/30	74/22	130/30	110/20
	Kansalaistoiminnan aktivoiminnan tilojen määrä m ²	1 919	1 977	2 836	2 836
Kansalaisopisto 4)	Kansalaisopiston opiskelijamäärä (brutto)	24 643	25 263	24 000	24 000
	Kansalaisopiston opetustuntien lukumäärä	45 586	45 469	45 500	45 500
	Kansalaisopiston nettokustannus €/h (ilman valt.osuuksia ja työll.)	69,6	64,5	67,4	68,90
	Kansalaisopiston tilojen määrä m ²	3 535	3 535	3 535	3 535

1) Kulttuuriin - ja liikuntaan aktivoitiin lasketaan em. ryhmiin osallistuneet sekä liikunta- ja kulttuuripolkuun osallistuneet

2) Asukastupien kävijämäärä riippuu tupien aukiolosta. Mikäli vakituisia ohjaajia on 12, kävijämäärä on 120 000. Mikäli vakituisia ohjaajia on 4, joudutaan tupia sulkemaan!! Kävijämääräarvio tällöin 90 000.

3) Asukastupatoiminta: palkkatukityöllistetyt, työharjoittelijat, työvalmennuksessa olevat sekä kuntouttavassa työtoiminnassa olevat.

4) Suoritteet sisältävät opiston koko toiminnan, myös sopimuskuntien (Kaavi, Rautavaara ja Tuusniemi) tiedot.

Kansalaisopiston mittarit ovat vuositason mittareita.

Avainprosessi: **Taidepalvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
Kaupunginteatteri	Teatterissa kävijöiden lukumäärä	71 200	74 530	65 000	70 000
	Nettokustannukset / katsoja	66,9	61,8	71,5	68,09
	Näytäntöjen lukumäärä	382	313	240	269
Musiikkikeskus	Kaupunginteatterin tilojen määrä m ²	7 982	7 982	7 982	7 982
	Kävijöitten lukumäärä	134 860	111 150	120 000	120 000
	Tapahtumien lukumäärä	743	666	750	750
	Nettokustannukset / kävijät	2,5	2,0	2,0	2,1
Kaupunginorkesteri	Musiikkikeskuksen tilojen määrä m ²	5 760	5 760	5 760	5 760
	Konserttien kokonaislukumäärä	147	196	120	191
	Kuulijoiden kokonaislukumäärä	49 450	45 847	38 000	46 000
	Nettokustannukset / kuulijat	60,4	61,8	74	64,4

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue		TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
Henkilöstömittarit	Kokonaistyöaika (ilman työllistämistä)	401,7	404	415,3	414,4
	Sairauspoissaolot kalenteripv / htv	12	10,8	11	11

Kasvun ja oppimisen palvelualue

Palvelualuejohtaja Pekka Vähäkankaan katsaus ajalta 1.1. - 31.8.2017

Toiminta

Kasvun ja oppimisen palvelualueen toiminta on toteutunut seurantajaksolla suunnitellusti.

Kuopion kaupungin koulutuspoliittinen ohjelma vuosille 2017 - 2025 ”Kuopiolainen opetus – lupa innostua”, suunnitelma hyväksyttiin lautakunnassa. Ohjelma etenee uuden kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsitteelyyn. Myös perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yhteinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma hyväksyttiin. Nuorisopalveluissa päivitettiin nuoriso-ohjelma vuosille 2017 - 2020.

Uusi Jynkän koulu otettiin käyttöön 1.8.2017. Koulu toimii lähipalvelukeskuksena, jossa on esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmia tukevat tilat, omatoimikirjasto sekä lähiliikuntamahdollisuudet. Jynkän koulu on valtakunnallisestikin mielenkiintoinen uudenlainen oppimisympäristö. Hatsalan koulun ruokalarakennus valmistui ja otettiin käyttöön 1.8.2017. Hiltulanlahden koulun tilakysymys ratkaistiin viipalerakennuksella, mikä kattaa tilatarpeen uuden koulun valmistumiseen saakka. Melalahden opetus käynnistyi 1.8.2017 osittain Riistaveden koulun tiloissa ja osittain Riistaveden koulun yhteyteen rakennetulla viipalerakennuksella.

Opetussuunnitelmien käyttöönotto etenee suunnitellusti; vuosiluokkien 7-9 opetussuunnitelmat hyväksyttiin käyttöön 1.8.2017 alkaen, koulukohtaisia opetussuunnitelmia päivitettiin.

Lukiokoulutuksen vetovoimaisuus on lisääntynyt. Ensisijaisia hakijoita kevään yhteishaussa on 184 enemmän kuin aloituspaikkoja. Lukioon pääsi 52,7 % peruskoulun päättäneistä ja kaksoistutkintoon 3,1 %.

Varhaiskasvatuksen asumaksuja tarkistettiin 1.3.2017 lukien. Lakimuutoksen myötä 2 ja 3 hengen perheiden tuloaraja nousi, jolloin näiltä perheiltä perittävä maksu pieneni.

Varhaiskasvatuksessa tehtiin alkuvuoden aikana asiakaskysely ja asiakastyytyväisyys on erittäin hyvällä tasolla kyselyyn vastaajien mielestä. Kaupungin verkkosivuilla on ollut myös Vasu-kysely, jonka tuloksia hyödynnetään Vasu-työssä. Varhaiskasvatussuunnitelma hyväksyttiin elokuussa ja se otettiin käyttöön välittömästi.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Kasvun ja oppimisen palvelualueen toimintakatteen ennustetaan alittuvan -1,2 M€.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alenemisen vuoksi kuluvan vuoden toimintatulojen toteutuma jää ennusteen mukaan -0,6 M€ alle talousarvion, maksujen alenemispäätös ei ollut tiedossa talousarvion laadintavaiheessa.

Myös toimintakuluissa varhaiskasvatuksen ennuste ylittää talousarvion, kuluvan vuoden talousarvioon sisältyvää kiky-sopimuksen (työajan pidennys) 0,6 M€ sopeutusvaatimus ei tule toteutumaan. Lopullinen ylitysennuste selviää vasta loppuvuodesta, kun nähdään koko syyskauden lapsimäärän kehitys, tässä vaiheessa toimintakulujen ylitysennuste on -0,6 M€.

Perusopetuspalveluissa toimintakate-ennuste on talousarvion mukainen, hanketoiminnan vuoksi ennustetaan tulojen ja menojen toteutuvan 0,4 M€ alle talousarvion. Ennustetta päivitetään syksyn aikana, kun tiedetään kaikki syksyllä käynnistyvät hankkeet ja niiden vaikutus tuloihin ja menoihin.

Muiden avainprosessien talousennuste on talousarvion mukainen.

Talousarviomuutokset tuodaan lautakunnan käsittelyyn marraskuussa.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Kiky-sopimuksesta johtuva sopeutusvaatimus (työajan pidennys) 0,6 M€ ei varhaiskasvatustalouksien osalta tule toteutumaan.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Kasvun ja oppimisen palvelualueella on avoinna oleviin määräaikaisiin ja vakituisiin tehtäviin saatu rekrytoitua työntekijät. Koulutettua henkilöstöä on ollut saataville, mutta haasteita mm. lastentarhanopettajien saataavuudessa on ollut. Palvelualueen täyttölupamenettely on tarkentunut ja avainprosessien rekrytointiprosesseja on yhteneviksi kaupungin rekrytointin kanssa. Henkilöstön tehtäväkuvien ja työnvaativuuden arvioinnin laatimista jatketaan edelleen ammatti- ja tehtäväryhmittäin.

Henkilöstön osaamisen vahvistaminen etenee henkilöstöohjelman mukaisesti ja kehityskeskusteluissa on tavoitteena myös työntekijän kehittymisen ja kouluttautumisen suunnittelu. Henkilöstön työhyvinvointisuunnitelmat laaditaan avain- ja palveluprosesseittain syksyn 2017 aikana.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Palvelu- ja hankintaohjelman linjausten mukaisesti asiakkaita tuetaan yksityisten päivähoitopalvelujen käyttäjinä palvelusetelillä

Varhaiskasvatuspalveluissa yksityisten toimijoiden määrä kasvaa, kun syksyllä käynnistyi kaksi uutta yksityistä päiväkotia.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Säännösten ja määräysten noudattamisessa ei ole havaittu oikeusseuraamuksia aiheuttaneita ongelmia. Tiedotusta, ohjeistusta ja koulutusta on annettu myös kohdennetusti. Valmistelussa on korostettu yhteistyön ja vuorovaikutusten merkitystä.

510004 Kasvun ja oppimisen pal.alue

Tili	Tot. 2016 01-08	Tot.%	Tot. 2017 01-08	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	1 956 066	58,9	2 280 701	58,1	3 319 354	3 925 964	3 867 663	-58 301	98,5	548 309	16,5
Maksutuotot	3 980 914	56,8	4 322 528	57,5	7 007 285	7 513 448	6 879 873	-633 575	91,6	-127 412	-1,8
Tuet ja avustukset	2 633 317	82,2	2 082 212	76,6	3 204 562	2 718 901	2 491 670	-227 231	91,6	-712 892	-22,2
Vuokratuotot	200 302	58,1	232 419	78,6	344 957	295 590	296 243	653	100,2	-48 714	-14,1
Muut toimintatuotot	16 583	72,0	21 520	26,3	23 047	81 772	-59 754	-141 526	-73,1	-82 802	-359,3
Toimintatuotot	8 787 181	63,2	8 939 378	61,5	13 899 204	14 535 675	13 475 693	-1 059 982	92,7	-423 511	-3,0
Palkat ja oikaisuerät	-56 933 210	67,8	-59 010 278	67,0	-84 008 673	-88 084 805	-88 656 904	-572 099	100,6	-4 648 231	5,5
Muut henkilösivukulut	-3 811 198	67,7	-2 926 225	63,1	-5 625 434	-4 638 918	-4 396 984	241 934	94,8	1 228 450	-21,8
Eläkekulut	-11 964 286	67,5	-11 719 695	67,3	-17 716 807	-17 409 637	-17 560 849	-151 212	100,9	155 959	-0,9
Henkilöstökulut	-72 708 694	67,7	-73 656 198	66,9	-107 350 914	-110 133 360	-110 614 736	-481 376	100,4	-3 263 822	3,0
Asiakaspalvelujen ostot	-2 570 529	61,1	-2 732 055	57,1	-4 208 883	-4 783 387	-4 773 280	10 107	99,8	-564 396	13,4
Muiden palvelujen ostot	-18 696 479	63,6	-16 300 377	59,6	-29 405 816	-27 353 593	-26 876 745	476 848	98,3	2 529 071	-8,6
Palvelujen ostot	-21 267 008	63,3	-19 032 432	59,2	-33 614 700	-32 136 980	-31 650 025	486 955	98,5	1 964 675	-5,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 735 394	69,7	-1 795 454	71,3	-2 488 401	-2 519 862	-2 524 672	-4 810	100,2	-36 271	1,5
Avustukset	-7 411 726	62,4	-8 279 531	64,2	-11 882 929	-12 902 460	-13 108 851	-206 391	101,6	-1 225 921	10,3
Muut vuokratulut	-115 448	62,4	-112 277	69,5	-184 943	-161 530	-169 089	-7 559	104,7	15 853	-8,6
Sisäiset vuokratulut	-25 678 100	66,7	-26 701 265	66,0	-38 501 753	-40 473 152	-40 507 559	-34 407	100,1	-2 005 807	5,2
Vuokratulut	-25 793 548	66,7	-26 813 543	66,0	-38 686 696	-40 634 682	-40 676 649	-41 967	100,1	-1 989 953	5,1
Muut toimintakulut	-165 406	68,4	-136 517	48,1	-241 978	-283 895	-224 911	58 984	79,2	17 067	-7,1
Toimintakulut	-129 081 777	66,4	-129 713 674	65,3	-194 265 618	-198 611 239	-198 799 844	-188 605	100,1	-4 534 225	2,3
Toimintakate	-120 294 595	66,7	-120 774 296	65,6	-180 366 414	-184 075 564	-185 324 150	-1 248 586	100,7	-4 957 736	2,7

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
1. Vahva ja monipuolinen elinkeinoelämä	Yritystoiminnan kehittämisen välineet ja resurssit	Kasvun edellytyksistä ja elinkeinoelämän kehittämistarpeista (mm. tonttitarjonta) huolehditaan. Myös pienten ja keskiuurten yritysten kehitystä tuetaan.	Yrityskylän toimintaa kehitetään yhdessä TAT:n kanssa ja se muodostaa vakiintuneen oppimisympäristön peruskoululaisille osana perusopetuksen opetussuunnitelmaa.	● (etenee suunnitellusti) Yrityskylän toiminta alakoulujen osalta on vakiintunutta toimintaa, yläkoulutoiminta on pilotoitu ja etenee kaikille yläkouluille.	Kasvuohjelma
3. Kuopio-kuva - paras kaupunkiyhteisö	Yhteistyöhakuinen ja avoimesti viestivä Kuopio	Hyvinvointipalveluja ja koulutusta tuodaan vahvemmin esille kaupungin vetovoimajana elinvoimatekijänä.	Varhaiskasvatuspalvelut sekä perusopetus- ja lukiokoulutus näkyvät alueellisesti ja valtakunnallisesti monipuolisena ja vetovoimaisena palveluna. Osallistutaan valtakunnallisiin kärkihankkeisiin.	● (etenee suunnitellusti) Tiedottamista ja markkinointia kehitetään koulutuspoliittisen ohjelman pohjalta. On saatu avustuksia valtakunnallisiin kärkihankkeisiin osallistumista varten, tänä vuonna käynnistyy mm. Tutoroinnilla tulevaisuuteen-, Mentoroinnilla menestykseen-, Osaavat opettajat - onnelliset oppijat -hankkeet.	Kasvuohjelma

2. ASUKKAAT JA PALVELUT					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
5. Asiakslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut	Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	1.8.2016 käynnistynyt vuosiluokkiin sitomaton alkuopetus laajenee yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa ja tukee lapsen koulupolkua varhaisessa vaiheessa. Lasten ja nuorten liikkumiseen kiinnitetään huomiota. Kaikki Kuopion peruskoulut ovat liikkuvia kouluja. Kouluissa on liikuntavälitunteja ja koulujen arkikäytänteitä kehitetään liikkuviksi. Urheiluseurat ovat mukana tuottamassa iltapäivätoimintaa. Arvioidaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet kouluissa.	● (etenee suunnitellusti) Kaikki toimenpiteet etenevät suunnitellusti.	Hyvinvointiohjelma
		Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.	Nuorisotyöttömyyttä ja nuorten työllistymistä seurataan nuorisopalveluiden monialaisessa työryhmässä. Etsivän nuorisotyön toimintaa arvioidaan.	● (etenee suunnitellusti) Monialainen työryhmä kartoittanut tilannetta, jonka mukaan Kuopion tilanne todettiin hyväksi verrattuna muihin kaupunkeihin.	Hyvinvointiohjelma
	Palvelujen asiakaslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakaslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	Osallistutaan suunnittelutyöryhmiin erityisesti oppilas- ja opiskelijahuoltoon sekä nuorisopalveluihin liittyvissä kysymyksissä.	● (etenee suunnitellusti) Kasvatusjohtaja on mukana maakunnan Hyte-työryhmässä ja palvelupäällikkö on mukana Lape-hankkeessa.	Hyvinvointiohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluis- sa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Yksityisen päivähoidon toimintaedellytyksistä pidetään huolta.	● (etenee suunnitellusti) Yksityisten päiväkotien johtajille on järjestetty info liittyen sähköisiin palveluihin.	Hyvinvointiohjelma
3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ					
6. Tasapainoinen talous	Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitilastrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Uudet tilat suunnitellaan ja toteutetaan monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi, erilaisia käyttäjäryhmiä palveleviksi. Olemassa olevien tilojen käyttöasteita ja vetoisuuksia tarkastellaan yhdessä varhaiskasvatuksen (esiopetus), perusopetuksen, nuorisopalveluiden ja lukiokoulutuksen kanssa tavoitteena hyödyntää tiloja tehokkaammin oppimis- ja toimintaympäristöinä.	● (etenee suunnitellusti) Tilaja ja palveluverkostotyöryhmässä ja kasvun ja oppimisen palvelualueen verkostotyön ohjausryhmässä käsitellään jatkuvana työnä em. asioita. Jynkkä, Karttula, Lumit, Länsiranta sekä jatkuva tilatarkastelu etenee suunnitellusti.	Tuottavuusohjelma
	Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoitehelpotukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutusten ennakkoarviointi.	Valtiolta mahdolliset tulevat normi- ja velvoitehelpotukset otetaan käyttöön.	▼ (ei etene / ei alkanut) 1.3.2017 alkaen varhaiskasvatuksen asiakasmaksut alenivat, joka aiheuttaa n. 0,6 M€ maksutulosten menetyksen.	Tuottavuusohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet		Seuranta 31.8.	Ohjelma
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstöohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Varhaiskasvatuksessa vaki-naisen henkilöstön jatkokoulu-tukseen käytetään oppisopi-muskoulutusta. Opetushenkilöstölle tarjotaan koulutusta ja tukea tieto- ja viestintäteknologian pedago-gisen osaamisen kehittä-miseen.	●	(etenee suunnitellusti) Opettajien digiosaamisen lisääminen on edennyt suunnitellusti; jokaiselle koululle on määritelty tutor-opettajat ja asiaa koordinoi kolme päätoimista mentoria.	; Henkilöstöohjelma
	Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi paranee ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	Laaditaan työyksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat. Nuorisopalveluissa pilotoidun sähköisen terveystarkastuksen käyttö jatkuu ja laajenee perusopetuksen ja lukiokoulutuksen puolelle. Tavoitteena on ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen ja henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen. Työyksikköjen hyvinvointisuunnitelmista tehdään vastuualueittain koosteet ja niiden toteutumista seurataan ja arvioidaan palvelualueen johtoryhmässä osavuosisikastausten yhteydessä. Suunnitelmien toteutumisesta informoidaan myös palvelualueen lautakuntaan.	●	(etenee suunnitellusti) Toimenpiteet etenevät suunnitellusti, esim. työryhmä selvittää perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sairauspoissaoloja, niiden syitä ja hakee toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi. Sähköisen terveystarkastuksen käyttö laajenee.	Henkilöstöohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yrityselämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Osallistutaan strategiatyöhön. Osallistetaan mm. varhaiskasvatuspalveluiden asiakkaat sekä koulujen oppilaat, opiskelijat ja huoltajat toiminnan arviointiin ja kehittämiseen.	● (etenee suunnitellusti) Osallistutaan kaupungin strategiatyöhön. Varhaiskasvatuksessa tehty asiakaskysely alkuvuoden aikana, koulujen toimintakyselyt on tehty; Caf arviointi on tehty maaliskuussa. Koulutuspoliittinen ohjelma on laadittu monialaisesti.	; Henkilöstöohjelma
		Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuotavuustavoitteiden saavuttamista.	Tarkistetaan mm. varhaiskasvatuspalveluiden eri tehtävien työn vaativuuden arviointikriteerit vastamaan muuttunutta toimintaympäristöä.	● (etenee suunnitellusti) Henkilöstön tehtäväkuvien tarkistamiset ja työnvaativuuden arvioinnin kehittäminen jatkuvat avainprosesseittain.	Henkilöstöohjelma
	Osaavan työvoiman tarjonta	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajan tarjoamia laajalaisia tehtäviä.	Henkilöstösuunnitelmat laaditaan siten, että osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita. Rekrytointia kehitetään edelleen ja rekrytoinneissa pyritään huomioimaan myös sisäisen liikkuvuuden ja uudelleen sijoittamisen mahdollisuudet.	● (etenee suunnitellusti) Toimenpiteet etenevät suunnitellusti. Avainprosessien rekrytointikäytänteitä on tarkistettu ja täyttölupamenettelyn sujuvuutta on kehitetty. Rekrytointien osalta on palvelualueille saatu rekrytoitua ammattitaitoista ja koulutettua henkilöstöä.	Henkilöstöohjelma

Mittaristo

Avainprosessi: Varhaiskasvatuspalvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
Kunnallinen päiväkotihoido	Lasten määrä *)	3 899	3 938	4 177	4 101
	Päiväkotien täyttöaste				
	- haja-asutusalueen täyttöaste	90	85	90	90
	- taajama-alueen täyttöaste	97	97	97	97
	Bruttokustannus €/lapsi	-12 527	-12 826	-12 276	-13 307
	Nettokustannus €/lapsi	-11 053	-11 381	-10 855	-10 926
	Päivähoidon tilojen määrä m ²	37 429	38 977	41 820	41 720
	Tilojen määrä m ² /lapsi	10	10	10	10
Yksityinen päiväkotihoido	Lasten määrä	667	787	871	933
	Nettokustannus €/lapsi	-7 960	-8 335	-8 228	-8 305
Kunnallinen perhepäivähoido	Lasten määrä *)	476	483	540	485
	Bruttokustannus €/lapsi	-10 986	-11 316	-11 450	-11 430
	Nettokustannus €/lapsi	-9 409	-9 737	-9 534	-8 857
Yksityinen perhepäivähoido	Lasten määrä	91	74	73	70
	Nettokustannus €/lapsi	-5 489	-5 972	-6 056	-5 760
	Hoidossa olevien lasten määrä yhteensä:	5 133	5 282	5 661	5 589
	Varhaiskasvatuksen osallistumis-% (0-6 v)	61,49	62,83	-	64,17
Avoimet varhaiskasvatuspalvelut	Lasten määrä	660	730	750	750
	Bruttokustannus €/lapsi	-900	-1 069	-889	-1 102
Kotihoidon ja yks. hoidon tuki Kelalle	Lasten määrä	1 840	1 770	1 863	1 806
	Nettokustannus €/lapsi	-3 097	-3 128	-3 063	-3 103

Lasten määrä on kuukausittain hoidossa olevien lasten keskiarvo.

Kunnallisen ja yksityisen päivähoidon hintoja verrattaessa on otettava huomioon, että kunnallisen hoidon hintaan kuuluu palvelualuekokonaisuuden suunnittelu- ja hallintokustannukset, vuoro- ja iltahoito, loma-aikainen hoito, järjestämisvelvoitteen täyttäminen sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten tukipalvelut, joita yksityisellä palveluntuottajalla ei ole.

Avainprosessi: Perusopetus- ja nuorisopalvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
Perusopetus	Oppilasmäärä 20.9.	9 909	9 920	10 470	10 460
	Erytisen tuen oppilaiden osuus oppilasmäärästä % *	6,1 %	5,8 %	6,0 %	6,0 %
	Luokkamuotoisen erityisopetuksen oppilaiden osuus koko oppilasmäärästä % *	4,3 %	3,8 %	4,0 %	4,0 %
	Bruttokustannus €/oppilas, kaikki vuosiluokat	-9 270	-9 301	-9 337	-9 337
	Nettokustannus €/oppilas, vähennetty hankerahoitus	-9 010	-9 096	-9 170	-9 170

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
	Opetusryhmän keskikoko 1-6 luokilla *	17,2	17,3	17,2	17,2
	Opetusryhmän keskikoko 7-9 luokilla *	18,3	18,0	18,3	18,3
	Yleisopetuksen tuntimäärä/oppilas *	1,72	1,73	1,72	1,72
	Perusopetuksen tilojen määrä m ²	130 843	132 922	137 047	133 481
	Tilojen määrä m ² /oppilas	13	13	13	13
Nuorisopalvelut	Asiakaskäyntien lukumäärä	214 418	210 454	215 000	213 000
	Suunnitelmallisesti tuettujen nuorten määrä	458	193	400	200
	Bruttokustannus €/asiakaskäynti	-16	-16	-16	-16
	Nuorisopalveluiden tilojen määrä m ²	10 338	9 364	9 281	9 281

Perusopetuksen bruttokustannuksissa ei ole huomioitu kotikuntakorvausmenoja.

* Tunnusluvut on otettu Kouluikkunan tiedoista. Ryhmäkokolaskennassa on otettu huomioon joissakin aineissa käytettävät jako- ja hanketunnit, jotka pienentävät varsinaisia luokkakokoja. Kuopion kouluverkko on alueellisesti laaja ja oppilasmäärissä on alueittain suuria eroja, minkä vuoksi myös opetusryhmien koko vaihtelee alueellisesti.

Avainprosessi: Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyön palvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
Lukiokoulutus	Valtionosuuteen oikeuttava painotettu opiskelijamäärä	2 284	2 399	2 355	2 431
	Kahden tutkinnon koulutuksen opisk.määrä	250	250	250	236
	Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen hakevien määrä (%)	53 %	53 %	53 %	53 %
	Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen päässeiden määrä (%)	51 %	50 %	52 %	52 %
	Vieraskuntalaisten osuus lukion aloittaneista (%)	22 %	28 %	25 %	25 %
	Ensisijaisten hakijoiden määrä/lukioiden aloituspaikat	113	112	112	122
	Päivälukion kaikkien kurssien lukumäärä	2 390	2 390	2 390	2 390
	Bruttokustannus €/opiskelija, kaikki vuosikurssit *	-7 240	-6 840	-7 160	-7 138
	Lukioiden tilojen määrä m ²	19 903	18 925	19 644	19 708
	Tilojen määrä m ² /opiskelija	9	8	8	8

Avainprosessi: Kasvun ja oppimisen tuen palvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
Koulupsykologipalvelut	Koulupsykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä oppilasmäärästä (0-10 luokkalaiset)	7 %	9 %	8 %	6 %
	Oppilaita/koulupsykologi	1 267	1 222	1 222	1 222
	Koulupsykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä lukion opiskelijamäärästä	7 %	11 %	9 %	6 %
	Lukion opiskelijoita/psykologi	1 455	1 698	1 698	1 698
	Psykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä 2. asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärästä	6 %	8 %	7 %	5 %
	Ammatillisen koulutuksen opiskelijoita/psykologi	1 455	1 543	1 534	1 534
Koulukuraattoripalvelut	Koulukuraattoripalveluja käyttävien asiakkaiden määrä oppilasmäärästä (0-10 luokkalaiset)	9 %	9 %	9 %	5 %
	Oppilaita/koulukuraattori	1 327	1 265	1 265	1 265
	Kuraattorin palveluja käyttävien asiakkaiden määrä lukion opiskelijamäärästä	2 %	6 %	5 %	4 %
	Lukion opiskelijoita/kuraattori	1 455	2 122	2 122	2 122
	Kuraattorin palveluja käyttävien asiakkaiden määrä 2. asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärästä	13 %	13 %	11 %	7 %
	Ammatillisen koulutuksen opiskelijoita/kuraattori	1 455	1 158	1 150	1 158
Perheneuvolapalvelut	Perheneuvolapalvelujen piirissä olevien lasten osuus koko 0-12 -vuotiaiden ikäluokasta	3 %	3 % *)		
	Käyntien määrä/työntekijä	308	508		

*) Siirtyi terveydenhuollon palvelualueelle 1.1.2017 alkaen

		TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
Kasvun ja oppimisen palvelualue					
Henkilöstömittarit	Kokonaistyöaika (ilman työllistämistä)	2 242	2 309	2 400	2 408
	Sairauspoissaolot kalenteripv / htv	15	15,9	14	15

Perusturvan palvelualue

Palvelualuejohtaja Markku Tervahaudan katsaus ajalta 1.1. - 31.8.2017

Toiminta

Perustoimeentulotuki siirtyi Kelalle 1.1.2017, josta aiheutui muutosvaiheen ongelmia sekä asiakkaille että lisätyötä kaupungin aikuissosiaalityön toiminnalle. Määräraha siirtymävaiheen kustannuksiin oli kuitenkin riittävä. Myönteinen rahoituspäätös nuorisotakuun kärkihankkeen mukaiseen ns. VAMOS- toiminnan jatkamiseen saatiin. OSSI – hankkeen osallistavan sosiaalisen kuntoutuksen - ostopalvelut täydentävät sosiaalityön palveluita. Aikuissosiaalityön asiakkaiden eläke- ja työkyselevittelyyn on rekrytoitu palveluohjaaja. Maa- kuntuudistuksen esivalmistelutyöskentelyyn on osallistuttu ns. PoSoTe-hankkeen mukaisesti.

Lapsiperhepalveluissa on jatkettu laitoshoidon rakenteen kehittämistä. Avohuollon työryhmä tukee nuoria ja perheitä aiempaa enemmän kotiin. Tavoitteena on, että 50 % asiakkuuksista on sosiaalihuoltolain (lastensuojelulain sijaan) piirissä. Perhetyön tarve on painopisteen muutoksen vuoksi luonnollisestikin lisääntynyt. Tällä hetkellä omissa palveluissa on jonoa ja on jouduttu käyttämään täydentävää ostopalvelua.

Vanhusten kotona toteutuvia palveluita, asumispalveluita sekä omaishoidon tukea on myönnetty lautakunnassa vahvistettujen perusteiden mukaisesti. Omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset ovat toteutuneet ao. tarkoitukseen varattujen resurssien puitteissa. Terveys- ja turvateknologialainaanon toteuttamisen mallia on selvitelty ja hankesuunnitelma rahoituksen hakemiseksi on valmistelussa. Vanhusten asumispalveluiden ostoja on jouduttu lisäämään koska asiakkaiden lain mukainen odotusaika on osin ylitetty. Hoivapaikkaa myöskin tehostettuun palveluasumiseen on tällä hetkellä jonotettava. Perhehoitoa kehitetään maakunnallisena yhteistyönä maan hallituksen I&O kärkihankkeen Pohjois-Savon liittoon palkatun muutosagentin tuella. Rintamaveteraanien palvelutarpeet on arvioitu alkuvuoden aikana ja sen pohjalta on tehty hakemus Valtiokonttorille lisämäärärahasta kuluvalle vuodelle, päätöstä ei ole tätä kirjoitettaessa vielä saatu.

Erityisryhmien asumispalveluissa alkoi vuoden alusta kilpailutuksen tulosten mukainen uusi hankintakausi. Kuntoutusohjaajien muutos virkasuhteiseksi palveluohjaajiksi on mahdollistanut aikaisempaa monipuolisemman tehtävänjaon ja toimintamallin. Palvelutarpeenarvioinnin ja -neuvonnan osalta kehittämistä jatketaan. Sen sijaan perhehoidon kehittäminen ei ole edennyt tavoitteiden mukaisesti.

Hoivapalveluissa kahden sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon yksikön muuttaminen Nielsiässä ja Riistavedellä palveluasumiseksi on edennyt suunnitellusti. Lisäksi laitoshoidon ja tehostetun palveluasumisen yksikköjen uudet henkilöstömitoitukset on (tepa 0,54, ja lh 0,6) toteutettu. Erityisasumispalvelujen Sandelinkadun tukiasumisen kokonaisuus siirtyi hoivapalveluihin vuoden alusta.

Kotihoidossa on valmisteltu käyttösuunnitelman mukaisesti ns. jaetun hoivavastuun toimintamallin kokeilua. Kokeilu käynnistyi huhtikuussa Karttulan, Riistaveden, Vehmersalmen, Maaningan ja Nielsiän alueella. Kokeilu kestää vuoden 2017 loppuun. Kotihoidossa on virtuaalikutikäynnit otettu osaksi palveluvalikoimaa. Meneillään on myös monialainen kuntouttavan arviointijakson kokeilu.

Hoivapalveluissa ensimmäisellä vuosikolmanneksella toteutui uusien turvapalvelujen käyttöönotto (turvapalveluhälytyskeskuksen perustaminen, laitekannan vaihto). Innovatiivinen ns. SOTE –TIKE –projekti käynnistyi tammikuussa. Se mahdollistaa kotihoidon, ensihoidon ja sosiaalipäivystyksen yhteisten asiakkaiden/potilaiden monialaisen arvioinnin ja hoidon järjestelyn jo yhteydenoton ensimmäisessä vaiheessa. Kotihoidon turvahälytyspäivystys on samoissa tiloissa ensihoidon kenttäjohdon kanssa. Käyttösuunnitelmasta poiketen hoivapalvelujen kotihoidossa henkilöstöresurssia on jouduttu lisäämään 30 htv:tta tammikuussa 2017. Lisäys perustuu kotihoidon kysynnän voimakkaaseen kasvuun. Valtuuston marraskuussa 2016 tekemä päätös 60 sisäisen sijaisen palkkaamiseksi hoivapalveluihin on toteutunut.

Kehitysvammaisten asumisessa on käynnistynyt asukkaiden siirtyminen Vaalijalan kuntayhtymän osalta (24 aikuista asukasta 32:sta siirtyy vuoden 2017 aikana asumaan Kuopioon). Pienempänä toiminnallisena muutoksena kehitysvammaisten päivätoimintoja toteutetaan uuden hankintasopimuksen mukaisesti ostopalveluina. Tuottavuusohjelman mukaisesti tilankäyttöä on tiivistetty erityisesti Maaningalla, jossa Jukolan kiinteistöä luovuttiin. Myös avustajakeskuksen toiminnan kehittämistä jatketaan edelleen.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Alaikäisten oleskeluluvan saaneiden maahanmuuttajien palveluihin on rekrytoitu kotoutumisen tuen ohjaajia, joiden palkkakustannukset katetaan laskennallisista valtion maksamista korvauksista, jotka tuloutuvat useiden kuukausien viiveellä. Aikuissosiaalityön tulokertymä on alittumassa selvästi, arviolta n. 2,6 M€. Syynä on perustoimeentulon valtionavustuksen pienentyminen (KELA-siirto), väärin perustein maksetun toimeentulotuen perintätuotot sekä pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden kustannuksien valtionavut.

Vanhusten asiakaspalvelujen ostot ovat toteutuneet suunniteltua suurempana huhtikuun alusta alkaen, joka näkyy talouden toteutumassa. Rintamaveteraanien maksuttomiin palveluihin osoitettu määräraha (420 000 €) ylittää budjetoidun n. 100 000 €. Tällä ei kuitenkaan ole katetason vaikutusta, koska tulojen kasvu kompensoi nämä menot

Hoivapalveluissa henkilöstökulut ylittyisivät osavuositarkastuksen ennusteen mukaan koko vuoden tasolla n. 1.2 M€. Ylitystä kompensoi 20 htv:n siirtyminen asumispalveluista kotihoitoon. Lisäksi henkilöstöresurssien korjaus (asiakastarvetta vastaavaksi alkuvuodesta) on vähentänyt sairauspoissaoloja merkittävästi. Työaikamuodon muutos kotihoidon yleistyöajasta jaksotyöhön on joustavoittanut lisää ylityökorvauskäytäntöjä. Valtuuston marraskuussa 2016 tekemä päätös 60:n sisäisen sijaisen palkkaamiseksi hoivapalveluihin on vähentänyt jonkin verran ulkopuolisten sijaisten hankintaan liittyviä kustannuksia.

Ylitystä selittävät kotihoidon asiakastuntien kasvun edellyttämät henkilöstölisäykset kotihoidon asiakastyöhön (30 htv), sekä 0,45 M€ kiky-hyödyn leikkaus palkkamäärärahoista. Esitys arkipyhävapaamuutoksista kompensoimaan kiky-leikkausta ei edennyt. Uusiin vaikeasti sairaiden ja/tai vammaisten lasten kotona toteutettaviin ns. vierihoitotarpeisiin ei ole määrärahavaroja käyttösuunnitelmassa.

Kehitysvammaisten ja vammaispalveluiden palveluissa ennakoitaan huomattavaa menoylitystä (1,6M€) erityisesti Vaalijalan kuntayhtymän tuottamien asumispalveluiden ja päivätoiminnan osalta.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Lapsiperhepalveluiden ja koko kaupungin lapsiperheille suunnattuihin palveluihin kokonaisuutena kohdistuu kehittämistarpeita. Lastensuojelun kustannuskehitykseen ei voida oleellisesti vaikuttaa vain lastensuojelua kehittämällä. Kuopion kaupunki on mukana valtakunnallisessa LAPE –kärkihankkeessa (lasten ja perheiden palveluiden muutosohjelma), jossa kaupungilla on erityinen osatoteuttajavastuu lastensuojelun palveluiden kehittämisessä.

Vanhusten tuetun asumisen palvelurakennetta on kevennetty muuttamalla ostetun pitkäaikaishoivan (laitos-) paikkoja tehostetun palveluasumisen paikoiksi. Tuetun kotona asumisen palvelusetelin laajempaa käyttöönottoa valmistellaan.

Hoivapalvelujen tuottavuutta seurataan suorituspaikkakohtaisesti. Hoivan tuottavuusmatriisia kehitetään tällä aiempaa monipuolisemmaksi. Käyttösuunnitelman mukaiset käyttöönotot ja kokeilut ovat projektoidut.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Peruspalveluissa on lisättävä valmiutta palvella maahanmuuttaja-asiakkaita kotoudu Kuopioon-suunnitelman mukaisesti.

Lastensuojelun sosiaalityössä lyhytaikaiseen sijaisuuteen ei ole aina ollut saatavilla pätevää sijaista. Ennen maakunta-sotea selvitetään miten ohjaajien työpanoksen lisääminen vähentäisi ostopalveluiden (tukihenkilöpalvelu) tarvetta.

Vanhusten palvelujen henkilöstön työskentelyssä painottuvat toimintakykyyn ja asiakkaan omiin voivavaroihin pohjautuva palvelutarpeen arviointiosaaminen ja laaja palvelujärjestelmän tuntemus sekä kyky sovittaa yhteen asiakkaan palvelutarpeet ennakoivasti ja laaja-alaisesti monitoimijamallin mukaisesti. Palveluohjaajana toimiminen edellyttää siis sekä sosiaali- tai terveydenhuollon ammattiosaamista että monipuolista työkokemusta. Henkilöstön saatavuus on tällä hetkellä hyvä.

Hoivapalveluissa on vahvistettu sisäisten sijaisten määrää valtuuston tekemän päätöksen mukaisesti 60 henkilötyövuodella. Hoivan henkilöstöresurssin kohdentamista tehdään keskitetyn työnjaon ja varahenkilöstötoimiston tuella. Maaseutualueiden henkilöstösaatavuudessa on ajoittain haasteita. Kotihoidon jaetun hoivavastuun kokeilussa pyritään löytämään ratkaisuja tähän haasteeseen.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Ostopalveluiden ja palvelusetelin avulla lisätään asiakkaan valinnan mahdollisuutta. Palvelusetelin osuutta palvelutuotannossa pyritään edelleen lisäämään. Vanhusten asumispalvelu ja erityisryhmien asumispalvelun uusi hankintasopimus alkoi 1.1.2017. Aiempien hankintapäätösten pohjalta palveluiden piirissä oleville on tehty tarvittaessa yksilöperusteinen suorahankinta jo kodiksi muodostuneeseen hoitoyksikköön. Erityisryhmi- en tukiasumisessa on käytössä ensimmäinen optiovuosi ja valmistellaan toisen optiovuoden käyttöä.

Kotona asumisen tuen palvelusetelin käyttöä on laajennettu mm. sotainvalidien kotona asumisen tukemiseen ja sitä kehitetään edelleen myös muille asiakasryhmille sopivaksi.

Hoivapalveluissa on ostettu kotihoitopalvelua yksittäisille asiakkaille. Tavoitteena on, että asiakkuudet siirty- vät omaan tuotantoon.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä seurataan Sisäisen valvonnan seuranta- ja arviointilo- makkeella vuosittain. Ohjeita on noudatettu ja riskit arvioitu. Sisäisen valvonnan seuranta- ja arviointilomake on päivitetty tammikuussa 2017. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumia seurataan ja arvioi- daan kuukausittain palvelualueiden johtoryhmissä ja henkilöstötiimissä. Haipro- ilmoituksilla seurataan toi- minnan laatua ja riskejä koskien potilas- ja asiakasturvallisuutta ja työtapaturmia.

610004 Perusturvan palvelualue

Tili	Tot. 2016 01-08	Tot.%	Tot. 2017 01-08	TA:N Tot. %	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot. %	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	3 596 808	56,6	5 995 789	132,7	6 354 281	4 516 787	8 728 689	4 211 902	193,2	2 374 408	37,4
Maksutuotot	8 897 560	63,9	7 535 099	47,1	13 924 192	16 013 108	12 230 099	-3 783 009	76,4	-1 694 093	-12,2
Tuet ja avustukset	6 849 440	62,8	1 399 502	38,3	10 908 464	3 656 678	2 463 402	-1 193 277	67,4	-8 445 063	-77,4
Vuokratuotot	1 294 601	67,1	1 573 881	86,0	1 929 599	1 830 404	2 213 281	382 877	120,9	283 682	14,7
Muut toimintatuotot	699 984	59,3	371 284	14,9	1 179 724	2 491 651	870 684	-1 620 967	34,9	-309 040	-26,2
Toimintatuotot	21 338 393	62,2	16 875 554	59,2	34 296 260	28 508 628	26 506 154	-2 002 474	93,0	-7 790 106	-22,7
Palkat ja oikaisuerät	-32 673 458	70,0	-34 420 719	69,3	-46 676 325	-49 703 625	-50 896 559	-1 192 934	102,4	-4 220 233	9,0
Muut henkilösivukulut	-2 148 336	69,5	-1 702 976	65,0	-3 089 669	-2 621 360	-2 520 290	101 070	96,1	569 379	-18,4
Eläkekulut	-7 892 164	68,7	-8 133 530	74,9	-11 488 814	-10 856 509	-11 801 629	-945 120	108,7	-312 815	2,7
Henkilöstökulut	-42 713 958	69,7	-44 257 224	70,0	-61 254 809	-63 181 494	-65 218 478	-2 036 984	103,2	-3 963 669	6,5
Asiakaspalvelujen ostot	-35 211 505	60,4	-38 675 240	65,5	-58 249 701	-59 008 037	-61 295 240	-2 287 203	103,9	-3 045 539	5,2
Muiden palvelujen ostot	-9 351 443	60,3	-10 174 503	51,0	-15 518 232	-19 955 278	-18 499 503	1 455 775	92,7	-2 981 271	19,2
Palvelujen ostot	-44 562 948	60,4	-48 849 743	61,9	-73 767 933	-78 963 315	-79 794 743	-831 428	101,1	-6 026 810	8,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 109 257	64,7	-1 181 285	54,8	-1 715 694	-2 153 930	-1 799 535	354 395	83,5	-83 841	4,9
Avustukset	-20 612 642	68,7	-8 879 585	55,9	-30 017 419	-15 880 882	-13 641 585	2 239 297	85,9	16 375 834	-54,6
Muut vuokratulot	-777 202	63,3	-745 346	78,7	-1 228 508	-947 284	-1 073 996	-126 712	113,4	154 512	-12,6
Sisäiset vuokratulot	-5 656 061	66,2	-6 225 038	65,6	-8 537 766	-9 488 393	-9 180 038	308 355	96,8	-642 272	7,5
Vuokratulot	-6 433 262	65,9	-6 970 384	66,8	-9 766 274	-10 435 677	-10 254 034	181 643	98,3	-487 760	5,0
Muut toimintakulut	-296 274	55,3	-286 258	65,5	-535 659	-436 972	-449 598	-12 626	102,9	86 062	-16,1
Toimintakulut	-115 728 341	65,4	-110 424 479	64,6	-177 057 789	-171 052 270	-171 157 973	-105 703	100,1	5 899 816	-3,3
Toimintakate	-94 389 948	66,1	-93 548 925	65,6	-142 761 529	-142 543 642	-144 651 819	-2 108 177	101,5	-1 890 290	1,3

2. ASUKKAAT JA PALVELUT					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
5. Asiakslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut	Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuteen.	Kehitetään Terve Kuopio-kioskin ja Ikäneuvolan toimintaa ja tuotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja.	● (etenee suunnitellusti) Toteutunut suunnitelmallisesti. Terve Kuopio kioskin kehittämissäydessä lainaamotoiminnan edistämisen näkökulmasta, valmistellaan ulkoisten rahoituksen hakua	Hyvinvointiohjelma
		Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	Palveluohjaustilanteessa ohjataan asiakasta soveltuviin ennaltaehkäiseviin ja palvelutarvetta vähentäviin palveluihin.	● (etenee suunnitellusti) Ensivaiheen palveluohjauksen toimintamallia kuntouttavaan suuntaan on pilotoitu. Tavoite jalkauttaa kattavaksi toimintamalliksi 2018. OSSI-hanke päättyy 31.8.2017 ja on vaikuttavana toimintamallin juurtumassa vakiintuneeksi tuotantomalliksi 1.9.2017 alkaen.	Hyvinvointiohjelma
		Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.		■ (ei statusta)	Hyvinvointiohjelma
	Palvelujen asiakslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	Osallistutaan aktiivisesti mukana eri työryhmissä (kansainvälisessä että kansallisessa verkostoyhteistyössä) sekä hallituksen kärkihankkeissa, Kuopion lapsiperheiden palvelut eri palvelualueilla ovat aktiivisena kehittäjinä STM:N valtakunnallisessa ns. LAPE-hankkeessa	● (etenee suunnitellusti) Toteutunut suunnitelmallisesti. Asiakaskortin kehitystyötä jatkettu. Posote työskentely jatkunut aktiivisena.	

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluissa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Palvelusetelin käyttöä palvelujen tuottamistapana jatketaan ja edelleen kehitetään. Pilotoidaan palveluseteliä asumispalveluissa. Yhteistyötä IS-hankinnan asiantuntijaorganisaation kanssa jatketaan.	● (etenee suunnitellusti) Kotihoidon palvelusetelin liittyvä toimintamalli ja ohjeistus on vahvistettu lautakunnassa	Palvelu- ja hankintaohjelma
3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ					
6. Tasapainoinen talous	Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimintastrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Tilojen käyttöä ja tarvetta arvioidaan säännöllisesti.	● (etenee suunnitellusti) Hoivapalveluissa tilojen käytön tiivistämisen suunnittelu on käynnistetty. Lastensuojeluhenkilöstö toimii tavoitteiden mukaisesti yhdessä kokonaisuudessa ja tilat ovat vapautuneet muuhun käyttöön.	
	Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoitehelpotukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutusten ennakkoarviointi.	Talousarvioseuranta	● (etenee suunnitellusti) Ikäihmisten palveluprosessissa avopainotteinen kevyt palvelurakenne korostuu ja avohoidon valmiuksia parantavat toimet on aloitettu: SO-TE_TIKE ja kotisairaala ja kotiutusyksikön kehitystyötä edistetty monitoimijaisesti yhdessä hoivan toimijoiden kanssa. Sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa on 50% lapsiperheiden asiakkaita.	Tuottavuusohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
7. Liikelayritysten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus	Liikelayritysten, yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnan tuloksellisuus ja tuottavuus	Sidosyksikköostojen hallintaa parannetaan. Kehitetään ja otetaan käyttöön sidosyksikköostossa uusia käytäntöjä, kuten esim. tavoitehintasopimukset ja bonus/sanktio -käytäntö.	Palvelujen hankinnoissa selvitetään ensin mahdollisuudet tuottaa palvelut sidosryhmähankintoina.	■ (ei statusta)	Palvelu- ja hankintaohjelma; Tuottavuusohjelma
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstöohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Käydään vuosittain kehityskeskustelut hyödyntäen KuntaHR-ohjelmaa.	● (etenee suunnitellusti) Käynnissä	
	Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi paranee ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/HTV vähenevät.	Työajankäytön seuranta. Työn tavoitteiden seuranta.	● (etenee suunnitellusti) Kotihoidon sairauspoissaolokehityksessä on saatu aikaan käänne parempaan. Lapsiperhepalveluissa sairauspoissaolojen määrä on edelleen vähentynyt.	Henkilöstöohjelma
	Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yrityselämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Hyödynnetään kaupungin sähköistä palautejärjestelmää ja kerättyä asiakaspalautetta.	● (etenee suunnitellusti) Osallistuttu strategia työskentelyyn	
		Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuottavuustavoitteiden saavuttamista.	Kehitetään ja käytetään kannustavaa palkkausta.	● (etenee suunnitellusti) Selvitystyö kotihoito käynnissä	

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Osaavan työvoiman saatavuus	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajan tarjoamia laaja-alaisia tehtäviä.	Palvelun järjestämisen näkökulmasta osaavan ja motivoituneen henkilöstön rekrytointi. Kannustava ja työssä voimaannuttava johtaminen.	● (etenee suunnitellusti) SOTE-valmistelu edellyttää pidättäytymistä rekrytoinnista. Tarpeen mukainen henkilöstö rekrytoitu	Henkilöstöohjelma

Mittaristo

Avainprosessi: Vanhus- ja vammaispalvelut

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Palveluohjaus	Bruttokustannukset	-23 370 351	-22 472 313	-32 930 183	-34 900 000
	Toimintatuotot	5 586 842	5 717 833	6 968 537	8 600 000
	Omaishoidontuen asiakkaat (vanhukset+vammaiset+kehitysvammaiset)	538	821	839	920
	Erityisryhmien asumispalveluiden asiakkaat				1 150
Vanhusten hoivapalvelut	Bruttokustannukset	-47 497 545	-52 444 833	-57 352 335	-58 700 000
	Toimintatuotot	9 252 412	9 723 707	10 822 088	10 000 000
	Vanhusten kotihoidon käynnit	963 268	1 110 580	887 400	1 152 000
	Asiakkaan luona tapahtuva työ tunteina	433 471	388 835	394 000	402 000
	Asiakkaiden lukumäärä	3 407	3 454	3 500	3 800
	Vanhusasiakkaiden keskimääräinen toimintakyky	2,4	2,4	3,0	2,6
	Palvelukeskuksen hoitopäivät, omat	87 050	84 067	82 000	82 000
	Palvelukeskuksen asumispaikat, omat	249	279	281	289
	Tehostetun asumispalvelun hoitopäivät, omat	48 670	55 588	53 655	62 000
	Tehostetun asumispalvelun hoitopäivät, ostetut	142 446	122 843	154 395	132 000
	Tehostetun asumispalvelun asumispaikat, omat	147	147	147	208
	Tehostetun asumispalvelun asumispaikat, ostetut	332	348	423	455
	Vammaispalvelut ja kehitysvammanhuolto	Bruttokustannukset	-31 810 586	-31 906 155	-32 625 429
Toimintatuotot		1 551 264	1 615 399	2 489 492	2 355 000
Vammaispalvelun asiakkaat		3 363	3 371	3 550	3 000
Kehitysvammaisten asumispäivät		102 951	98 754	125 000	115 000
Henkilöstömittarit					
Vanhus- ja vammaispalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	915,8	995,0	1 116,5	1 133,0
	Sairauspoissaolot (kalenteripv/htv)	23,1	26,0	22,0	22,0

*) Erityisryhmien asumispalveluiden asiakkaiden siirto aikuissosiaalipalveluista palveluohjaukseen

Avainprosessi: Lapsiperhepalvelut

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Sosiaalipäivitys	Bruttokustannukset	-419 209	-437 095	-344 798	-434 000
	Toimintatuotot	169 841	186 842	234 800	170 000
Avo- ja jälkihuolto	Bruttokustannukset	-12 133 935	-11 931 619	-12 364 564	-13 258 000
	Toimintatuotot	1 155 419	996 659	780 590	950 000
	Lastensuojelun ilmoitusten määrä	2 970	2 855	3 090	3 010
	Asiakkaiden määrä	1 851	1 545	2 000	1 920
	Huostassa olevien määrä	266	268	279	268
Sijaishuolto	Bruttokustannukset	-13 811 878	-13 674 747	-13 885 967	-14 300 000
	Toimintatuotot	929 075	1 000 136	464 900	600 000
	Huostassa olevat perhehoitoon sijoitetut	156	162	175	170
	Huostassa olevat ostopalveluun sijoitetut	91	95	95	90
Rita- ja rikosasiain sovitteluyksikkö	Bruttokustannukset	-269 228	-254 024	-264 725	-254 000
	Toimintatuotot	265 697	254 082	251 382	254 000

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Perheoikeudelliset palvelut	Bruttokustannukset	-286 621	-308 206	-312 198	-460 000
	Toimintatuotot	0	0	101 000	0
Lapsiperheiden tukipalvelut	Bruttokustannukset	-467 342	-752 381	-359 885	-610 000
	Toimintatuotot	38 925	61 101	30 204	30 000
Henkilöstömittarit					
Lapsiperhepalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	162,1	169,7	184,7	181,7
	Sairauspoissaolot (kalenteripv/htv)	16,2	15,9	15,0	15,0

Avainprosessi: **Aikuissosiaalityön palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Sosiaalityön palvelut	Bruttokustannukset	-11 181 523	-12 517 791	-5 014 884	-2 190 000
	Toimintatuotot	1 915 484	2 084 380	2 075 300	400 000
Sosiaalityön asumispalvelut	Asiakasmäärä yhteensä kaikissa palveluissa	595	551		***)
Taloudellinen tukeminen	Bruttokustannukset	-32 663 801	-34 799 345	-4 659 400	*) -3 040 000
	Toimintatuotot	10 268 752	10 557 927	2 844 900	1 420 000
	Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä	7 261	7 471	3 917	3 700
Maahanmuuttajapalvelut	Bruttokustannukset	-547 217	-612 262	-360 000	-660 000
	Toimintatuotot	1 013 927	1 595 113	752 202	1 250 000
	Asiakkuudessa olevien kotitalouksien määrä	96	145	150	150
Työllistyminen	Bruttokustannukset	-6 986 366	-6 322 154		**)
	Toimintatuotot	1 914 590	1 014 818		0
	Työllistymispalvelujen asiakasmäärä joista nuoria (alle 30 v.) asiakkaita	2 174	2 611		0
	joista kuopiolasia kuntakokeilun asiakkaita	815			
Aikuissosiaalityön tukipalvelut	Bruttokustannukset	-599 021	-535 372	-503 195	-403 000
	Toimintatuotot	28 692	30 554	23 600	21 000
Henkilöstömittarit					
Aikuissosiaalipalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	105,5	107,6	75,8	75,8
	Sairauspoissaolot (kalenteripv/htv)	14,4	13,5	13,0	13,0

*) Perustoimeentulotuen siirto Kelalle 1.1.2017

*) Työmarkkinatuen kuntaosuuden siirto elinvoima- ja konsernipalveluihin 1.1.2017

***) Työllistymisen palvelujen siirto elinvoima- ja konsernipalveluihin

****) Erityisryhmien asumispalveluiden asiakkaiden siirto aikuissosiaalipalveluista palveluohjaukseen

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Perusturvan tukipalvelut	Bruttokustannukset	-2 696 778	-2 808 826	-2 470 771	-2 806 500
	Toimintatuotot	1 884	5 137	35 840	15 700
Johdon tukipalvelut	Bruttokustannukset	-4 274 187	-3 180 803	-5 409 511	-4 642 600
	Toimintatuotot	656 719	467 391	528 793	440 800

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Perusturvan palvelualue yhteensä	Bruttokustannukset	-189 015 588	-194 957 926	-168 857 845	-171 158 100
	Toimintatuotot	34 749 523	35 311 078	28 403 628	26 506 500

Henkilöstömittarit	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Perusturvan palvelualue	Kokonaistyöaika, htv (ilman työllistämistä)	1 242,1	1 438,7	1 356,2	1 451,5
	Sairauspoissaolot (kalenteripv/htv) □	20,5	20,9	17,0	17,0
Perusturvan palvelualue		TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Tilankäyttö	Tilojen määrä m ²	43 903	42 179	37 911	37 911
	Tilojen määrä m ² /htv	35,3	29,3	28,0	26,1

Terveydenhuollon palvelualue

Palvelualuejohtaja Markku Tervahaudan katsaus ajalta 1.1. - 31.8.2017

Toiminta

Palvelutoiminta on ollut toiminta- ja taloussuunnitelman mukaista. Hoidon saatavuus on ollut hyvä ja pääosin ns. hoitotakuun mukaista (nuorten mielenterveysyksikössä on ylityksiä n. 65 nuoren osalta). Erityisesti nuorten mielenterveyspalvelujen kysyntä on kasvanut 1,5-2-kertaiseksi edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Hammashoidon virka-ajan ulkopuolinen päivystys on siirtynyt KYS:in yhteispäivystyksen tiloihin ja erikoissairaanhoidon toiminnaksi arkipyhien ja viikonloppujen päiväaikaista toimintaa lukuun ottamatta. Uusi maakunnallinen hammashoidon potilastietojärjestelmä otettiin käyttöön toukokuussa. Kotihoidon ja ensihoidon yhteistyönä toteutettava ns. SOTE-TIKE (sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekeskus) toiminta on käynnistymisvaiheessa. Muiden kuntien vuodeosastoilla on ollut keskimäärin 9 sairaansijaa kuopiolaisten käytössä alkuvuoden aikana. Kuopion terveyskeskuksesta läheteet KYS:iin ovat aiemmalla tasolla. Sen sijaan ns. siirtoviivemaksut ovat selkeästi vähentyneet tarkastelujaksolla verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan (-39,1 %). Harjulan hoitajakutsu- ja henkilöturvajärjestelmän uusiminen on loppu-vaiheessa. Nilsiä uusi terveysasema otettiin käyttöön heinäkuun lopussa.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Koko terveydenhuollon palvelualueen osalta toimintatuotot ovat ylittymässä n. 0,18 M€ (1,7%) kahdeksan kuukauden arvion perusteella. Toimintakulut ovat ylittymässä n. 2,4 M€ (1,0%), joka koskee lähinnä erikoissairaanhoidoa. Sairaanhoidopiiriltä saadun tiedon mukaan (13.9.17) jäsenkuntalaskutuksen vuodelle 2017 ennakoitua toteutuvan shp:n talousarvion mukaisena, jolla perusteella Kuopion talousarvion ylitys olisi n. 2,0 M€. (Shp:n arvio jäsenkunnan maksuosuudeksi oli 150,0 M€, vastaavasti Kuopion talousarvioon on varattu 148,1 M€). Muun toiminnan osalta talousarvio on ylittymässä toimintakatetasolla n. 0,21 M€ aiheutuen ns. Varhe-maksujen noususta, nuorten mielenterveyspalvelujen asiakaspalveluostoista, laboratorio- ja diagnostiikkapalveluista sekä hoitotarvikkeista.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Mielenterveystyötä on ajanmukaistettu ja integroitu vastaanottojen tiimitoimintaan. SOTE-uudistus ja siihen liittyvät muutokset ovat suunniteltavina vaikkakin aikataulu muuttui lakipaketin eduskuntakäsittelyn käsittelyn siirtyessä ja sen myötä koko maakuntauudistuksen toteutuminen myöhästyyneen vuodelle. Tekstiviestimistutus ja sähköinen ajanvaraus neuvolatoiminnoissa on otettu käyttöön. Kansallisen ns. ODA-hankkeen mukaista kehitystyötä on jatkettu. Suun terveydenhuollon uuden asiakas-tietojärjestelmän käyttöönotosta on aiheutunut tilapäistä tuottavuuden alenemaa. Fysioterapeuttien suoravastaanotto on käynnistynyt. Työnjakoa on tarkennettu etenkin sairaalasta kotiutuvien potilaiden kuntouttavan jatkohoidon sujuvoittamisessa.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Yleisesti ottaen tilanne on tältä osin hyvä. Ostopalvelulääkäri- ja hammaslääkäriäryvoimaa on jouduttu käyttämään jaksottaisesti Juankoskella, Maaningalla ja Tuusniemellä.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Lasten- ja nuorten mielenterveyspalveluissa ostopalvelutarvetta on Kuopion ulkopuolelle sijoitettujen lasten psykoterapiapalveluissa. Neuropsykologinen ja -psykiatrinen kuntoutus, kun lapsella on myös mielenterveydenhäiriö, hankitaan tarvittaessa ostopalveluna.

Sairaaloissa täydentäviä ja kuormitushuippuihin sijoitettavia palveluja ostetaan käyttösuunnitelman puitteissa. Kuopiolaisten potilaiden ohjautumista kotikunnalta laskutettavaan hoitoon ulkopaikkakunnilla on vaikea ennakoida.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä seurataan Sisäisen valvonnan seuranta- ja arviointilomakkeella vuosittain. Ohjeita on noudatettu ja riskit arvioitu. Sisäisen valvonnan seuranta- ja arviointilomake on päivitetty tammikuussa 2017. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumia seurataan ja arvioidaan kuukausittain palvelualueiden johtoryhmissä ja henkilöstötiimissä. Hai-pro- ilmoituksilla seurataan toiminnan laatua ja riskejä koskien potilas- ja asiakasturvallisuutta ja työtapaturmia.

710004 Terveydenhuoll. palv.alue

Tili	Tot. 2016 01-08	Tot.%	Tot. 2017 01-08	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Myyntituotot	4 045 870	63,0	1 201 474	75,5	6 417 928	1 592 000	1 751 698	159 698	110,0	-4 666 230	-72,7
Maksutuotot	5 251 690	67,9	5 790 414	71,3	7 730 943	8 124 462	8 155 414	30 952	100,4	424 471	5,5
Tuet ja avustukset	2 016	0,9	18 634	8,7	214 690	215 350	215 359	9	100,0	668	0,3
Vuokratuotot	169 404	50,1	170 272	50,2	338 147	339 000	339 044	44	100,0	896	0,3
Muut toimintatuotot	26 510	37,2	9 227	26,4	71 332	35 000	20 227	-14 773	57,8	-51 104	-71,6
Toimintatuotot	9 495 490	64,3	7 190 020	69,8	14 773 040	10 305 812	10 481 741	175 929	101,7	-4 291 299	-29,0
Palkat ja oikaisuerät	-22 995 440	68,4	-24 327 181	66,0	-33 603 993	-36 841 774	-35 914 491	927 283	97,5	-2 310 498	6,9
Muut henkilösivukulut	-1 529 170	68,5	-1 198 277	61,6	-2 233 309	-1 944 941	-1 777 414	167 527	91,4	455 895	-20,4
Eläkekulut	-6 388 554	67,6	-6 241 202	67,0	-9 456 976	-9 310 723	-9 277 115	33 608	99,6	179 862	-1,9
Henkilöstökulut	-30 913 164	68,2	-31 766 660	66,0	-45 294 279	-48 097 438	-46 969 020	1 128 418	97,7	-1 674 741	3,7
Asiakaspalvelujen ostot	-109 874 339	67,4	-117 359 553	69,2	-163 128 805	-169 491 012	-171 441 439	-1 950 427	101,2	-8 312 634	5,1
Muiden palvelujen ostot	-9 239 909	61,4	-10 627 359	66,6	-15 047 876	-15 955 018	-16 933 859	-978 841	106,1	-1 885 983	12,5
Palvelujen ostot	-119 114 248	66,9	-127 986 912	69,0	-178 176 681	-185 446 030	-188 375 298	-2 929 268	101,6	-10 198 617	5,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 158 195	60,3	-4 970 140	69,4	-6 897 626	-7 163 771	-7 762 540	-598 769	108,4	-864 914	12,5
Avustukset	-98 082	50,2	-292 453	97,1	-195 450	-301 160	-299 953	1 207	99,6	-104 503	53,5
Muut vuokratulut	-42 396	65,0	-63 869	40,6	-65 265	-157 284	-101 661	55 623	64,6	-36 396	55,8
Sisäiset vuokratulut	-4 964 655	66,8	-5 485 363	66,8	-7 427 787	-8 217 206	-8 233 963	-16 757	100,2	-806 176	10,9
Vuokratulut	-5 007 052	66,8	-5 549 232	66,3	-7 493 052	-8 374 490	-8 335 624	38 866	99,5	-842 572	11,2
Muut toimintakulut	-203 416	60,9	-243 955	70,6	-334 116	-345 601	-375 255	-29 654	108,6	-41 139	12,3
Toimintakulut	-159 494 157	66,9	-170 809 352	68,4	-238 391 204	-249 728 490	-252 117 690	-2 389 200	101,0	-13 726 486	5,8
Toimintakate	-149 998 667	67,1	-163 619 331	68,3	-223 618 164	-239 422 678	-241 635 948	-2 213 270	100,9	-18 017 785	8,1

2. ASUKKAAT JA PALVELUT					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
5. Asiakslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut	Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuteen.	Kehitetään terveydenhoitajien ja lääkäreiden ennaltaehkäiseviä vastaanottoja, asiakkaita kannustetaan omaan hoitoon osallistamisessa ja heitä kuullaan asiakastilanteissa.	● (etenee suunnitellusti) Terveydenhoitajien vastaanottoja ilman ajanvarausta arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Sähköistä asiointia kehitetään neuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa saapuneiden asiakaspalautteiden myötä. Kouluth:n ODA-hankkeessa on täsmennetty huoliperheiden tunnistamista ja kehitetty yhteistyötä suunth:n kanssa. TerveKuopio-kioskin kehittämisen kohteena.	Hyvinvointiohjelma
		Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	Kehitetään ja tuotetaan näyttöön perustuvia ennaltaehkäiseviä palveluja: terveydenhoitajien ja sairaanhoitajien vastaanotot, lääkäreiden vastaanotot.	● (etenee suunnitellusti) Terveydenhoitajien vastaanotoilla on käytetty näyttöön perustuvia menetelmiä, kuten Neuvokas perhe - ja Motivoiva haastattelu-menetelmiä sekä pidetty erilaista ryhmätoimintaa monitoimijaisesti. Terveyskeskuksen vastaanottotimien yhteydessä työskentelevien psykiatristen sairaanhoitajien työ on vakiintunut.	Hyvinvointiohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
		Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.	Kunnassa on työttömien terveydenhoito järjestetty, tehdään aktiivista yhteistyötä myös VAMOS-hankkeen kanssa.	● (etenee suunnitellusti) Työttömien terveyspalvelut toimivat. Yhteistyö VAMOS-hankkeen kanssa on toteutunut. Kuopion psykiatrian keskukselta on nimetty kuntoutusohjaaja yhdyshenkilöksi VAMOS-hankkeelle.	Hyvinvointiohjelma
	Palvelujen asiakaslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakaslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	Ollaan aktiivisesti mukana vaikuttamassa ja jakamassa asiantuntijuutta eri työryhmissä sekä hallituksen kärkihankkeissa.	● (etenee suunnitellusti) Ollaan aktiivisesti mukana POSOTE- valmisteluissa. Osallistuttu aktiivisesti ja vahvistettu osaamista sekä oltu yhteistyössä lapsiperhepalveluja tuottavien tahojen kanssa kehittäen toimintoja mm. LAPE- ja ODA- hankkeiden tavoitteiden mukaisesti.	
	Palvelukumppanuusjärjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluisa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaimista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Palveluiden yhteensovittaminen ja oman toiminnan täydentäminen yksityisten toimijoiden kanssa. Tehdään yhteistyötä IS-hankinnan kanssa ja hyödynnetään heidän asiantuntemustaan.	● (etenee suunnitellusti) Palvelusetelin käyttö hampaan lohkeamisiin ja päivystyksen jatkohoitoihin jatkuu suunnitellusti. Koululaisten näöntarkastukseen liittyen palvelun tuottaja on vaihtunut ja yhteistyötä on kehitetty lähetteen sisällön ja prosessin osalta.	Palvelu- ja hankintaohjelma

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
6. Tasapainoinen talous	Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitilastrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Tuotetaan ajantasaiset tilahallintasuunnitelmat. Tilojen käyttöä arvioidaan säännöllisesti.	● (etenee suunnitellusti) Tilojen käyttöä arvioidaan säännöllisesti. Uusien työtilojen esim. Nilsiäneuvolan ja Jynkän ja Karttulan koulujen sekä Kuivon ja Lastenplk tilojen tilakäyttösuunnittelussa on tehty yhteistyötä eri tahojen kanssa. Kuopion psykiatrian keskuksen toimitilojen tarveselvitystyöryhmä on aloittanut toimintansa.	Tuottavuusohjelma
	Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoitehelpotukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutusten ennakkoarviointi.	Valtiolta mahdolliset tulevat normi- ja velvoitehelpotukset otetaan käyttöön.	● (etenee suunnitellusti) Sote -uudistuksen selvityksiä on jatkettu. Avohoidon valmiuksia parantavat toimet on aloitettu: Sote-tilannekeskuksen, kotisairaalan ja kotiutusyksikön kehitystyötä edistetty monitoimijaisesti yhdessä hoivan toimijoiden kanssa.	Tuottavuusohjelma
7. Liikelayritysten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus	Liikelayritysten, yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnan tulokellisuus ja tuottavuus	Sidosyksikköostojen hallintaa parannetaan. Kehitetään ja otetaan käyttöön sidosyksikköostossa uusia käytäntöjä, kuten esim. tavoitehintasopimukset ja bonus/sanktio -käytäntö.	Seurataan kustannusten kehitystä.	● (etenee suunnitellusti) Tarkka talouden seuranta ja arviointi Vegan, Rondolaskujen ja henkilöstön palkkauksen ja tva-tasojen osalta.	Palvelu- ja hankintaohjelma; Tuottavuusohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstöohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Kehityskeskustelut vahvistetuna osaamiskartoituksella hyödyntäen jatkossa myös Kuntarekry-ohjelmaa.	● (etenee suunnitellusti) Esimiehet ja palvelupäällikkö on koulutettu Kuntarekry-ohjelman käyttöön ja henkilöstön osaamisen arvioinnin hyödyntämiseen kehityskeskusteluissa. Kehityskeskustelut on käyty hyödyntäen Kuntarekry-ohjelmaa.	
	Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	Laaditaan työhyvinvointisuunnitelmat. Henkilöstö osallistuu työyhteisön kehittämiseen. Seurataan työajankäyttöä Regweb:n avulla hyödyntäen myös Titania-ohjelmaa.	● (etenee suunnitellusti) Työhyvinvointisuunnitelmat vuodelle 2017 on laadittu yhdessä henkilöstön kanssa ja suunnitelmaa on arvioitu. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Henkilöstön työajankäyttöä seurataan viikoittain Regwebin avulla. Esimiehiä on koulutettu WebTitanian käyttöön. Titania ohjelmaa hyödynnetään hoitajien palkka-ajoissa.	Henkilöstöohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
	Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yrityselämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Osallistutaan strategiatyöhön. Hyödynnetään kaupungin sähköistä palautejärjestelmää, asiakasraatien perustaminen, sähköiset foorumit.	● (etenee suunnitellusti) Toimintojen kehittämisessä on hyödynnetty sähköistä palautejärjestelmää ja asiakaspalautteisiin on vastattu annetun aikaikkunan puitteissa. Esimiehiä on koulutettu verkkosivujen päivittämiseen sekä Suomi.fi-sivujen tuottamiseen, jotta voidaan vastata aikaisempaa paremmin viestintään, ja asiakkaiden palveluohjaukseen.	
		Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuotavuustavoitteiden saavuttamista.	Kehitetään kannustavaa palkkausta.	■ (etenee hitaasti tai osittain) Toteutunut heikosti.	
	Osaavan työvoiman saatavuus	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajan tarjoamia laaja-alaisia tehtäviä.	Osaava ja aktiivinen rekrytointi yhdessä rekrytointiyksikön kanssa.	● (etenee suunnitellusti) Rekrytoinnit on toteutettu aina yhdessä rekrytointiyksikön kanssa. Henkilöstön rekrytoinnissa on kehitetty osaamisen arviointia aikaisempaa paremmin. Kuntoutuspalveluissa vakiinisiin tehtäviin henkilökunnan saatavuus on parantunut. Työvoiman saatavuus on ollut vastaanottopalveluissa hyvä. Kuntoutuspalveluissa vakiinisiin tehtäviin henkilökunnan saatavuus on parantunut.	Henkilöstöohjelma

Mittaristo

Avainprosessi: Avohoidon palvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Vastaanottopalvelut	Bruttokustannukset	-26 559 639	-24 568 463	-26 763 942	-27 960 500
	Toimintatuotot	3 239 008	3 073 814	3 326 062	3 174 000
	Lääkärikäynnit aluevastaanotolla		100 069	119 387	105 000
	Lääkärikäynnit / ilta- ja akuuttivastotto (KUIVO) *		15 195	17 000	17 000
	Hoitohenkilöstökäynnit / KUIVO *		1 995	3 000	32 000
	Hoitohenkilöstökäynnit aluevastaanotolla		75 220	81 482	75 000
	Lääkärikäynnit yhteisäivystyksessä **	28 160	-	-	-
	Hoitohenkilöstökäynnit yhteisäivystyksessä **	14 884	-	-	-
Suun terveydenhuollon palvelut	Bruttokustannukset	-10 668 533	-11 279 916	-11 600 095	-11 814 500
	Toimintatuotot	3 476 991	4 430 522	4 160 486	3 382 000
	Käyntien lukumäärä	119 084	124 322	122 500	130 000
	Asiakkaiden lukumäärä	39 135	41 678	52 500	52 500
Terveydenhoitopalvelut	Bruttokustannukset	-7 696 203	-8 163 326	-8 174 088	-8 239 700
	Toimintatuotot	3 943 288	4 055 393	3 987 707	262 000
	Käyntien lukumäärä	126 456	n. 140 000	130 900	154 000
	Asiakkaiden lukumäärä	44 786	36 603	41 027	44 000
Kuntoutuspalvelut	Bruttokustannukset	-4 718 093	-5 015 968	-5 351 508	-5 333 000
	Toimintatuotot	100 384	136 981	93 750	114 000
	Käyntien lukumäärä	57 515	61 735	70 661	62 000
	Asiakkaiden lukumäärä	23 133	27 476	28 550	26 000
Henkilöstömittarit					
Avohoidon palvelut	Kokonaistyöaika (htv)	466,1	491,1	535,5	522,0
	Sairauspoissaolot (kalenteripv/htv)	17,9	18,9	17,0	20,0

* KUIVO 27.8.-31.12.2015

** Yhteisäivystys 1.1.-26.8.2015

*** Avohoidon sopeutuseurot kohdennetaan käyttösuunnitelmaan (vastaanottopalvelut)

Avainprosessi: Sairaalapalvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Poliklinikka	Bruttokustannukset	-1 783 194	-1 389 461	-2 052 263	-1 380 400
	Toimintatuotot	346 404	294 797	247 000	290 200
	Käynnit lääkäriellä	10 490	6 805	6 980	6 800
	Käynnit hoitajalla	8 670	5 961	6 000	6 500
Osastohoito	Bruttokustannukset	-17 581 316	-16 751 987	-18 542 786	-18 424 800
	Toimintatuotot	1 642 432	1 859 411	2 209 188	2 230 800
	Asiakkaiden lkm, omat sairaansijat	167	159	186	194
	Hoitopäivät, oma osastohoito	62 044	56 197	64 774	65 200
	Asiakkaiden lukumäärä (=hoidetut)	3 674	2 112	2 400	3 500
Kotiutustimi	Bruttokustannukset	-524 500	-540 136	-556 041	-588 500
	Toimintatuotot	40 255	60 956	40 000	58 800
	Hoitopäivät	8 424	9 835	6 800	9 000
	Asiakkaiden lukumäärä	731	783	800	1 000
Kotisairaala	Kotisairaalahoitopäivät	703	1 334	1 000	1 600
	Kotisairaala asiakkaiden lukumäärä	55	54	100	150
Sairaalapalveluiden tukipalvelut	Bruttokustannukset	-2 562 141	-2 474 286	-2 524 161	-2 071 000
	Toimintatuotot	62 002	61 596	59 450	59 450
Henkilöstömittarit					
Sairaalapalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	247,2	224,5	265,1	250,0
	Sairauspoissaolot (kalenteripv/htv)	18,0	18,1	17,0	21,0

Avainprosessi: **Mielenterveys- ja päihdepalvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Lasten mielenterveyspalvelut	Bruttokustannukset	-634 117	-687 070	-930 631	-785 000
	Toimintatuotot	177	852	1 000	3 200
	Käyntien lukumäärä	2 084	2 114	1 600	1 830
	Asiakkaiden lukumäärä	172	194	160	160
Nuorten mielenterveyspalvelut	Bruttokustannukset	-546 734	-930 983	-1 196 348	-1 277 000
	Toimintatuotot	1 592	29 322	1 000	2 000
	Käyntien lukumäärä	2 235	2 485	1 800	3 000
	Asiakkaiden lukumäärä	153	199	150	300
Aikuisten mielenterveyspalvelut	Bruttokustannukset	-3 537 867	-3 494 973	-3 765 121	-3 474 000
	Toimintatuotot	339 271	356 058	356 250	349 200
	Käyntien lukumäärä	40 591	40 483	41 055	40 300
	Asiakkaiden lukumäärä	2 775	2 664	2 500	2 500
Päihdepalvelut	Bruttokustannukset	-2 265 172	-2 440 723	-2 691 700	-2 565 000
	Toimintatuotot	89 218	92 687	75 000	122 000
Perheneuvola	Bruttokustannukset			-680 074	-956 000
	Toimintatuotot			0	17 500
	Käyntien lukumäärä				3 500
	Asiakkaiden lukumäärä				450
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tukipalvelut	Bruttokustannukset	-1 158 983	-1 211 038	-213 131	-736 000
	Toimintatuotot	18 247	22 729	17 500	3 200
Henkilöstömittarit					
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	61,6	63,0	68,0	73,0
	Sairauspoissaolot (kalenteripv/htv) L	15,1	27,9	15,0	19,0

*) mielenterveys- ja päihdepalvelujen tukipalvelu eurot kohdennetaan 2017 käyttösuunnitelmaan.

Avainprosessi: **Erikoissairaanhoito**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri	Poliklinikkakäynnit	252 548	274 359		292 900
	Hoitojaksot	20 552	19 319		20 000
	Hoitopäivät	92 392	86 804		88 600
	Lähetteet	43 546	42 418		47 650
	-terveyskeskuksesta *)	23 334	22 049		25 140
	-KYSin omasta yksiköstä	8 980	9 692		9 770
	-päivystyslähetteet	9 861	8 685		9 430
	-yksityissektorilta	7 656	8 099		8 220
	Siirtoviivepäivät	917	570		450
	Laskutetut siirtoviivepäivät / €	511	316		249
	Hoitopalvelut Kys / 1 000 €	145 771	149 749	155 554	157 755
	KPK	3 822	4 352	3 899	4 555
	Hammasl. opetusklinikka	805	818	1 000	800
Euroa/asukas	1 341	1 371	1 367	1 389	
Kustannukset					
Erikoissairaanhoito	Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri	149 594	154 919	161 110	163 110
	Muut sairaalat	1 746	1 890	1 851	1 851
	Muu esh	87	235		0
	Yhteensä / 1.000 €	151 427	157 044	162 961	164 961
	Toimintatuotot	349		300	300

*) Maaninka ja hammasopetusplk huomioiden ei nousua tk-lähetteisissä

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Terveystuotteen tukipalvelut	Bruttokustannukset	-1 536 425	-1 644 746	-1 422 737	-1 550 500
	Toimintatuotot	104 275	119 602	109 400	113 100
Erikoissairaanhoito	Bruttokustannukset	-151 426 593	-157 044 430	-163 324 539	-164 961 700
	Toimintatuotot	348 627	176 700	300 000	300 600

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Terveysthuollon palvelualue yhteensä	Bruttokustannukset	-233 199 511	-237 637 506	-249 789 165	-252 117 600
	Toimintatuotot	13 752 172	14 771 420	14 983 793	10 482 050

Henkilöstömittarit	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Terveysthuollon palvelualue	Kokonaistyöaika (htv)	777,1	781,1	814,1	848,0
	Sairauspoissaolot (kalenteripv/htv) □	17,6	19,0	16,5	20,0

Terveysthuollon palvelualue		TP 2015	TP 2016	KS2017	Ennuste 2017
Tilankäyttö	Tilojen määrä m ²	27 889	29 065	27 436	27 436
	Tilojen määrä m ² /htv	44,6	37,2	33,7	33,7

Isäntäkuntapalvelut

Terveysjohtaja Jari Saarisen katsaus ajalta 1.1. - 31.8.2017

Toiminta

Vastaanotto ja vuodeosastotoiminta ovat toimineet toimintasuunnitelman mukaisesti, mutta valitettavasti toista lääkäriä ei ole saatu täytettyä toistetusta hausta huolimatta.

Suun terveydenhuollossa asiakas - ja käyntimäärät ovat pienentyneet. Kesällä oli kuukauden ajan vuokrahammaslääkäri. Toistuvasti avoinna olleeseen hammaslääkäriin virkaan ei ole ollut hakijoita.

Tuusniemen vuodeosastolla hoidettavien kuopiolaisten määrä on vähentynyt Juankosken osaston myötä. 1-7/2017 toteutuneen laskutuksen perusteella lähikunnissa on ollut keskimäärin 7,8 kuopiolaisten käytössä (Tuusniemi, Kyster ja Suonenjoki).

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Menot ovat toteutuneet taloussuunnitelman mukaisesti. Toteutuneet kustannukset tasataan Tuusniemen ja Kuopion välillä tilinpäätöksen yhteydessä.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Toinen terveyskeskuslääkäriin virka saatiin täytettyä neuvottelemalla hakijalle sopiva palkkaratkaisu Tuusniemen kunnan kanssa

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Vastaanoton toiseen lääkäriin virkaan ei ole ollut hakijoita.

Sairaanhoitajasijaisten löytyminen on haasteellista. Kaikkia sijaisuuksia ei ole saatu täytettyä sairaanhoitajilla.

Parantuneesta hammaslääkäritilanteesta huolimatta Tuusniemen virkaa ei ole saatu täytettyä.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Toinen terveyskeskuslääkäriin virka on jouduttu täyttämään ostopalvelulla. Isäntäkunta-sopimuksen perusteella Tuusniemen terveysasemalle on ostettu alkuvuodesta 2 lääkäriyöpanosta, mutta maaliskuussa ostot on voitu puolittaa jatkuen kuitenkin toistaiseksi.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä seurataan Sisäisen valvonnan seuranta- ja arviointilomakkeella vuosittain. Ohjeita on noudatettu ja riskit arvioitu. Sisäisen valvonnan seuranta- ja arviointilomake on päivitetty tammikuussa 2017.

TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU								
TAMMI-ELOKUU 2017								
ISÄNTÄKUNTAPALVELUT	TOT 1-8/2016	TOT2016	TA 2017	TOT 1-8/2017	TOT %	Ennuste 2017	MUUTOS € 16/17	MUUTOS % 16/17
Tuusniemen perusterveydenhuolto								
Toimintatulot	2 490 410	3 317 830	3 350 000	2 320 096	144,4	3 350 000	-32 170	-1,0
Liikevaihto							0	
Liiketoiminnan muut tuotot	2 490 410	3 317 830	3 350 000	2 320 096	144,4	3 350 000	-32 170	-1,0
Toimintamenot	-2 182 454	-3 317 830	-3 350 000	-2 038 192	164,4	-3 350 000	32 170	-1,0
Materiaalit ja palvelut	-729 012	-1 257 708	-1 237 960	-732 884	168,9	-1 238 000	-19 708	1,6
Henkilöstökulut	-1 444 298	-2 045 241	-2 099 040	-1 298 192	161,7	-2 099 000	53 759	-2,6
Liiketoiminnan muut kulut	-9 144	-14 881	-13 000	-7 116	182,7	-13 000	-1 881	12,6
LIIKELYLJÄÄMÄ(-ALIJÄÄMÄ)	307 956	0	0	281 905	0,0	0	0	

Mittaristo

Avainprosessi: **Tuusniemen perusterveydenhuolto**

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	TA 2017	Ennuste 2017
Vastaanottopalvelut	Vastaanoton käynnit	10 618	11 278	10 500	12 600
	Lääkärin vastaanottokäynnit	6 500	6 126	7 500	7 700
	Hoitajan vastaanottokäynnit	4 119	4 988	3 000	4 800
	Vastaanoton asiakkaat	2 351	2 275	2 350	2 500
Terveystenhoitopalvelut	Terveystenhoidon käynnit	1 835	2 199	1 900	1 700
	Terveystenhoidon asiakkaat	977	702	800	700
Suun terveydenhuollon palvelut	Suun terveydenhuollon käynnit	2 704	2 450	2 700	2 000
	Suun terveydenhuollon asiakkaat	930	921	1 100	1 000
Kuntoutuspalvelut	Kuntoutuksen käynnit	3 487	3 190	2 200	2 800
	Kuntoutuksen asiakkaat	600	437	350	700
Vuodeosaston palvelut	Asiakkaiden lkm, omat sairaansijat	28	28	28	28
	Hoitopäivät	8 843	9 102	9 000	7 700
	Osastojen kuormitus %	87	89	89	80
	Hoitajakson pituus, keskiarvo (vrk)	18	12	16	13
	Asiakkaiden lukumäärä (=hoidetut)	508	391	520	550
Henkilöstömittarit		TP 2015	TP 2016	TA 2017	Ennuste 2017
Avohoidon palvelut	Kokonaistyöaika	15,4	16,4	15,0	15,7
	Sairaus- ja tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	19,4	28,9	18,5	19,0
Suun terveydenhuollon palvelut	Kokonaistyöaika	2,8	3,5	4,0	1,7
	Sairaus- ja tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	2,9	6,3	2,0	2,0
Vuodeosaston palvelut	Kokonaistyöaika	25,2	25,3	21,0	25,4
	Sairaus- ja tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	24,5	26,9	24,0	25,0
Tuusniemen perusterveydenhuolto	Kokonaistyöaika	43,4	45,2	40,0	42,8
	Sairaus- ja tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	21,3	26,1	20,0	22,0

Keskusvaalilautakunta

Olelliset poikkeamat talousarvioon

Toimintakulujen arvioidaan ylittävän n. 42.000 euroa, syynä ylitykseen on ennakoitua suuremmat palkkakustannukset

111003 Keskusvaalilautakunta

Tili	Tot. 2016 01-08	Tot.%	Tot. 2017 01-08	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Palkat ja oikaisuerät	-550	47,4	-264 472	135,7	-1 162	-194 900	-269 472	-74 572	138,3	-268 310	23100,3
Muut henkilösivukulut		0,0	-7 043	143,0	-4	-4 925	-7 287	-2 362	148,0	-7 283	180264,1
Eläkekulut	-1	9,7	-27 025	168,5	-12	-16 038	-27 981	-11 943	174,5	-27 968	227016,1
Henkilöstökulut	-551	46,8	-298 539	138,3	-1 178	-215 863	-304 739	-88 876	141,2	-303 561	25772,3
Palvelujen ostot	-1 282	62,3	-94 923	64,9	-2 057	-146 149	-96 323	49 826	65,9	-94 266	4583,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-102	24,4	-3 065	180,3	-416	-1 700	-3 065	-1 365	180,3	-2 649	636,7
Muut vuokratulot	-1 348	50,0	-18 854	104,7	-2 696	-18 000	-18 854	-854	104,7	-16 158	599,2
Sisäiset vuokratulot	-1 301	66,7	-1 301	66,7	-1 951	-1 951	-1 953	-2	100,1	-2	0,1
Vuokratulot	-2 649	57,0	-20 155	101,0	-4 647	-19 951	-20 807	-856	104,3	-16 160	347,7
Muut toimintakulut		0,0	-1 147	0,0	-65		-1 147	-1 147	-114670,0	-1 082	1664,2
Toimintakulut	-4 584	54,8	-417 829	108,9	-8 363	-383 663	-426 081	-42 418	111,1	-417 718	4994,8
Toimintakate	-4 584	54,8	-417 829	108,9	-8 363	-383 663	-426 081	-42 418	111,1	-417 718	4994,8

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja vastaavat kaupungin ulkoisesta valvonnasta kuntalain ja tarkastussäännön mukaisesti.

Valtuustokauden 2013 - 2016 tarkastuslautakunta on antanut vuotta 2016 koskevan arviointikertomuksen ja se on käsitelty valtuustossa 22.5.2017. Kaupunginhallitus valmistelee arviointikertomuksessa esille nostetuista kysymyksistä vastineet valtuustolle.

Kaupunginvaltuuston kokouksessaan 12.6.2017 nimeämä tarkastuslautakunta on aloittanut v. 2017 koskevan arviointityön laatimansa työohjelman mukaisesti ja antaa valtuustolle väliarvioinnin syksyllä.

Kuntalain 84 §:n edellyttämät sidonnaisuusilmoitukset on pyydetty ilmoitusvelvollisilta ja yhteenveto ilmoituksista on lähetetty valtuustolle tiedoksi. Yhteenveto on julkaistu myös kaupungin verkkosivuilla.

Kuntaliitoksesta johtuen määrärahoissa on huomioitu Juankosken kaupungin tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen kulut keväältä 2017. Menot toteutuvat talousarvion mukaisesti.

112004 Tarkastustoimi

Tili	Tot. 2016 01-08	Tot.%	Tot. 2017 01-08	TA:N Tot.%	TP 2016	TA 2017	Tot.ennuste 2017	TA/Enn. erotus	TA/Enn. tot.%	Kasvu Enn./Ed.v	Kasvu %
Tuet ja avustukset		0,0		0,0	196	450	450	0	100,0	254	129,1
Toimintatuotot		0,0		0,0	196	450	450	0	100,0	254	129,1
Palkat ja oikaisuerät	-86 136	66,4	-90 575	68,9	-129 763	-131 534	-133 149	-1 615	101,2	-3 386	2,6
Muut henkilösivukulut	-4 931	68,9	-3 668	53,7	-7 155	-6 827	-5 423	1 404	79,4	1 733	-24,2
Eläkekulut	-18 502	68,0	-17 286	61,5	-27 203	-28 123	-25 063	3 060	89,1	2 141	-7,9
Henkilöstökulut	-109 569	66,8	-111 529	67,0	-164 122	-166 484	-163 635	2 849	98,3	487	-0,3
Palvelujen ostot	-47 671	56,1	-55 308	50,5	-85 008	-109 616	-108 118	1 498	98,6	-23 110	27,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-529	91,0	-152	4,1	-582	-3 700	-3 700	0	100,0	-3 119	536,3
Muut vuokratulut		0,0		0,0		-386	-386	0	100,0	-386	0,0
Sisäiset vuokratulut	-4 743	66,7	-5 325	74,9	-7 114	-7 114	-7 113	1	100,0	1	0,0
Vuokratulut	-4 743	66,7	-5 325	71,0	-7 114	-7 500	-7 499	1	100,0	-385	5,4
Muut toimintakulut	-32	100,0	-30	2,3	-32	-1 293	-153	1 140	11,8	-122	385,7
Toimintakulut	-162 543	63,3	-172 344	59,7	-256 857	-288 593	-283 105	5 488	98,1	-26 248	10,2
Toimintakate	-162 543	63,3	-172 344	59,8	-256 660	-288 143	-282 655	5 488	98,1	-25 994	10,1

Tilakeskus

Toimitilajohtaja Hannu Väänänen katsaus ajalta 1.1. - 31.8.2017

Toiminta

Vuoden 2017 aikana Kuopion Tilakeskuksen toiminta on edennyt pääosin taloussuunnitelmassa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Kuluvalle vuodelle asetetut tavoitteet tullaan saavuttamaan. Ennen päätöstä Soten siirtymisestä vuodelle eteenpäin, ovat valmistelun edellyttämät monenlaiset selvitykset vaatineet Kuopion Tilakeskuksen henkilöstöltä odotettua enemmän ylimääräistä työaikaa.

Tämän hetkisen arvion mukaan Kuopio Tilakeskuksen käyttötalous jää – 1,2 miljoonaa euroa tappiolliseksi, joka johtuu Juankosken kiinteistöistä tehtävistä 1,6 miljoonan euron ylimääräisistä poistoista. Investoinnit näyttävät toteutuvan suunnitellusti. Lemminkäinen Oyj:n elinkaarihankkeena toteuttama Jynkän koulu valmistui ja otettiin käyttöön elokuun alussa 2017. Karttulan uuden koulukeskuksen rakentaminen etenee suunnitellusti: koulu, päiväkotikihti ja kirjastorakennus valmistuvat kesällä 2018. Nilsin terveyskeskus otettiin käyttöön elokuussa 2017. Kuopion Tilakeskuksen pienet peruskorjaushankkeet etenevät erillisen työohjelman mukaisesti.

Myynti-, kehitys- ja purkukohteiden valmistelu on edennyt suunnitellusti. Kaupunginhallitus nimesi uuden myynti-, kehitys- ja purkukohteiden toteutumista seuraavan tilatyöryhmän 1.6.2017 – 31.5.2019 väliseksi ajaksi. Tilatyöryhmään kuuluvat Antti Kivelä (pj.), Tiina Kaartinen, Pekka Kantanen ja Leila Saramäki sekä Kuopion Tilakeskuksesta Hannu Väänänen, Petri Koponen ja Seija Harinen.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Kuopion Tilakeskuksen talousarviossa ei ole merkittäviä poikkeamia seurantakauden aikana. Kuopion Tilakeskus tekee vuoden 2017 tilinpäätöksen yhteydessä 1,6 M€ ylimääräisiä poistoja Juankoskelta Kuopion kaupungille kuntaliitoksessa 1.1.2017 siirtyneistä rakennuksista.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Kuopion Tilakeskus tukee aktiivisesti palvelualueita ja muita kaupungin toimijoita tilankäytön tehostamisessa. Kuopion Tilakeskus on käynnistänyt palveluverkoston suunnittelu- ja päivitystyön yhdessä kasvun- ja oppimisen palvelualueen kanssa. Työ on aloitettu päivähoito-, peruskoulu- ja lukioverkostselvityksestä. Tavoitteena on, että selvitys valmistuu vuoden 2018 aikana. Kuopion Tilakeskuksella on vuonna 2017 ollut käynnissä yhdeksän tarveselvitystä, joista kolme on valmistunut. Hankesuunnitelmia on vuonna 2017 ollut viisi ja niistä kaksi on jo valmistunut.

Tyhjistä ja tarpeettomista tiloista luopumista ja myymistä on jatkettu suunnitellusti. Seurantakaudella päätettyjä kauppvoja on yhteensä neljä, joista kolmen kauppakirja on jo allekirjoitettu. Lisäksi on purettu Onnela-tilan rakennukset Savisaaresta, rakennuksia Tikkalansaaresta, Tuomikujan päiväkotikihti ja 12 rakennusta Savilahden varikkoalueelta.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Kuopion Tilakeskuksesta on kuluvan kevään aikana irtisanoutunut kaksi henkilöä. Kyseisten työtehtävien hoitaminen edellyttää uusien henkilöiden palkkaamista. Uusi hankesuunnitteluarkkitehti aloitti työssään Kuopion Tilakeskuksessa toukokuun alussa ja rakennussuunnittelija rekrytoidaan syksyllä 2017. Korvaavan henkilöstön saaminen on ollut haasteellista. Tänä vuonna avoinna olleisiin työpaikkoihin on tullut vähemmän hakemuksia, joissa hakija täyttää tehtävälle asetettavat vaatimukset.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Kuopion Tilakeskus on asiantuntijaorganisaatio, joka toimii tilaajayksikkönä. Kuopion Tilakeskuksen käyttötalousmenoista noin 48 % on palveluiden ostoja. Investoinneissa tämä luku on lähes 100 %.

Kuopion Tilakeskus hankkii tarvitsemansa palvelut niihin erikoistuneilta palveluntuottajilta, yksityisiltä markkinoilta ja konserniin kuuluvilta toimijoilta, joista koostetaan asiakastarpeeseen sopiva palvelukokonaisuus. Kuopion Tilakeskus käyttää, investoinnit mukaan lukien, menoistaan yli 94 % palveluiden ja energiahyödyk-

keiden hankintaan sekä tilojen vuokraamiseen. Vuonna 2017 on kilpailutettu uudelleen neljä aikaisemmin voimassa ollutta puitejärjestelyä ja yksi uusi, "Rakennuttaminen ja valvonta", joka on voimassa 4.7.2017 – 30.6.2019 (+1+1 optiovuodet).

Kuopion Tilakeskuksen omassa suunnittelu- ja rakennuttamistyössä käytetään ulkoisia palveluita vain silloin, kun se on toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää. Ulkoisten palveluiden käyttö on ollut vuoden 2016 tasoa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kuopion Tilakeskuksen sisäinen valvonta on osa jokapäiväistä toimintaa ja johtamista.

Sopimuskumppaneiden sekä vuokralaisten toimintavarmuutta ja taloudellista tilaa seurataan säännöllisesti. Vuokravalvontaa (saatavien perintä) seurataan kuukausittaisen raportoinnin avulla ja kaikkiin häiriöihin on reagoitu välittömästi.

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
6. Tasapainoinen talous	Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilankäyttöä tehostetaan ja laaditaan toimitilastrategia.	Osallistutaan palvelualueiden verkostosevitysten tekemiseen ja päivittämiseen.	<p>● (etenee suunnitellusti) Tarveselvityksiä 9, joista on valmistunut 3. Hankesuunnitelmia 5, joista on valmistunut 2.</p> <p>Kuopion kaupungin päivähoito-, peruskoulu- ja lukioverkostosevitysten päivitykset on aloitettu. Tavoitteena on, että selvitykset valmistuvat vuonna 2018.</p> <p>Kuopion Tilakeskuksen toimitilastrategian valmistelua ei ole aloitettu.</p>	
	Tilikauden tulos	Kuopion Tilakeskuksen tilikauden tulos on tavoitteen mukainen	Seurataan Kuopion Tilakeskuksen tilikauden tulosta ja tehdään tarvittaessa korjauvat toimenpiteet viipymättä.	<p>● (etenee suunnitellusti) Kuopion Tilakeskuksen vuoden 2017 tilikauden tulos tulee olemaan noin -1,2 miljoonaa euroa.</p> <p>Juankosken käyttöomaisuudesta tehtävät, ylimääräiset poistot ovat noin 1,6 miljoonaa euroa.</p>	
7. Liikelayosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus	Liikelayosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnan tulokellisuus ja tuottavuus	Käytössä olevien tavoitehintaisten ostopalvelusopimusten edelleen kehittäminen.	<p>Ostopalveluja tarkastellaan kriittisesti osana talouden tasapainotusta.</p> <p>Kehitetään Kuopion Tilakeskuksen henkilöstön hankintaosaamista</p>	<p>● (etenee suunnitellusti) Vuonna 2017 päättyvät puittejärjestelyt on kilpailutettu ja toimijoiden kanssa on laadittu uudet sopimukset (2 vuotta + 2 vuotta optio).</p>	Palvelu- ja hankintaohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstöohjelman toteuttaminen	Kuopion Tilakeskuksen henkilöstömäärä on tasapainossa toiminnan kanssa.	Henkilöstöresurssin oikea käyttö suunnitellaan pidemmän tähtäimen henkilöstösuunnitelmilla. Henkilöstösuunnitelma päivitetään vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä. Suunnittelujakso on 3 vuotta	● (etenee suunnitellusti) Toiminnan vaatiman osaamisen saatavuus on heikentynyt. Tänä vuonna avoimina olleisiin työpaikkoihin on tullut normaalia vähemmän hakemuksia, joissa hakija täyttää tehtävälle asetettavat vaatimukset.	Henkilöstöohjelma
	Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön suorituskyky paranee ja työkyvyttömyyskustannusten osuus palkkasummasta vähenee.	Työtä kehitetään, työn vaaroja minimoidaan ja henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen mm. järjestämällä yhteistapaamisia ja virkistystoimintaa. Henkilöstön osaamista, jaksamista tuetaan mm. koulutuksella.	● (etenee suunnitellusti) Henkilöstön terveystarkastukset jatkuvat suunnitellusti. Työterveyshuollon toimintasuunnitelma laaditaan vuosille 2018 - 2020. Yhteistä pikkujoulua vietetään marraskuussa 2017.	Henkilöstöohjelma

TULOSLASKELMA / TILAKESKUS 2017

	Ta 2017	Toteuma 31.8.	Tot. %	Ero	Ennuste 2017
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	630 000	378 655,82	60	-251 344	715 324
Tuet ja avustukset	9 500	0,00	0	-9 500	9 500
Vuokratuotot	84 146 580	55 373 847,48	66	-28 772 733	83 760 974
Muut toimintatuotot	292 000	361 315,12	124	69 315	206 526
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	85 078 080	56 113 818	66	-28 964 262	84 692 324
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-2 171 900	-1 433 051	66	738 849	-2 114 568
Eläkekulut	-1 289 667	-786 771,54	61	502 895	-1 197 987
Muut henkilösivukulut	-112 721	-70 250,18	62	42 471	-104 001
Henkilöstökulut yhteensä	-3 574 288	-2 290 073,17	64	1 284 215	-3 416 556
Palvelujen ostot	-25 312 459	-16 292 040,45	64	9 020 419	-25 519 084
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 511 150	-5 976 619,27	57	4 534 531	-10 486 619
Vuokrat	-11 166 266	-7 134 869,24	64	4 031 397	-10 703 508
Muut toimintakulut	-3 452 310	-2 876 701,63	83	575 608	-3 252 310
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-54 016 473	-34 570 304	64	19 446 169	-53 378 078
TOIMINTAKATE	31 061 607	21 543 515	69	-9 518 092	31 314 246
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	0	340		340	340
Korvaus peruspääomasta	-14 550 000	-9 700 000	67	4 850 000	-14 550 000
Muut rahoituskulut	0	-559		-559	-559
VUOSIKATE	16 511 607	11 843 296	72	-4 668 311	16 764 027
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	-16 053 000	-10 679 333	67	5 373 667	-16 550 000
Lisäpoistot (Juankosken kohteet)					-1 600 000
POISTOT YHTEENSÄ					-18 150 000
TILIKAUDEN TULOS	458 607	1 163 963	254	705 356	-1 385 973
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	0	0		0	180 639
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	458 607	1 163 963	254	705 356	-1 205 334

Pohjois-Savon pelastuslaitos

Pelastusjohtaja Jukka Koposen katsaus ajalta 1.1. - 31.8.2017

Toiminta

Pelastuslaitoksen toimintaa ohjaa toimialan säädösten lisäksi vuosille 2016 - 2019 laadittu palvelutasopäätös ja strategia sekä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kanssa tehty yhteistoimintasopimus ensihoitopalvelujen tuottamisesta.

Pelastustoimessa ja ensihoitopalvelussa on saavutettu niille asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Pelastustoimen palvelut ja ensihoitopalvelut on tuotettu hyvätasoisina palvelutasopäätösten sekä sopimusten mukaisesti.

Pelastuslaitos on suorittanut toimintasuunnitelman mukaisia tehtäviä onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä, pelastustehtävissä ja varautumisessa. Toiminnassa ei ole havaittu mainittavia poikkeamia. Pelastustoiminnan alkuvuoden 2017 tehtäviä oli vähemmän (7,0 %) kuin edellisvuonna vastaavaan aikaan. Ensivastetehtävien määrä on sen sijaan kasvanut merkittävästi 24,3 % edellisvuoteen nähden. Myös ensihoitotehtävien määrä on noussut edellisvuoteen nähden 5,9 %. Palotarkastusten osalta ympärivuorokautisessa käytössä olevista rakennuksista, opetusrakennuksista, kokoontumis- ja liikerakennuksista, teollisuustiloista, maatalusrakennuksista, muista rakennuksista ja kerros- ja rivitaloista on tarkastettu 42,5 %, hoito- ja huoltorakennuksista 43 %. Omavalvontakohteiden omavalvontalomakkeista on palautunut 76 %. Ensihoitopalvelu ja pelastustoimi ovat seuranneet 24 h työvuoroissa tehollista työaikaa. Seurannan mukaan työn kuormitus on pysynyt kohtuullisena.

Maakuntauudistuksen ja pelastustoimen uudistuksen valmistelua on jatkettu. Pelastuslaitoksen henkilöstö tekee eri työryhmissä valmistelutyötä virkatyön ohessa.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	25 597	18 350	71,7
Toimintamenot	24 508	15 740	64,2
Toimintakate	1 088	2 610	239,9
Poistot	868	579	66,7

Toimintatuottokertymä sisältää 1,4 milj. euroa tuloja, jotka kuuluvat seuraavalle seurantakaudelle. Seurantakaudelle on kirjautunut vuoden 2016 tapaturmavakuutusmaksuun saatu maksun palautus 102.000 €, jota ei ole budjetoitu talousarvioon ja vaikuttaa tilinpäätösennusteeseen positiivisesti. Muutoin tuottojen ja kulujen toteuma vastaa seurantakaudelle kuuluvia määriä.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Seurankaudella henkilöstöä on ollut 10 enemmän. Osin se johtuu sairauspoissaolojen kasvusta, jotka ovat lisääntyneet 3,7 %, uudelleen sijoitettavien määrän kasvusta (2), palvelussuhdeasiantuntijan palkkaamisesta (uusi tehtävä) sekä eläkkeelle jäävien viranhaltijoiden vuosiloman sijaisuuksiin palkattujen henkilöiden määrän kasvusta.

Toimitilojen määrä on pysynyt samalla tasolla kuin viime vuonna.

Hankintojen osalta on suoritettu kalusto- ja varustehankintoja operatiivisen valmiuden ylläpitämiseksi. Toimitilojen sisäilmaongelmista johtuvien väistötilojen tarve ja niiden kalustamiseen eivät talousarviomäärärahat riitä. Myös atk-kulujen määräraha on riittämätön yli-ikäisen laitteiston välttämättömän uusimisen vuoksi.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Seurantakaudella vanhuus eläkkeelle on jäänyt 5 ja työkyvyttömyyseläkkeelle 1 työntekijä. Virkoja ja toimia on ollut avoinna 14. Avoimiin virkoihin on saatu hyvin päteviä työntekijöitä.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Pelastuslaitos ostaa pelastustoimintaan liittyen ulkoisena palveluna Varpaisjärven ja Sonkajärven palo-asemien kalustonhoitaja-palomies –palvelut kunnalta. Pelastustoiminnan tehtävien hoitaminen edellyttää lisäksi vapaaehtoistoiminnan hyödyntämistä, mikä tarkoittaa sitä, että pelastuslaitoksella on palokuntasopimuksia vapaaehtoisten palokuntien ja tehdaspalokuntien kanssa. Toiminta jatkuu entisen laajuisena.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Pelastuslaitoksen sisäinen valvonta on tehty suunnitelman mukaisesti eikä merkittäviä puutteita ole havaittu.

Mittaristo

PELASTUSTOIMINTA	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	1.1.-31.8.
Pelastustehtävät	3 834	4 222	4 222	4 057	4 000	2 411
Ensivastetehtävät	1 102	904	1 100	1 140	1 117	905
Yksiköiden toimintavalmiusaika min/sek	10:46	11:06	10:59	10:53	11:00	11:01
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilövahvuus tehtävässä	5	5	5	5	5	5
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutumisen %	101,3	76	97			
- valvontakohteet A1-A8 (ei omavalvontakohteita)				98	100	42
- hoito- ja huoltolaitokset		98	98	96	100	43
- omavalvontakohteet				88	100	76
Valistus- ja koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä	28 979	37 392	27 743	35 584	37 219	20 649
Paloasematilojen määrä m2	27 910	27 910	27 910	27 910	27 910	27 938

ENSIHOITO	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	1.1.-31.8.
Ensihoitotehtävät						
- Kuopio	16 027	17 798	17 824	19 236	20 000	13 496
- Suonenjoki	1 587	1 991	1 959	1 937	2 200	1 345
- Varkaus	4 631	4 809	4 716	4 850	5 200	3 338
Ensihoidon tilojen määrä m2	955	955	955	955	955	1 057

Henkilöstö / Kokonaistyöaika	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	1.1.-31.8.
Palvelussuhteen luonne						
Vakinaiset	206,9	215,3	228,5	225,1	262,1	221,5
Vakinaiset sijaiset	29,5	24,9	22,4	21,6		24,8
Väliaikaiset	38	43,7	32,7	37,4	30,1	47,9
Yhteensä	274,4	283,9	283,6	284,1	292,2	294,2

2. ASUKKAAT JA PALVELUT					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähtävä tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
5. Asiakaslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut	Ensihoitopalvelu muodostaa tehokkaan ja nopean erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuoltoon liittyvän palvelukokonaisuuden: Ensihoitotehtävät kohdentuvat oikeille yksiköille. Hoidon alkamisviive. Potilashajauksen tarkoituksenmukaisuus.	Lääketieteellisesti perustellut X-tehtävien määrät. Ensihoitopalvelun saataavuus on palvelutasopäätöksen mukainen.	Ensihoitotehtävien seuranta ja tilastointi kuukausittain sekä kvartaaleittain.	● (etenee suunnitellusti) Ensihoitopalvelua on tuotettu voimassa olevan palvelutasopäätöksen sekä yhteistointasopimuksen mukaisesti niin yksiköiden määrän kuin tasojenkin osalta. Ensihoidon tehtävämäärät ovat jälleen kasvaneet viime vuoden samaan seurantajaksoon verrattuna 7,0 %:lla. Tehtävämäärien jatkuva kasvu toiminta-alueillamme on erittäin huolestuttavaa pelastuslaitoksen ensihoidon resurssien ollessa ennallaan.	Palvelu- ja hankintaohjelma
	Pelastuslaitoksen tuottama ensihoitopalvelu on vaikuttavaa ja potilaslähtöistä: Palvelu on sopimuksen mukaista, potilaan yksilölliset tarpeet huomioivaa ja lääketieteellisesti vaikuttavaa.	Toiminta on vakiintunutta ja prosessit toimivia sekä palvelutasopäätöksen mukaisia.	Potilaan tavoittamisprosentteja seurataan, sekä ensihoitoketjun prosesseja kehitetään tarpeen mukaan.	● (etenee suunnitellusti) Ensihoitopalvelua on tuotettu voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Ensihoitotoiminnassa olevat prosessit ovat toimivia. Tehtävämäärien merkittävä kasvu Kuopion toiminta-alueella edellyttäisi resurssilisäystä tai ensihoitopalveluiden rakenteiden tarkastelua.	Palvelu- ja hankintaohjelma
	Pohjois-Savossa on hyvä turvallisuuskulttuuri: Yritykset ja laitokset huolehtivat turvallisuusasioista. Toiminnanharjoittajien laatimat pelastussuunnitelmat. Ihmiset osaavat toimia oikein vahinkotilanteissa.	Pelastuslaitoksen valvontatoiminta on valvontasuunnitelman mukaista. Erheellisten paloilmointien määrä ei kasva edelliseen vuoteen verrattuna.	Valvonnan kohdentuminen 100 %:sta valvontaluokissa A1 - A6. Palotarkastuksia kohdennetaan ensisijaisesti henkilöturvallisuuteen, hoitolaitoksiin ja erityisryhmien asuminen turvallisuuteen. Poistumisselvitysten arviointi-	● (etenee suunnitellusti) Palotarkastukset käynnistyneet valvontasuunnitelman mukaan. Valvontasuunnitelma päivitetty. Palotarkastuksia pyritty siirtämään alkuvuodelle, mutta ovat edelleen loppuvuosipainotteisia, eikä kesäaikana ole paljon palotarkastuksia. Omakotitalot ja	Palvelu- ja hankintaohjelma

		Onnettomuuksien ja palokuolemien määrä vähenee.	ja seurantaprosessia kehitetään edelleen. Omavalvonnan tulosten kohdentamista turvallisuusviestintään kehitetään. Turvallisuusviestinnällä tavoitetaan 15 % alueen väestöstä ja kehitetään keinoja tavoittaa maakunnan asukkaita. Koulujen poistumisharjoitusten toteutuminen on valtakunnallisten ohjeiden mukaisena.	kesämökkit ovat omavalvonnan, jossa lomakkeiden palautusprosentti 76 % ja karhukirjekierrokset ja kohdenetut palotarkastukset menossa. Turvallisuusviestinnässä toteutus turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaan, tällä hetkellä saavutettu 8 % maakunnan väestöstä. Koulujen poistumisharjoitusten toteutumista seurataan e-lomakkeilla.	
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
7. Liikelayritysten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus	Onnettomuuksien ja vahinkojen määrä laskee. Henkilöstö osaa toimia ammattitaitoisesti ja tehokkaasti.	Toimintavalmiusaika saavutetaan.	Seurataan ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaikoja. Seurataan henkilöstön pätevyystason mukaista koulutussuoritteita.	● (etenee suunnitellusti) Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika täyttyy 74 % (palvelulupaus 50 %) ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaika täyttyy 85 % (palvelulupaus 50 %). Koulutussuoritteita seurataan ESS7-järjestelmässä ja henkilöstöhallintaohjelma Storeen ollaan laatimassa pätevyysseurantaohjelmaa.	Palvelu- ja hankintaohjelma
	Palvelutasopäätös vastaa riskejä ja onnettomuusuhkia. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti asiakkaan erityispiirteet huomioiden.	Palvelutasopäätöksen tavoitteet saavutetaan.	Palvelun kohdentamisen tarkastaminen onnettomuuksien ja riskitilanteen muuttuessa. Riskialueiden mukaisten yksiköiden sijoituspaikkojen muutostarpeen tarkastelu.	● (etenee suunnitellusti) Riskiruutuihin kohdentuvia tehtäviä seurataan. Suoritettu palontutkinta kaikkiin asuinrakennusten tulipaloihin kumppanuusverkoston teemavoitteiden mukaisesti.	Palvelu- ja hankintaohjelma

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ					
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
6. Tasapainoinen talous	Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilankäytön tehokkuus.	Tilojen käyttöä tehostetaan arvioimalla tiloihin sijoitettavan kaluston määrä. Myös kalustohankinnoilla ohjataan tilojen käytön tehokkuutta. Tilasuunnittelussa huomioidaan mm. ensihoidon synergiaedun mahdollinen vaikutus tilatarpeeseen.	● (etenee suunnitellusti) Tilojen käyttöä on optimoitu uusien paloasemien rakentamisen yhteydessä jotta saadaan riittävät ja tarkoituksenmukaiset tilat. Lisäksi on arvioitu varastojen tarvetta ja kaluston sijoittelua. Varastojen tarpeissa huomioitu erikoiskalusto ja Neulamäen paloaseman toiminnalliset muutostarpeet.	Tuottavuusohjelma
	Tilikauden tulos	Tilikauden tulos talousarvion mukainen.	Talouden seuranta tehostetaan.	● (etenee suunnitellusti) Pelastuslaitoksen esimiehiä on opastettu talousarvion määrärahojen käytön seurannasta käytettävissä olevien järjestelmien avulla. Määrärahojen riittävästä vastaaville viranhaltijoille on toimitettu talousarvion seurantaraportit. Pelastuslaitoksen tilinpäätösennusteen mukaan tilikauden tulos saavutetaan.	Tuottavuusohjelma
7. Liikelaistosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus	Tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset tukipalvelut: järjestelmän varmatoimivuus.	Huolto- ja korjauskustannukset pienenevät.	Kaluston uusiminen ja ohjelmistojen ylläpito.	● (etenee suunnitellusti) Kaluston uusimista toteutettu investointibudjetin mukaan, aikataulussa.	Tuottavuusohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.8.	Ohjelma
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstö on osaavaa, hyvin koulutettua ja valmis uudistumaan: pelastuslaitoksella on koulutusmyönteinen ilmapiiri. Henkilöstö haluaa kehittää osaamistaan. Koulutuspäivien lukumäärä ja niiden kohdentumisen seuraaminen.	Koulustarjonta on monipuolista. Osaamista kehitetään koulustarpeiden ja henkilökohtaisten kehityssuunnitelmien mukaisesti. Työnantaja on sitoutunut kouluttamiseen.	Tiedotetaan aktiivisesti koulutusmahdollisuuksista. Koulustarpeen kohdentamiseksi hyödynnetään kehityskeskustelujen yhteydessä esille tulevat koulustarpeet. Koulutusmäärärahojen käytön suunnittelu. Rohkaistaan esimiehiä osallistumaan henkilöstöjohtamisen koulutuksiin.	● (etenee suunnitellusti) Ensihoidon esimiehiä osallistunut kaupungin esimieskoulutukseen (oppisopimus). Oppisopimuskoulutuksia on alkanut seurantakaudella useita.	Henkilöstöohjelma
	Johtamisprosessi on selkeä, nykyaikainen ja tukee toiminnan tehostamista: Onnistuminen suuronnettomuusjohtamisessa.	Johtamisen kehittyminen aikaisempaan verrattuna.	Järjestetään johtamiskoulutusta (henkilöstö- ja operatiivinen johtaminen) eri johtotasoilla.	● (etenee suunnitellusti) Johtamisen onnistumista on itsearvioitu tilanteiden jälkeen. Päällystön JOKE-johtamiskoulutus järjestettiin Pelastusopiston toimesta. Työyhteisölle järjestetty koulutusta työyhteisötaitoihin sekä PuheJudoon.	Henkilöstöohjelma
	Sairauspoissaolojen ja työtaturmien määrä. Henkilöstön työkyky vastaa tehtävien vaatimuksia.	Sairauspoissaolojen ja työtaturmapoissaolojen määrä vähenee merkittävästi. Työkyvyn ongelmiin puututaan varhain. Osatyökykyisille löydetään työssä jaksamisen ratkaisuja työkyvyttömyyseläkkeiden ja VARHE-maksujen vähentämiseksi.	Seurataan tehostetusti poissaoloja. Työtaturmien ennaltaehkäisy ohjeistuksella ja koulutuksella. Henkilöstön työkyvyn tukemisen keinoja sekä aktiivisen aikaisen tuen kehittämistä jatketaan. Esimiehiä koulutetaan aktiivisen aikaisen tuen keskustelujen toteuttamiseen.	● (etenee suunnitellusti) Sairauspoissaoloja tarkasteltu johtoryhmän kokouksessa 30.8.2017. Sairauspoissaolojen kasvuun etsitty ratkaisuja osasairauspäivärahan käytön lisäämisestä.	Henkilöstöohjelma

TULOSLASKELMA 2017 /POHJOIS-SAVON PELASTUSLAITOS

	Talousarvio 2017 1 000 €	Toteuma 1.1. - 31.8.2017 1 000 €	Tilinpäätöksen- nuste 2017	Erotus €:oa	Muutos %:ia
Myyntituotot	24 842	17 949	24 336	-506	-2,0
Maksutuotot	348	182	348	0	0,0
Tuet ja avustukset	284	178	284	0	0,0
Vuokratuotot	28	30	30	2	7,8
Muut toimintatuotot	95	12	98	3	3,4
TOIMINTATUOTOT	25 597	18 350	25 096	-500	-2,0
Henkilöstömenot					
Palkat ja palkkiot	-14 279	-9 200	-13 882	397	-2,8
Eläkekulut	-2 654	-1 733	-2 589	65	-2,4
Muut henkilösivukulut	-869	-440	-710	159	-18,3
Henkilöstömenot yhteensä	-17 802	-11 373	-17 181	620	-3,5
Palvelujen ostot	-2 319	-1 463	-2 319	0	0,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 075	-707	-1 195	-120	11,2
Avustukset	-55	-55	-55	0	0,0
Vuokratulut	-3 189	-2 113	-3 189	0	0,0
Muut toimintakulut	-68	-31	-68	0	0,0
TOIMINTAKULUT	-24 508	-15 740	-24 008	500	-2,0
TOIMINTAKATE	1 088	2 610	1 088	0	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkokulut	-14	0	-14	0	0,0
VUOSIKATE	1074	2610	1074	0	0,0
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-868	-579	-868	0	0,0
TILIKAUDEN TULOS	206	2 031	206	0	0,0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	125	0	125	0	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	331	2031	331	0	0,0

Ydinkaupungin käyttötalous yhteensä

(ilman taseyksiköitä)

TULOSLASKELMAOSA	2016	2017	TP	TA+TAMU	Tot.ennuste	TA/Enn.	TA/Enn.
	Tot. 31.8.	Tot. 31.8.	2016	2017	2017	Erotus	Tot. %
	€	€	€	€	€		
Myyntituotot	32 222 675	32 410 511	51 720 209	45 225 428	49 330 212	4 104 784	109,1 %
Maksutuotot	23 788 975	23 964 814	39 412 873	41 936 154	38 921 366	-3 014 788	92,8 %
Tuet ja avustukset	15 709 097	10 952 361	22 306 782	16 834 515	15 665 514	-1 169 001	93,1 %
Vuokratuotot	17 119 661	17 656 958	21 649 234	22 382 194	21 829 609	-552 585	97,5 %
Muut toimintatuotot	5 183 160	3 846 521	8 961 344	13 897 616	11 094 446	-2 803 170	79,8 %
TOIMINTATUOTOT	94 023 568	88 831 165	144 050 442	140 275 907	136 841 147	-3 434 760	97,6 %
Henkilöstömenot							
Palkat ja palkkiot	-139 830 215	-144 858 764	-203 761 472	-217 397 474	-216 720 183	677 291	99,7 %
Muut henkilösivukulut	-9 375 907	-7 225 299	-13 687 355	-11 413 515	-10 806 070	607 445	94,7 %
Eläkekulut	-35 221 809	-34 367 548	-51 733 884	-50 265 945	-51 071 274	-805 329	101,6 %
Henkilöstömenot yhteensä	-184 427 931	-186 451 611	-269 182 711	-279 076 934	-278 597 527	479 407	99,8 %
Palvelujen ostot							
Asiakaspalvelujen ostot	-149 021 020	-160 475 457	-227 850 544	-237 183 432	-241 233 734	-4 050 302	101,7 %
Muut palvelujen ostot	-73 156 356	-75 563 457	-117 741 533	-128 875 446	-126 626 270	2 249 176	98,3 %
Palvelujen ostot yhteensä	-222 177 376	-236 038 914	-345 592 077	-366 058 878	-367 860 004	-1 801 126	100,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 958 645	-9 903 604	-14 744 873	-15 502 154	-15 748 326	-246 172	101,6 %
Avustukset	-39 977 583	-28 550 413	-60 667 236	-47 831 254	-46 946 584	884 670	98,2 %
Vuokratulut	-49 110 075	-51 581 690	-73 888 345	-78 452 414	-78 054 479	397 935	99,5 %
Toiminnan muut menot	-1 280 063	-2 195 861	-2 386 490	-2 365 805	-3 110 531	-744 726	131,5 %
TOIMINTAKULUT	-505 931 673	-514 722 092	-766 461 732	-789 287 439	-790 317 451	-1 030 012	100,1 %
TOIMINTAKATE	-411 908 105	-425 890 927	-622 411 290	-649 011 532	-653 476 304	-4 464 772	100,7 %

Ydinkaupungin ja taseyksiköiden käyttötalous yhteensä

TULOSLASKELMAOSA	2016	2017	TP	TA+TAMU	Tot.ennuste	TA/Enn.	TA/Enn.
	Tot. 31.8.	Tot. 31.8.	2016	2017	2017	Erotus	Tot.%
	€	€	€	€	€		
Myyntituotot	52 578 547	52 753 809	79 237 997	73 662 052	77 346 379	3 684 327	105,0 %
Maksutuotot	24 349 210	24 450 333	40 282 823	42 669 379	39 654 621	-3 014 758	92,9 %
Tuet ja avustukset	15 857 516	11 130 284	22 582 373	17 128 095	15 959 094	-1 169 001	93,2 %
Vuokratuotot	69 945 953	73 060 685	100 922 416	106 556 486	105 620 462	-936 024	99,1 %
Muut toimintatuotot	5 702 966	4 220 098	9 820 704	14 284 600	11 399 145	-2 885 455	79,8 %
TOIMINTATUOTOT	168 434 192	165 615 210	252 846 313	254 300 612	249 979 701	-4 320 911	98,3 %
Henkilöstömenot							
Palkat ja palkkiot	-151 379 476	-156 543 241	-221 048 691	-235 523 404	-234 391 941	1 131 463	99,5 %
Muut henkilösivukulut	-10 222 044	-7 787 068	-14 964 379	-12 483 789	-11 708 823	774 966	93,8 %
Eläkekulut	-38 160 471	-37 082 328	-56 090 222	-54 544 654	-55 193 570	-648 916	101,2 %
Henkilöstömenot yhteensä	-199 761 991	-201 412 636	-292 103 292	-302 551 847	-301 294 334	1 257 513	99,6 %
Palvelujen ostot							
Asiakaspalvelujen ostot	-149 115 281	-160 544 776	-228 079 767	-237 183 432	-241 233 734	-4 050 302	101,7 %
Muut palvelujen ostot	-90 956 211	-93 802 453	-144 567 244	-157 429 625	-155 387 074	2 042 551	98,7 %
Palvelujen ostot yhteensä	-240 071 493	-254 347 229	-372 647 011	-394 613 057	-396 620 808	-2 007 751	100,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 189 425	-16 766 284	-25 352 453	-27 403 571	-27 745 212	-341 641	101,2 %
Avustukset	-40 034 333	-28 604 913	-60 725 286	-47 886 084	-47 001 414	884 670	98,2 %
Vuokratulut	-57 660 143	-60 831 316	-86 840 887	-92 821 174	-91 960 481	860 693	99,1 %
Toiminnan muut menot	-4 284 221	-5 108 429	-5 220 289	-5 886 328	-6 431 055	-544 727	109,3 %
TOIMINTAKULUT	-557 001 605	-567 070 808	-842 889 219	-871 162 061	-871 053 304	108 757	100,0 %
TOIMINTAKATE	-388 567 413	-401 455 597	-590 042 906	-616 861 449	-621 073 603	-4 212 154	100,7 %

KONSERNIYHTEISÖILLE ASETETUT TAVOITTEET

Tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden seuranta 31.8.2017

Kuopion Energia Oy konserni

Tehtävä: Sähkön ja kaukolämmön myynti, sähkön ja lämmön tuotanto sekä sähkön siirto

Kaupungin omistus: 100 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet			
Uusien pientaloalueiden kaukolämmityksen kannattavuus	Riittävän liittymisasteen varmistaminen	Liittymisaste vähintään kullekin alueelle tehdyn kannattavuus selvityksen raja-arvon mukainen.	Hiltulanlahdessa rakentamisen aloittaneista tonteista > 80 % valinnut kaukolämmön
Kaukojäähdytyksen tarjoaminen Savilahti-Harjula alueella	Kaukojäähdytyslaitoksen käyttöönotto kesään 2019 mennessä	Kaukojäähdytyslaitoksen suunnittelu valmis, rakennuslupa hankittu, urakoitsija ja päälaite-toimittajat valittu Vesistöputken rakentamisen urakoitsija valittu.	Laitoksen suunnittelu on käynnissä. Käyttöönottoaikataulu on tarkentunut asiakkaalta saadun tarpeen mukaisesti vuoden 2019/2020 vaihteeseen.
Irtautumisen loppuun saattaminen Fennovoima hankkeesta	Irtautuminen saatu päätökseen	Osakeomistuksesta luovutaan.	Osakkeet ovat myynnissä. Hankkeen toteutumisen varmistuminen helpottanee Kuopion Energian osakkeiden myyntiä
Kuopion Sähköverkko Oy:n toimitusvarmuusinvestointien toteuttaminen.	Keskijänniteverkon kaapelointiasteen kehitys.	Vuoden 2017 loppuun mennessä kaapelointiaste keskijänniteverkossa 75 %.	Kaapelointiaste on tällä hetkellä 76 %.
Sähkökaupan muuttuvassa kilpailuympäristössä menestyminen.	Budjetoidun myyntivoittoon saavuttaminen ja asiakasmäärä pysyminen vähintään 1.1.2017 tasolla.	Määräaikaisten sopimusten uusimisprosentti vähintään 80 %. Toteutetaan asiakaspalvelun puhelinpalveluajan pidentäminen ja palveluympäristön uusiminen. Monipuolisten markkinointitoimenpiteiden toteuttaminen ja aktiivinen uusiasiakashankinta: jalkautuminen yleisötahtumiin ja mm. kaupakeskuksiin, näkyvyyden lisääminen yms.	Määräaikaisten sopimusten uusimisprosentti elokuun lopulla oli 80 %. Asiakaspalvelun puhelinpalveluajan pidennys ja palveluympäristön uusiminen on toteutettu. Myyntivoitto on elokuun lopussa 4 % kasvussa. Kuopion Energia on lisännyt markkinointia ja puhelinmyyntiä menestyäkseen kiristyvässä kilpailussa. Oma osasto/myyntipiste on ollut merkittävimmissä yleisötahtumissa Kuopiossa kuten messuilla ja näyttelyissä. Digitaalisen markkinoinnin kehittäminen on käynnistetty laatimalla sisältöstrategia ja -suunnitelma.

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	31.8.
Kriisivalmiuden parantaminen	Parannetaan sähkön toimitusvarmuutta valtakunnan verkon häiriötilanteissa	Saarekekäyttömahdollisuuden ja varavoimakonehankinnan selvittäminen. Kriisiviestintäsuunnitelman päivittäminen ja harjoittelu. Jäätyvä 2017 – harjoitukseen osallistuminen.	Selvitykset kesken. Kriisiviestintäsuunnitelma on päivitetty Jäätyvä 2017 –harjoitus pidetään lokakuussa.
Uuden toimitalon rakentaminen ja vanhasta luopuminen	Investointi toteutetaan budjetin ja aikataulun mukaisesti	Toimitalo valmistuu vuoden 2017 aikana. Investointipäätös tehdään ja aikataulu sekä budjetti laaditaan elokuussa 2016 saatavien urakatarjousten perusteella. Snellmaninkadun toimitalon osalta laaditaan yhteistyössä Kuopion kaupungin kaavoitusosaston kanssa Kuopion Energian nykyisen toimipaikan korttelin kehittämissuunnitelma ja tarvittava materiaali asemakaavan muutostyön pohjaksi.	Hankkeen investointikustannusarvio oli 6,8 miljoonaa euroa. Uuden toimitalon rakentaminen on pysynyt aikataulussa, valmistumisaikataulu on marraskuun 2017. Budjetin arvioidaan ylittyvän noin 0,5 miljoonalla eurolla (7,0 %). Budjettiliitys johtuu kalustehankintojen, ICT-tilojen, varavoimakoneen ja piha-alueen sulanapitojärjestelmän kustannusten ylittymisestä budjettiin nähden. Snellmaninkadun tontin asemakaavamuutos on vireillä ja toimitalolle pyritään löytämään ostaja vuoden 2017 aikana.
Taloudelliset tavoitteet			
Tasapainoinen talous ja vakavarainen toiminta	Tilikauden tulos- ja luottokelpoisuuden varmistava omavaraisuusaste.	Vähintään budjetin mukainen.	Kuopion Energia -konsernin liikevaihto oli 31.8.2017 mennessä 62,8 miljoonaa euroa ja liikevoitto oli 10,9 miljoonaa euroa. Liikevaihto oli 2,0 miljoonaa euroa ja liikevoitto 2,8 miljoonaa euroa enemmän kuin budjetoitu. Edelliseen vuoteen verrattuna liikevaihto pieneni 1,9 prosenttia, mutta liikevoitto kasvoi 31,3 prosenttia. Kuopion Energia -konsernin vuoden 2017 liikevaihtoenuste on noin 97,3 miljoonaa euroa, mikä on 2,0

			miljoonaa euroa yli budjetoidun. Liikevoittoennuste on 17,2 miljoonaa euroa, mikä on 2,9 miljoonaa euroa edellä budjetista. Voitto ennen tilinpäätöseriä on ennusteen mukaan 7,0 miljoonaa euroa, mikä on 2,9 miljoonaa euroa parempi kuin budjetoitu. Energian käytön lisäyksellä, säästöillä polttoaine- ja muissa materiaalikustannuksissa oli positiivinen tulosvaikutus. Kuopion Energia Oy:n omavaraisuusaste on 23,6 % ja Kuopion Sähköverkko Oy:n 24,0% elokuun lopun tilanteessa.
Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Tulorahoitus kattaa rahoituskustannukset ja Energiakonsernin tulos mahdollistaa pääoman palautuksen omistajalle.	Omistajalta saadun lainan lainaehtojen mukainen korko ja pääoman palautus.	Tuloutus omistajalle korkoina ja pääoman palautuksena vähintään yhteensä 9 M€.	Sovitun mukaisesti omistajalle on maksettu 1,6 miljoonaa euroa pääomapalautuksena. Konsernin maksuvalmius on hyvä, korkotuloutuksen tavoitemäärä 7,4 miljoonaa euroa on myös saavutettavissa.

Istekki Oy

Tehtävä: ICT-tukipalvelujen tuottaminen Kuopion kaupungille, Pohjois-Savon Sairaanhoidopiirille ja Pirkanmaan Sairaanhoidopiirille.
Kaupungin omistus: 32 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet			
Toiminnan tehostaminen	Liikevaihto / htv	Perustajaosakkaiden ulkopuolisen liikevaihdon määrätietoinen ja kannattava kasvattaminen yli 25 %:iin liikevaihdosta kuitenkin niin, että asema julkisista hankinnoista annetun lain mukaisena hankintayksikön sidoksikkonä säilyy.	213.008,58€ (ed. vuosi 146.235,55€), liikevaihto per htv on kehittynyt positiivisesti (+45,7%) Perustajaosakkaiden osuus 1-8/2017 liikevaihdosta 42 % eli muilta saatava liikevaihto on kasvanut tavoitteiden mukaisesti
	Myyntikate per htv	Henkilöstön tuottavuuden kehittyminen.	82.106,28€ (ed. vuosi 78.826,05€) myyntikate per htv on kehittynyt positiivisesti (+4,1%)

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Taloudelliset tavoitteet			
Talouden tasapaino	Tilikauden tulos	Tilikauden tulos on positiivinen.	1-8/2017 tilikauden tulos toteuma 2.461 t€. Tuloksen osalta tavoite saavutettu.

Kevama Oy

Tehtävä: Tuottaa Kuopion kaupungille työhön kuntouttavia ja valmentavia palveluita. Kevama Oy toimii tältä osin sosiaalipalvelujen tuottajana.

Kaupungin omistus: 100 %

Yhtiön ja Kuopion kaupungin välinen puitesopimus on voimassa 31.3.2017 saakka. Uuden puitesopimuksen neuvottelut ovat kesken. Tavoiteasetantaan ei sopimustilanteen avoimuuden vuoksi voida asettaa kvantitatiivisia tavoitteita tässä vaiheessa.

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet			
Voimassa olevan puitesopimuksen mukaiset palvelut	Toimintakykyä ylläpitävä työsuhde	Yhtiön ja kaupungin uuden, neuvoteltavan puitesopimuksen mukainen.	Toimintakykyä ylläpitävässä työsuhteessa on 13 henkilöä. Vuonna 2017 on eläkkeelle jäänyt kaksi henkilöä.
	Työpankkityö	Yhtiön ja kaupungin uuden, neuvoteltavan puitesopimuksen mukainen riippuen päättääkö ministeriö jatkaa työpankkitoimintaa.	Työpankki kokeilu päättyi 31.12.2016. Työkuntoutuspalveluina on 1.1.-30.6.2017 ollut toiminnallinen kartoitusjakso, ka. 27 asiakasta ja kotoutumisajan työtoiminta, ka. 4 asiakasta. 1.8.2017 alkaen alueellisen kuntakokeilun alkaessa työelämäkokeiluun liittyvässä ohjauksessa on yht. 23 hlöä.
	Tuettu oppisopimuskoulutus	Yhtiön ja kaupungin uuden, neuvoteltavan puitesopimuksen mukainen.	Tuetussa oppisopimuskoulutuksessa on kaksi henkilöä.
Uusien palvelumallien kehittäminen	Työpankkitoiminta pyörii suunnitelman mukaisesti	Yhtiön ja kaupungin uuden, neuvoteltavan puitesopimuksen mukainen riippuen päättääkö ministeriö jatkaa työpankkitoimintaa.	Työpankki kokeilu päättyi 31.12.2016. Alueellisen kuntakokeilun käynnistyttyä työelämäkokeiluun liittyvän ohjauksen prosessin mallintaminen ja käyttöönotto.
Avoimille työmarkkinoille työllistymismahdollisuudet omaavista ryhmistä työllistyminen tai koulutukseen hakeutuminen	Avoimille työmarkkinoille työllistyneiden suhteellinen osuus palvelun päättäneistä	Yhtiön ja kaupungin uuden, neuvoteltavan puitesopimuksen mukainen.	Kuntakokeilu käynnistyi elokuussa 2017. Aikaisemmin palvelut ovat olleet tavoitteiltaan toimintakykyä kartoittavia ja kuntouttavia.

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Laadukkaat palvelut	Asiakaspalaute- ja asiakasmuutoksen seuranta-järjestelmien hyödyntäminen palvelujen laadun arvioinnissa.	Seurantajärjestelmän aktiivinen käyttö ja ajan-tasainen dokumentointi. Asiakaspalautteen tehokkaampi kerääminen seurantajärjestelmän kautta.	Asiakasmuutoksen arvioinnissa hyödynnetään VAT-järjestelmää. Työllistymistä edistävää toimintaa ja -palveluita kehitetään asiakaspalautetta hyödyntäen.
Taloudelliset tavoitteet			
Tasapainoinen ja vakava-rainen talous sekä kannattava liiketoiminta	Tilikauden tulos	Positiivinen tilikauden tulos.	toteutunut tilikauden tulos on -158 874,39 €.

Kiinteistö-KYS Oy

Tehtävä: Asuntojen rakennuttaminen, omistaminen ja hallinta sekä niiden vuokraaminen ensisijaisesti KYS:in ja Kuopion kaupungin työntekijöille sekä elinkeinopoliittisin perustein.
Kaupungin omistus: 51 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet			
Asuntojen tarjonta pidetään kysyntää vastaavana ja kunto hyvänä siten, että asunnot saadaan vuokrataksi	Asuntokannan käyttöaste	99 %	99,86 %
	Asuntojen peruskorjaus	Toteutetaan peruskorjausohjelman mukaisesti	Kyllä
Taloudelliset tavoitteet			
Tasapainoinen talous ja vakavarainen toiminta	Rahoitustulos vähennettynä lainan lyhennyksillä ja peruskorjausinvestointien omarahoitusosuudella.	Tunnusluku on positiivinen	-279 995,79
	Tilikauden tulos	Positiivinen tulos.	0,00 €
Omarahoitusosuus hallituksen erikseen päättämissä asuntojen osittaisissa perusparannusinvestoinneissa	Asuinneliövelka €/asm ²	Enintään 708 €/asm ²	515,45 €/asm ²
	Omarahoitusosuus perusparannusinvestoinneissa (% perusparannusten kokonaiskustannuksista)	100 %	Kyllä

Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat

Tehtävä: Ylläpitää omistamiaan koulu- ja päiväkotirakennuksia
Kaupungin omistus: 100 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet Sopimukseen kuuluvien kiinteistöpalvelujen toteutuminen	Sopimuksen ehdot	Sopimukseen kuuluvat kiinteistöpalvelut toteutuvat sopimuksen mukaisesti, laatu ja hinta/tehokkuus. Jynkän koulu valmistuu, Karttulan koulun rakentaminen alkaa	Sopimukseen kuuluvat kiinteistöpalvelut toteutuvat sopimuksen mukaisesti. Jynkän koulu on valmistunut ja Karttulan koulun rakentaminen käynnissä, kohde valmistuu heinäkuussa 2018.
Taloudelliset tavoitteet Tasapainoinen talous ja vakavarainen toiminta	Tilikauden tulos	Nollatulos	Nollatulos

Kiinteistö Oy Kuopion Luukas

Tehtävä: Ylläpitää omistamiaan päiväkotirakennuksia
Kaupungin omistus: 90,87 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet Kiinteistön kunnon säilyttäminen	Kiinteistön kunto	Kiinteistöt pidetään kohtuullisessa kunnossa.	Tavoite toteutunut
Taloudelliset tavoitteet Tasapainoinen ja vakavarainen talous	Tilikauden tulos	Nollatulos	Tulos 31.8.2017 on 213 059,33 euroa. Koko tilikauden tulos tulee olemaan 0.

Kuopion Pysäköinti Oy

Tehtävä: Harjoittaa pysäköintiliiketoimintaa ja liikeilojen vuokrausta.
Kaupungin omistus: 100 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet Pysäköinti Oy:n toiminnan vakiinnuttaminen	Toripysäköinnin asiakasmäärät Liikeilojen käyttöaste	Toripysäköinnin kävijämäärä lisääntynyt 15 % vuoden 2016 tasosta. Kauppakeskus Apajan liikeilojen vuokrausaste 80 %.	Toripysäköinnin kävijämäärä lisääntynyt 5 %. Kauppakeskus Apajan liikeilojen vuokrausaste 80 %.
Taloudelliset tavoitteet Tasapainoinen talous	Tilikauden tulos Tilikauden kassavirta	Tilikauden tulos paranee 20 % vuoteen 2016 nähden. Liiketoiminnan kassavirta on positiivinen 0,250 M€ ennen lainanlyhennyksiä.	Tilikauden tulos parantunut 46 % 31.8.2016 nähden. Liiketoiminnan kassavirta positiivinen 0,234 M€ ennen lainanlyhennyksiä.

Kiinteistö Oy Kuopion Keskusenttä

Tehtävä: Ylläpitää kiinteistöä
Kaupungin omistus: 100 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet Kiinteistön kunnon säilyttäminen	Kiinteistön kunto	Noudatetaan kiinteistön kunnossapidossa pitkätähtäimen suunnitelmaa.	Toteutunut
Taloudelliset tavoitteet Tasapainoinen ja vakava-rainen talous	Taloudellinen tulos	Nollatulos	Nollatulos

Kuhilas Oy

Tehtävä: Palkka-, henkilöstö- ja taloushallinnon palveluiden tuottaminen asiakkailleen sekä niihin liittyvien toimistopalveluiden, asiantuntijapalveluiden ja koulutustoiminnan antaminen.

Kaupungin omistus: 72 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet Palkka- ja taloushallintopalvelut	Prosessien ja prosessikuvausten päivittäminen	Kuhilaan pääprosessit ja prosessi-kuvaukset päivitetty.	Prosessikuvaukset valmiit myyntireskontran ja ostolaskujen käsittely n osalta, kirjanpidon ja palkkahallinnon kuvaukset lähes valmiit.
	Robottiikka	Ohjelmistorobotiikkaa otettu käyttöön vähintään yhdessä pääprosessissa.	Ohjelmistorobotiikka-projektin rahoituspäätös saatiin kesäkuussa ja uuden aikataulun mukaan pilottirobotti on käytössä helmikuussa 2018.
	Sopimus kahden uuden asiakkaan kanssa talous- ja palkkahallintopalveluiden tuotannon käynnistämistä vuoden 2018 alusta	Kahden uuden asiakkaan kanssa talous ja palkkahallinnon palvelusopimus allekirjoitettu 30.9.2017 mennessä.	Tällä hetkellä pohjois-savolaiset kunnat odottavat maakuntauudistusta ja valmistautuvat siihen. Uikoistamispäätöksiä ei ole tehty, mutta kiinnostusta Kuhilaan palveluihin on paljon.
	Maakuntauudistus-suunnitelma	Maakuntauudistuksen palkka- ja taloushallintoa koskevat linjat valmistunevat vuoden 2017 aikana. Kuhilas laatii suunnitelman siitä, miten maakuntauudistuksen tuomat muutokset huomioidaan yhtiön toiminnassa.	Suunnitelma laaditaan, kun Pohjois-Savon maakunnan talous- ja palkkahallinnon hoitamisesta on tehty selkeät päätökset.
	Taloushallinnon kokonaispalvelujen hinta.	Kokonaispalvelun hinta volyymimuutokset mukaan lukien enintään + 2 % > kuin vuonna 2015.	Tavoite näyttää toteutuvan.
Taloudelliset tavoitteet Tasapainoinen talous ja vakavarainen toiminta	Nettotulos	Tulos on positiivinen	Nettotulos verojen jälkeen ennen tilinpäätössiirtoja on 31.8.2017 212 teur.
	Omavaraisuusaste	Omavaraisuusaste > 30	Omavaraisuusaste 31.8.2017 on 67,8 %

Kuopion Opiskelija-asunnot Oy

Tehtävä: Asuntojen rakennuttaminen, omistaminen ja hallinta sekä niiden vuokraaminen Kuopiossa opiskelijoille

Kaupungin omistus: 100 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet			
Asuntojen tarjonta pidetään kysyntää vastaavana ja kunto hyvänä siten, että asunnot saadaan vuokratuiksi	Asunnon käyttöaste	95 %	87,6
	Kiinteistöjen peruskorjaussuunnitelma	PTS korjaussuunnitelmaa toteutetaan	PTS on käytössä
Taloudelliset tavoitteet			
Tasapainoinen talous ja vakavarainen toiminta	Rahoitustulos vähennettynä lainan lyhennyksillä ja peruskorjausinvestointien omarahoitusosuudella.	Rahoitustulostunnusluku on positiivinen	Rahoitustulos on positiivinen
	Tilikauden tulos	Positiivinen tulos	Tulos on positiivinen
	Asuinneliövelka €/asm ²	Enintään 553 €/asm ²	Velka 528 € /asm ²

Niiralan Kulma Oy

Tehtävä: Asuntotuotannon harjoittaminen Kuopion alueella sekä omistamiensa kiinteistöjen hallinta, ylläpito ja vuokraaminen

Kaupungin omistus: 100 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet			
Asuntoja tuotetaan kysyntää vastaavasti. Asuntojen kunto pidetään laadukkaana ja asuinympäristö turvallisena.	Asuntokannan käyttöaste	98,8 %	98,4 % Ei toteudu
	Asuntojen peruskorjaus	Vuosille 2011-2021 laaditun peruskorjausohjelman mukaisesti	Työt käynnissä Soikkokuja 7, Urheilukatu 1 ja Linnapello I-vaihe. Linnanpellon II-vaihe, Urheilukatu 5, Neulamäentie 20 suunniteltu käynnissä
Yhtiö toimii yhteistyössä omistajan kanssa erityisryhmäasumisen suunnittelussa sekä tarvittaessa rakennuttaa ja toimii omistajana rakennettavissa hankkeissa.	Erityisryhmien käytössä olevien asuntojen määrä.	Toteutetaan erityisryhmille asuntoja omistajan tarpeen mukaisesti	Kasarminkatu 6 tontille tulevan uudisrakennuksen työt ovat käynnissä.

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Taloudelliset tavoitteet			
Tasapainoinen talous ja vakavarainen toiminta	Rahoitustulos vähennettynä lainan lyhennyksillä ja peruskorjausinvestointien omarahoitusosuudella.	Tunnusluku on positiivinen	Toteutuu
Tasapainoinen talous ja vakavarainen toiminta	Tilikauden tulos	Positiivinen tulos	Toteutuu 08/2017
Tasapainoinen talous ja vakavarainen toiminta	Asuinneliövelka €/asm ²	Enintään 557 €/asm ²	455 €/asm ²
Omarahoitusosuus peruskorjausinvestoinneista	Omarahoitusosuus peruskorjausinvestoinneista (% peruskorjausten kokonaiskustannuksista).	15 %	Toteutuu

Savonia-ammattikorkeakoulu oy

Tehtävä: ammattikorkeakoululaissa määriteltyjen tehtävien hoitaminen
Kaupungin omistus: 51 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet			
Koulutuksen vetovoima	Nuorten tutkinto-opiskelijoiden 1. sijaiset hakijat / aloituspaikat	Tavoite 3 ensisijaista hakijaa/aloiuspaikat	2,66
Keskeytysten minimointi	Opintojen keskeyttäneiden määrä	Keskeyttäneiden määrä enintään 10 %	Keskeyttäneiden määrä 3 % (210 keskeyttänyttä)
Suoritetut tutkinnot	perustutkinnot YAMK	1050 70	592 69
55 opintopistettä suorittaneiden osuus	55 opintopistettä suorittaneiden osuus	60 %	63,4 %
Taloudelliset tavoitteet			
Talouden tasapaino	Tilikauden tulos	Tilikauden tulos 1 milj. €	Ennuste 2017: tulos 0,7 milj. euroa

Itä-Suomen huoltopalvelut liikelaitoskuntayhtymä (Servica)

Tehtävä: Tukipalvelujen tuottaminen Kuopion kaupungille ja P-S Sairaanhoidopiirille
Kaupungin omistus: 51 %

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Toiminnalliset tavoitteet Tuotetaan palvelut palvelukuvausten mukaisesti	Asiakastyytyväisyys	Palvelukuvausten mukainen	Tilaaaja-asiakkaiden asiakastyytyväisyys oli 3,5. Tutkimus on uudistettu, eikä ole vertailukelpoinen edelliseen vuoteen.
Henkilöstön sairas- ja tapaturmapoissaolot vähenevät	Poissaolo %	2 poissaolopäivää / hlö pienempi kuin vuonna 2016	Poissaolopäivien kertymä tammi-elokuun aikana oli 15,3 päivää/henkilö, joka oli sama kuin vastaavana aikana edellisvuonna.
Palveluiden määrää sopeutuu asiakasvolyy-meihin	Liikevaihto / henkilöstökustannukset	Henkilöstökustannukset suhteessa liikevaihtoon pienenevät vähintään 1 %	Tammi-elokuun henkilöstökulut (sis. vuokratyövoiman) olivat 52,5 % liikevaihdosta. Vuonna 2016 vastaava lukema oli 53,6 %.
Laatukäytäntöjen kehittäminen	Sopimuslaadun toteutuminen	Palvelujen laatu- poikkeamien väheneminen	Tilaaaja-asiakkaiden tyytyväisyys palvelujen sopimuksenmukaisuuteen oli 3,55. (Tulos ei ole vertailukelpoinen edelliseen vuoteen, arviointiasteikko ja tutkimus uudistettu 2017).
Taloudelliset tavoitteet Talouden tasapaino	Tuottavuusohjelman mukainen oman pääoman tervehtyminen	Tilikauden tulos vähintään tuottavuusohjelman mukainen.	Tammi-elokuun tulos on 0,4 M€ budjetoitua parempi.
Tuottavuus	Tuotettujen suoritteiden määrä / tehdyt henkilötyövuodet	Parannus v 2015 verrattuna 3,0 %	Suoritemäärän sijaismittana käytetään liikevaihtoa. Liikevaihto / HTV on tammi-elokuun aikana 0,4 % parempi kuin vastaavana aikana 2016.
Palvelujen myynti	Palvelujen myyntiä lisäämään	Osallistutaan kilpailutuksiin	Servica ei ole osallistunut kilpailutuksiin.

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite 2017	Toteuma 31.8.
Juankoskelta siirtyvät toiminnot	Talouden tasapaino	Nollatulos	Juankosken alueen nollatulo-tavoite on tammi-lokuun toteutuman mukaan toteutumassa.
Liikevaihdon kasvu	Liikevaihdon kasvu omistajille (lisäpalvelut)	Uutta liikevaihtoa omistajille, tavoite 300 000 €	Uutta liikevaihtoa on saatu omistajille tuotetuissa palveluissa noin 100 000 €.

KESKEISTEN TYTÄRYHTEISÖJEN TOIMINTA JA TALOUS 31.8.2017

Kuopion Energia Oy konserni

Toiminta:

Kuopion Sähköverkko Oy:n jakelualueella sähköä siirrettiin asiakkaille yhteensä 388,8 milj.kilowattituntia. Siirtomäärä on budjetoidun mukainen (BU 388,7). Uusia käyttöpaikkoja on otettu käyttöön 606.

Kuopion Energia Oy:n myi sähköä tammi-elokuussa 455 milj. kilowattituntia (GWh), mikä on neljä prosenttia enemmän kuin edellisvuoden vastaavana aikana. Kasvu johtui asiakasmäärän lisääntymisestä ja yritysten sähkön kulutuksen noususta. Kuopion Energia tuotti sähköä omilla laitoksillaan 212 GWh ja osti markkinoilta 243 GWh.

Sähkön markkinahinnat kääntyivät nousuun kesän aikana. Tähän vaikutti kivihiilen ja päästö-oikeuksien hintojen nousu sekä tukkusähkön kallistuminen Saksan markkinoilla. Vähittäismarkkinoilla kilpailu on jatkunut kireänä. Yritysasiakkaiden myyntivolyyymi on hieman kasvanut uusien asiakkaiden vaikutuksesta. Kuluttaja-asiakkaiden aktiivisuus sähkön kilpailuttamiseen on kesän aikana lisääntynyt. Kuopion Energia on vastannut kilpailuun lisäämällä omia markkinointitoimia ja puhelinmyyntiä.

Kaukolämpöä toimitettiin asiakkaille tammi-elokuussa yhteensä 596 GWh (BU 564). Tammi-maaliskuussa jäätiin hieman budjetoiduista energiamääristä (1,5 % / 5 GWh), mutta kylmän kevään ja kesän vuoksi asiakkaiden lämmöntarve nousi lopulta 5,7 prosenttia (32 GWh) budjetoitua suuremmaksi. Kaukolämmön myynti oli 34,8 milj. euroa. Kaukolämpöä hankittiin katsauskautena yhteensä 656 GWh (BU 633). Pääosa lämpöenergiasta, 635 GWh, tuotettiin Haapaniemen voimalaitoksella. Uusia kaukolämpösopimuksia on tehty elokuun loppuun mennessä 39, joista pientalokohteisiin 16. Uudet sopimukset kasvattavat vuotuista myyntiä 0,5 milj. euroa.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kanssa solmittiin Puijon sairaala-alueella koskeva kaukojäähdytys sopimus. Kaukojäähdytyksen tuotantolaitoksen suunnittelusta tehtiin sopimus Ramboll Finland Oy:n kanssa. Laitoksen suunnittelu on aloitettu ja sen rakentaminen alkaa vuonna 2018. Käyttöönotto on vuosien 2019/2020 vaihteessa. Jäähdytysenergian toimitus sairaala-alueelle aloitettiin jo vuodenvaihteessa väliaikaisella tehdasvalmisteisella kylmäkeskuksella.

Raskaan polttoöljyn käyttö Kuopion Energialla päättyi toukokuussa. Vuoden alusta Haapaniemen voimalaitoksella on käytetty polttoaineita yhteensä 913 GWh, josta biopolttoaineiden osuus on 60 prosenttia.

Talous:

Konsernin vuoden lopun liikevaihtoennuste on 2,2 prosenttia ja liikevoittoennuste 20,1 prosenttia parempi budjettiin verrattuna. Kannattavuusennuste parani energian kulutuksen lisäyksen ja polttoaine- ja materiaalikustannussäästöjen takia. Verrattaessa elokuun lopun tilannetta edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan, liikevaihto kuitenkin laski 1,9 prosenttia kaukolämmön hinnanalennuksen vuoksi. Liikevoitto on sen sijaan 31,3 prosenttia parempi liikearvopoiston päättymisen vuoksi.

Kuopion Energia Oy on sijoittanut Fennovoima Oy:n ydinvoimahankkeeseen 1,6 milj. euroa. Yhtiö pyrkii eroon sijoituksestaan hallituksen vuonna 2013 tekemän päätöksen mukaisesti. Omistuksesta luopuminen saattaa johtaa yhtiön tulosta heikentävään omaisuuden arvon alas kirjaukseen.

Niiralan Kulma Oy

Toiminta:

Niiralan Kulma Oy:n toiminta on edennyt pääosin suunnitellulla tavalla.

Tavoitteissa oleva käyttöaste on haasteellinen saavuttaa. Tähän vaikuttavat yhtiön asuntokannan vanheneminen ja sen johdosta laaja korjaustoiminta, asumisen laatuvaatimusten kasvu ja sosiaalisin perustein tehtävän asukasvalinnan tuomat haasteet. Lisäksi viime aikoina Kuopioon on tullut uusia vuokra-asuntoja tarjoa-

via toimijoita ja kilpailijat ovat rakentaneet runsaasti vuokra- ja asumisoikeusasuntoja. Verrokkiyhtiöihin verrattuna yhtiön käyttöaste on korkea.

Palveluasumisen tuotantomallin laajentaminen kaupungin tarpeisiin etenee. Yhtiö on aloittanut Kasarminkatu 6 tontille tulevan uudisrakennushankkeen rakentamisen. Hankkeelle on saatu Aran osapäätös ja investointivastusta yhteensä noin 1,1 milj. euroa.

Peruskorjaukset ja jaksottaiset korjaukset etenevät laaditun ohjelman mukaisesti. Yhtiö tutkii tapauskohtaisesti peruskorjausten kannattavuuden ja samalla selvitetään vaihtoehtoiset mahdollisuudet kiinteistökannan kehittämiseksi. Vaihtoehtoisia toimenpiteitä ovat esim. osakorjausten tekeminen, kiinteistöjen purkaminen tai kiinteistöistä luopuminen.

Linnanpellon uudiskohteen ensimmäinen talo valmistuu syksyn aikana. Metsäkummuntien elinkaarensa päässä olleet rakennukset on purettu ja tilalle rakennetaan muutaman vuoden kuluessa yksi kerrostalo.

Liitoskuntien vuokratotaloyhtiöiden (Karttula, Maaninka, Nilsjä) fuusio Niiralan Kulmaan toteutui vuoden vaihteessa. Juankosken kahden vuokratotaloyhtiön fuusio on tarkoitus toteuttaa vuoden vaihteessa.

Talous:

Yhtiön talous on toteutunut seurantajakson aikana suunnitellun mukaisesti ja toteutuu todennäköisesti likimain budjetin mukaisesti koko vuoden osalta.

Kuopion Opiskelija-asunnot Oy

Toiminta:

Kuopion Opiskelija-asunnot Oy:n toiminta on ollut suunnitellun mukaista. Vuokra-asuntotilanne Kuopiossa on muuttunut nopeasti. Syyskuun alussa oli vapaana asuntoja/asuntoaikoja noin 100 kpl. Vuokra-asuntomarkkinoille syntyy uusia sijoituskohteita jatkuvasti.

Yleensä peruskorjauksen yhteydessä Kuopoksen asuntojen käyttöaste on noussut, koska kokonaisuusmäärä on korjauksen aikana pienempi. Näin ei nyt Samoilijan peruskorjauksen yhteydessä ole kuitenkaan käynyt, joten asuntojen käyttöaste tulee olemaan selvästi ennustettua pienempi. Peruskorjaamattomista asunnoista, joiden sijainti ei ole suosittu opiskelijoiden keskuudessa, tullaan luopumaan tulevaisuudessa.

Asuntola Samoilijan rakentaminen on edennyt suunniteltua nopeammin ja ensimmäinen talo on valmistumassa vuoden 2017 lopulla.

Kouluviraston kiinteistön suunnittelussa on haasteena saada rakennuskustannukset ARAn vaatimalle tasolle johtuen yli 100 %:n peruskorjausasteesta. Erityisesti tämä koskee Maljalahdenkadun ns. piharakennusta. Peruskorjauksen on tarkoitus käynnistyä kevään/kesän 2018 aikana.

Yliopiston yhteyteen rakennettavien opiskelija-asuntojen luonnossuunnittelu on käynnissä ja haasteena on perustamisolosuhteista johtuen ARA-kustannusraamin saavuttaminen. Kampusalueen (SYK) kaavoitustyö on kesken ja se valmistuu aikaisintaan kevät/kesä 2018, ellei kaavasta valiteta. Rakentamisaikataulu on riippuvainen ARAn päätöksistä sekä kaavamuutoksen kestosta. Ensimmäiseen kahteen rakennukseen on tulossa noin 200 asuntoa.

Talous:

Talous toteutuu budjetin mukaisena. Loppuvuoden ennusteessa on vähennetty vuokratuottoja 0,4 milj. euroa toteutunutta tyhjäkäyntiä vastaavasti. Koko vuodelle asetetut tavoitteet, käyttöastetta lukuun ottamatta, tullaan saavuttamaan elokuun tilanteen perusteella, joten Kuopaksella ei ole tarvetta muuttaa tulossuunnustetta loppuvuodeksi.

Kiinteistö-KYS Oy

Toiminta:

Toiminta on sujunut myös toisella vuosikolmanneksella suunnitelmien mukaisesti. Hakemusten määrä on kasvanut ja asuntojen täyttöaste on ollut tammi-elokuussa lähes 100 % (99,86%), mikä ylittää 99 %:n tavoitteemme. Vuoden alusta elokuun loppuun on vapautunut hieman aiempia vuosia pienempi määrä asuntoja.

Tulevan uudiskohteen Taivaanpankontie 10F osalta ARA myönsi korkotukilainan kohteelle 27.6.2017. Pää-töksessä lainaosuudeksi muodostui 9,7 milj. euroa ja omarahoitusosuudeksi 0,5 milj. euroa. Hanke käynnistettiin huhtikuussa 2017 ja elokuun loppuun mennessä hanke on edennyt suunnitellussa aikataulussa. Kohteen arvioitu valmistuminen on syyskuu 2018.

Talous:

Talous on toteutunut seurantajakson aikana kokonaisuutena suunnitellusti. Liikevaihtoa on kertynyt käytännössä 100 %:n käyttöasteen mukaisesti. Kulupuolella korjaukset ovat edenneet yhtä poikkeusta lukuun ottamatta suunnitellun mukaisesti. Kypäräkatu 7 suunniteltu 0,6 milj. euron parveke/julkisivuremontti siirtyi vuodelle eteenpäin, mutta tilalle päätettiin toteuttaa muutamia pienempiä korjauksia. Pitkälti Kypäräkatu 7:sta johtuen tammi-elokuun liikevoitto on noin 0,8 milj. euroa yli budjetoidun, liikevaihdon ollessa samalla ajanjaksoilla 5,9 milj. euroa.

Kuhilas Oy

Toiminta:

Kuhilas on mukana viiden muun palvelukeskuksen kanssa projektissa, jossa otetaan käyttöön robotiikkaa ja koneoppimista. Tavoitteena on, että kullakin mukana olevalla taholla on alkuvuonna 2018 tuotantokäytössä toiminto, jota robotti hoitaa ja jossa mahdollisesti hyödynnetään myös koneoppimista. Keskeisenä ideana projektissa on, että kukin mukana olija saa käyttöönsä myös muiden osallistujien tekemät määrittelyt ja voi hyödyntää näitä omassa toiminnassaan. Projektin tavoitteen on varautua tulevaisuuden haasteisiin ja muuttuvaan toimintaympäristöön sekä kilpailukykyyn parantaminen tulevaisuudessa.

Kuhilaan kannalta merkittävin lähitulevaisuuden asia on, kuka tulee hoitamaan Pohjois-Savon maakunnan talous- ja palkkahallinnon palvelujen tuottamisen. Robotiikan ja koneoppimisen hyödyntämisen yleistyessä volyymin merkitys kasvaa entisestään, ja tästä syystä olisi tärkeää että yksi toimija hoitaisi Pohjois-Savossa sekä kuntien, kuntien omistamien yhteisöjen että maakunnan talous- ja palkkahallinnon.

Tällä hetkellä kunnat odottavat maakuntauudistusta ja miettivät onko talous- ja palkkahallintopalvelujen hankkiminen ostopalveluna oman tuotannon sijaan tulevaisuuden vaihtoehto. Kuntien tuottamien palvelujen ja henkilöstön vähentyessä tulee hallinnon keventäminen ja kustannusten pienentäminen harkittavaksi, ja lähivuosina Kuhilaankin asiakkaiden määrä kasvaa tästä syystä.

Talous:

Kuhilas Oy:n liikevaihto oli tammi-elokuussa noin 3,0 milj. euroa, mikä on 0,2 milj. euroa budjetoitua enemmän ja 0,1 milj. euroa edellisen vuoden vertailukautta enemmän. Tulos ennen veroja oli noin 0,3 milj. euroa ja kulut olivat liki 0,1 milj. euroa budjetoitua pienemmät.

Vuoden 2017 liikevaihto ja tulos ovat todennäköisesti budjetoitua suuremmat.

Kevama Oy

Toiminta:

Kevama Oy on osakeyhtiömuotoinen työ kuntoutuspalveluiden tuottaja, jonka toiminnan perustana on yritys- muotoinen ammatillinen ja sosiaalinen työ kuntoutus. Toimintakykyä ylläpitävässä työsuhteessa Kevama Oy:ssä oli 13 henkilöä ja tuetussa oppisopimuksessa kaksi henkilöä. Toiminnallisessa kartoitusjaksossa on keskimäärin ollut 27 asiakasta ja kotoutumisajan työtoiminnassa keskimäärin neljä asiakasta. Työelämäko- keiluun liittyvässä ohjauksessa on yhteensä 23 henkilöä.

Yhtiö on kehittänyt ja kehittää toimintaansa. Nyt on meneillään mm. selvitys mahdollisista synergiaeduista ja yhteistyömuodoista TUKEVA-työvalmennussäätiön kanssa sekä kiinteistö- ja toimitilojen uudelleen järjestelymahdollisuuksista.

Talous:

Taloudellisesti alkuvuosi 2017 on ollut äärimmäisen haastavaa aikaa. Yhtiön tuotantoyksiköissä sekä alihankintatyöt että yksityisten asiakkaiden tilauskanta ovat vähentyneet. Työkuntoutuspalveluista saadut tuotot ovat pienemmät verrattuna aikaisempiin vuosiin. Kevama Oy on mukana alueellisessa työllisyyskokeilussa, mikä alkoi 01.08.2017. Asiakasohjautuvuus ei ole toteutunut kapasiteettiamme ja resurssejamme vastaavasti. Kiinteät palkka- ja toimintakulut ovat vakiot, mutta asiakasohjautuvuudesta saadut tuotot ovat huomattavasti pienemmät. Yritys on aloittanut talouden sopeuttamistoimenpiteet, joiden säästötavoitteena on 0,1 milj. euroa lomautusten ja lomarahojen vaihdon myötä. Tilikauden tuloseennuste on sopeutustoimenpiteistä huolimatta 0,35 milj. euroa tappiollinen.

Itä-Suomen huoltopalvelut liikelaitoskuntayhtymä (Servica)

Toiminta:

Servican myyntiä edelliseen vuoteen kasvattivat logistiikkapalvelujen myynti Kuopion kaupungille ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille sekä Juankosken palvelutuotannon siirtyminen Servicalle. Keskuskeittiö Iso-Bertan liikevaihdon pienemiseen vaikuttaa Tarinan vastaanottokeskuksen ruokatoimitussopimuksen päättymisen maaliskuun lopussa. Henkilöstöravintoloiden liikevaihdon kehittyminen talousarvion mukaisesti ja kannattamattomien henkilöstöravintoloiden lopettamiset (Julkulan sairaala tammikuussa ja voimalaitos maaliskuussa) mahdollistavat henkilöstöravintoloiden tuloksellisen toiminnan jatkossa.

Sairauspoissaolojen pienentämisen osalta emme ole päässeet tavoitteeseemme, joka oli kaksi poissaolopäivää vähemmän/henkilö edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauspoissaolot ovat pienentyneet edellisestä vuodesta keskuskeittiö Isossa-Bertassa, kaupungin monipalveluissa, logistiikkapalveluissa sekä välinehuollossa. Sairauspoissaolot ovat kuitenkin kasvaneet terveydenhuollon laitoshuollossa ja henkilöstöravintoloissa. Tammi-elokuun sairauspoissaolot ovat edellisen vuoden tasolla ja tavoitteen saavuttaminen näyttää erittäin haasteelliselta tänä vuonna.

Talous:

Tammi-elokuun tulos on noin 0,4 milj. euroa budjetoitua parempi. Liikevaihto on 1,3 milj. euroa budjetoitua ja 2,2 milj. euroa edellisen vuoden tammi-elokuun toteutumaa parempi. Liikevaihdon kasvu on ollut suurinta logistiikkapalveluissa (1,3 milj. euroa).

Henkilöstömenot (sis. vuokratyövoiman) ovat ylittyneet budjetoidusta (101,5 %). Suhteessa liikevaihtoon henkilöstömenojen toteutuma on 52,5 % (budjetoitu 53,0 %). Liiketoiminnan muut kulut ovat 0,4 milj. euroa budjetoitua suuremmat ja materiaali- ja palveluostot 0,6 milj. euroa budjetoitua suuremmat.

Verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon Servican tammi-elokuun tulos 2017 on noin 0,5 milj. euroa parempi. Henkilöstömenot suhteessa liikevaihtoon tammi-huhtikuulta 2017 on 1,2 % pienemmät kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2016.

Taseen tunnusluvut tammi-elokuulta 2017:

- omavaraisuusaste 14,3 % (alle 20 % heikko)
- suhteellinen velkaantuneisuus 26,8 % (alle 40 % hyvä)
- maksuvalmius (quick ratio) 1,15 (yli 1,0 hyvä).

Talousarvion toteutumista seurataan Servicassa kuukausittain. Ennusteen mukaan Servican vuoden 2017 tulos on n 3.8 milj. euroa (n. 0.5 milj. euroa talousarviota parempi). Servican taseessa oleva aiempien vuosien alijäämä 1,8 milj. euroa katetaan tänä vuonna.

Istekki Oy

Toiminta:

Vuosi 2017 on edennyt Istekillä tehdyn toimintasuunnitelman mukaisesti. Yhtiön alkuvuosi on ollut työn ja kasvun täyteinen. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ICMT -toimintojen haltuunotto on työllistänyt laajasti yhtiön henkilöstöä, vuoden toisella puoliskolla Istekin asiantuntijat ovat valmistelemassa Hatanpään sairaalan liitosta Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin.

Yhtiöllä on menossa monia mittavia asiakasprojekteja, joista mainittakoon mm. PSSHP:n ICT-varautuminen hanke sekä yhteistoiminta-alueen varautuminen. Istekin asiantuntijoiden työpanos kansallisissa hankkeissa mm. ODA, UNA ja Virtuaalisairaala tuo Istekin näkyvästi esille kansallisella tasolla. Istekki on mukana tulevien maakuntien suunnittelutyön valmistelussa erityisesti Pohjois-Savossa, Keski-Suomessa ja Pirkanmaalla. Istekki on kuluneen vuoden aikana panostanut tuotteistukseen, sisäisen toiminnanohjauksen kehittämiseen, itsepalvelukanavaan sekä palveluvalikoiman laajentamiseen. Palveluvalikoimaa on kehitetty uusilla koko asiakasomistaja-kenttään soveltuvilla ratkaisuilla sekä terveydenhuollon teknologian palveluiden tuotteistamisella.

Talous:

Istekki Oy:n liikevaihto 01-08/2017 oli yhteensä 59,9 milj. euroa. Liikevaihdon kasvu edellisestä vuodesta oli 105 %. Kasvu selittyy suurelta osin Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ICMT -toimintojen siirtymisestä Istekkiin 1.1.2017. PSSHP -konsernin osuus Istekin liikevaihdon toteumasta on 46 %. Istekin henkilöstömäärä on kasvanut 138 työntekijällä 2017 vuoden aikana, joista noin puolet on Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä siirtyneitä työntekijöitä. Elokuun lopussa istekkiläisiä oli yhteensä 455.

Yhtiön kannattavuus kehittyi vuoden 2017 aikana positiivisesti, liikevoitto elokuun loppuun mennessä oli yhteensä 2,8 milj. euroa. Yhtiön omat kulut ja poistot on hallittu hyvin.

Istekki Oy on investoinut jaksolla 01-08/2017 yhteensä n. 0,4milj. euroa. Investoinnit olivat edellisen vuoden tasolla. Yhtiö jatkaa linjansa mukaisesti hankintojen siirtämistä leasingrahoituksen piiriin ja yhtiön omaa omaisuutta ei ole tarkoitus kasvattaa.

Savonia-ammattikorkeakoulu oy

Toiminta:

Savonia ammattikorkeakoulun tulokset kaikilla koulutuksen mittareilla ovat hyvällä tasolla.

Savonia on valmistellut Savilahden koulutus- ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioympäristöjen sijoitusvaihtoehtoja. Tarkastelua on tehty yhteistyössä Savon koulutuskuntayhtymän (Sakky) kanssa. Savonian osuus tulisi olemaan noin 26 milj. euroa. Yhteinen ostotarjous on tehty Tutkimuskeskus Neulasen tontista ja kiinteistöistä, josta käydään tarkempia kauppaneuvotteluja.

Uusien toimitilojen lisäksi keskeistä on kehittää yhteistä toimintaympäristöä avoimen kampuksen suuntaan. Savonia on saanut rahoituspäätöksen S6 – Avoin kampus -hankkeesta, joka sitoo yhteen Savonian lisäksi Sakkyn, Itä-Suomen yliopiston, Kuopion yliopistollisen sairaalan, tutkimuslaitoksia (THL, TTL ja Evira) sekä yli 200 alueella olevaa yritystä.

Talous:

Savonia-ammattikorkeakoulu oy:n tilikauden tulos tulee tulosennusteen mukaan olemaan noin 0,7 milj. euroa eli vuodelle 2017 asetetun miljoonan euron tuloksen saavuttaminen vaatii loppuvuonna lisätuloja tai pieneneviä menoja.

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon: Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiovolyymi ei ole riittävällä tasolla alkuvuoden toteuman perusteella. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toteumaennusteen mukaan talousarviotavoite alittuu ja jää noin 3,9 milj. euron tasolle vuonna 2017. Kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana toteuma on ollut 2,4 milj. euroa. Hanketyötä on kasvatettu lisäämällä täsmärekrutointia kyseiseen toimintaan.

Rahoituksen pieneneminen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan vaikuttaa suoraan opetus- ja kulttuuriministeriön Savoniale myöntämään perusrahoitukseen. Alueellisesti olisi pohdittava miten hankkeita voisi tarkoituksenmukaisemmin niputtaa yhteen ja pohtia eri organisaatioiden roolia hanketyössä.

LIKELAITOSTEN TILANNEKATSAUKSET

Kuopion Vesi Liikelaitos

Toimitusjohtaja Kirsi Laamasen katsaus ajalta 1.1. - 31.8.2017

Toiminta

Ajalla 1.1. – 31.8.2017 liikevaihto on ollut 17,5 M€, joka on 0,6 M€ enemmän kuin talousarviossa. Osa asiakkaista on kuitenkin laskutettu jo syyskuun loppuun asti. Käyttökustannukset ovat olleet 7,0 M€, joka on 670.000 € vähemmän kuin talousarviossa. Tämän hetkisen ennusteen mukaan käyttökustannukset tulevat olemaan lähes talousarvion mukaiset. Vuoden 2017 talousarviossa liikevaihto sisältää 400.000 € peruskau-pungin maksamaa kuivatusmaksua korvauksena yleisiltä alueilta johdettavista hulevesistä. Tämän korvauksen saanti ei toteudu. Samoin Juankosken alueelta saatavat tulot jäävät noin 300.000 € pienemmiksi kuin talousarviossa. Nämä seikat aiheuttavat sen, että liikevaihto jää noin 700.000 € pienemmäksi kuin talousarviossa.

Investoinnit ovat ajalla 1.1. – 31.8.2017 olleet 4,2 M€ eli 54 % koko vuoden investoinneista. Ennusteen mukaan investoinnit toteutuvat lähes talousarvion mukaisesti. Itkonniemen vesilaitoksen saneeraushankkeen rakentaminen on alkanut syksyllä 2017. Hanke valmistuu vuoden 2018 lopussa. Hankkeen kustannusarvio on 4,2 M€.

Konsulttiselvitys Kuopion Veden ja Siilinjärven kunnan vesilaitoksen yhdistämisestä on valmistunut.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Tällä ajanjaksolla ei ole ollut olennaisia poikkeamia talousarvioon.

Koko vuoden osalta liikevaihto on ennusteen mukaan noin 700.000 € pienempi kuin talousarviossa. Tilikauden ylijäämä tulee olemaan 190.000 €, kun se talousarviossa on 677.000 €.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus on ollut hyvä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan osalta ei ole havaittu poikkeamia.

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta 31.8.
1. Vahva ja monipuolinen elinkeinoelämä	Vesihuollon riittävyys	Rakennetut liittymät	Luotettava vesihuoltojärjestelmä	● (etenee suunnitellusti) Rakennettu tarvittavat liittymät
2. Innovaatio- ja opiskelukaupunki	Savilahti-kärkihanke		Savilahden alueen vesihuollon kehittämisen kaavoituksen mukaan	● (etenee suunnitellusti) Kehittäminen etenee kaavoituksen tahdissa.
	Tutkimushankkeet	Hankkeiden määrä	Tutkimushankkeissa mukana ja tarjotaan harjoittelupaikkoja	● (etenee suunnitellusti) Hankkeita meneillään ja harjoittelijoita otettu.
3. Kuopio-kuva - paras kaupunkiyhteisö	Vesihuoltoyhteistyö	Tehdyt suunnitelmat yhteistyöstä, mm. Siilinjärvi	Suunnitelma valmis Siilinjärven osalta	✓ (valmis) Yhteistyöselvitys valmis.
	Yhteistyöhakuinen ja avoimesti viestivä Kuopion Vesi	Asiakaspalautteet, asiakastytyväisyyskyselyn tulokset	Asiakastytyväisyyskyselyn kehittäminen	● (etenee suunnitellusti) palautteita kerätään jatkuvasti.

2. ASUKKAAT JA PALVELUT

4. Tulevaisuuteen suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne	Ilmastopoliittinen ohjelma	Kasvihuonekaasupäästöt	Ilmastopoliittisen ohjelman tarkistukseen osallistuminen. Itkonin vesilaitoksen saneerauksessa huomioidaan energiatehokkuus.	● (etenee suunnitellusti) Itkonniemen suunnittelussa huomioitu. Osallistutaan ilmastopoliittisen ohjelman tarkistamiseen
	Keskusta-alueen elinvoiman ja rakentamistehokkuuden lisääminen	Asuntorakentamisen määrä, tonttivaranto	Olevan vesihuoltoverkostoston mahdollinen hyödyntäminen	● (etenee suunnitellusti) Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.
	Lähiöiden ja keskustaajamien omaleimaisuus ja täydennysrakentaminen	Rakentamisen määrä, asukasluvunkehitys, käynnissä olevat lähiöuudistukset	Olevan vesihuollon mahdollinen hyödyntäminen	● (etenee suunnitellusti) Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.
5. Asiakaslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut	Palvelujen asiakaslähtöisyys	Sähköisen asiointin lisääminen	Tekstiviestijärjestelmän käyttöönotto	● (etenee suunnitellusti) Tekstiviestijärjestelmän käyttöönotto meneillään.
	Yhteistyö yritysten ja muiden yhteistyötahojen kanssa	Säännöllinen yhteydenpito	Yhteistyön toimivuus	● (etenee suunnitellusti) Yhteistyö toimii

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta 31.8.
6. Tasapainoinen talous	Tilikauden tulos	Vuosikate	Vuosikatteen tulee kattaa poistot	● (etenee suunnitellusti) Tavoite toteutuu. tulot jäävät budjetissa 700.000 €.
	Toimitilojen käytön tehokkuus	Hallinnon, suunnittelun ja verkoston yhteiset toimitilat	uudet toimitilat käytössä	● (etenee suunnitellusti) Uuden toimitilan rakentaminen aikataulussa. Muutto marraskuu 2017
7. Liikelaistosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus	Kuopion Veden toiminnan tuloksellisuus ja tuottavuus	Tyytyväiset asiakkaat	Tuloutus kaupungille	● (etenee suunnitellusti) Tavoite saavutetaan.
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstösuunnitelman toteutuminen	Työkyvyttömyyskustannus/ palkkasummasta	Työhyvinvoinnin edistäminen	● (etenee suunnitellusti) Toteutetaan henkilöstösuunnitelmaa.
	Johtaminen	Tulospalkkausjärjestelmän mittarit	Tavoitteiden toteuttaminen	● (etenee suunnitellusti) Tavoitteet toteutussa.
	Osaavan työvoiman saatavuus	Hakijat/avoin työpaikka	Kuopion Vesi saa palkattua ja pidettyä palveluksessa osaavaa henkilöstöä	● (etenee suunnitellusti) Saatu palkattua osaavaa henkilöstöä suunnitelman mukaisesti.

TULOSLASKELMA V. 2017 / KUOPION VESI LIIKELAITOS

	Budjetti 31.8.2017 1000 €	Toteuma 31.8.2017 1000 €	Tot. %	Ero 1 000 €	TA 2017 1000 €	Ennuste 2017 1000 €
Myyntituotot	16 873	17 473	103,6	-600	25 309	24 650
Tuet ja avustukset	12	0		12	18	18
Muut toimintatuotot	0	6		-6	0	0
TOIMINTATUOTOT	16 885	17 479	103,5	-594	25 327	24 668
Henkilöstömenot						
Palkat ja palkkiot	-2 715	-2 711	99,8	-4	-4 073	-4 073
Eläkekulut	-588	-650	110,5	62	-882	-891
Muut henkilösivukulut	-141	-132	93,8	-9	-211	-211
Henkilöstömenot yhteensä	-3 444	-3 493	101,4	49	-5 166	-5 175
Palvelujen ostot	-2 157	-1 647	76,3	-510	-3 236	-3 150
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 775	-1 691	95,2	-84	-2 663	-2 660
Vuokratulot	-233	-130	55,7	-103	-350	-350
Muut toimintakulut	-97	-78	80,7	-19	-145	-145
TOIMINTAKULUT	-7 707	-7 039	91,3	-668	-11 560	-11 480
TOIMINTAKATE	9 178	10 440	113,8	-1 262	13 767	13 188
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	7	0	0,0	7	10	10
Korkokulut	-383	-339	88,6	0	-574	-560
Tuloutus kaupungille	-2 520	-2 520	100,0	0	-3 780	-3 780
VUOSIKATE	6 282	7 581	120,7	-1 255	9 423	8 858
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 853	-5 853	100,0	0	-8 780	-8 700
TILIKAUDEN TULOS	429	1 728	403,1	-1 255	643	158
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys	23	0			34	34
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	451	1 728	382,9	-1 255	677	192

KUOPION VEDEN SEURANTARAPORTTI
ajalta 1.1. - 31.8.2017
Mittarit, suoritteet ja henkilöstö

MITTARIT		Tot 2013	Tot 2014	Tot 2015	Tot 2016	Tot 2016	TA 2017	Tot	Tot-%
		sis.Niisiä		sis.Maaninka		1-8/2016	sis.Juankoski	1-8/2017	tot/ta
TUOTTAVUUS									
Verkostoon lähtenyt vesi	1000 m ³	6 452	6 628	7 023	7 186	4 740	6 950	5 038	72,5
Laskutettu vesimäärä	1000 m ³	5 849	5 933	6 061	6 258	4 159	6 300	4 373	69,4
Hukkavesi, vuositasolla	%	8	10	14	13		10		0,0
Käsitelty jätevesi	1000 m ³	7 949	7 828	8 636	8 500	5 940	8 800	6 161	70,0
Laskutettu jätevesimäärä	1000 m ³	5 506	5 549	5 537	5 779	3 906	5 850	4 069	69,6
Vuotovesi, vuositasolla	%	28	29	36	32		34		0,0
Verkostopituus, vuositasolla	km	1 438	1 442	1 648	1 698		1 980		
-vesijohtoverkosto	km	664	667	811	855		825		0,0
-viemäriverkosto	km	497	498	559	563		870		0,0
-sadevesiverkosto	km	277	277	278	280		285		0,0
TALOUELLISUUS									
Veden energ.kulutus / tuot.m3/	kWh/m ³	0,74	0,72	0,69	0,75	0,58	0,80	0,51	63,8
Jäteveden energ.kulutus / puhd.m3/	kWh/m ³	0,49	0,75	0,59	0,65	0,43	0,78	0,35	44,9
Biokaasu yhteensä vuositasolla	1000 m ³	1166	445	1198	1143	881		933	
Käyttökulut €/yksikkö									
Vedentuotanto, brutto/verk.läht.	€/m ³	0,36	0,41	0,34	0,35	0,33	0,43	0,33	
Jätevedenpuhdistus, brutto/käs.jvesi	€/m ³	0,39	0,66	0,38	0,48	0,45	0,51	0,47	
Verkosto, brutto/2016 m*08/12	€/m	1,45	1,23	1,24	1,21	0,52	1,30	0,60	
VAIKUTTAVUUS									
Vesijohtovuodot, verkosto	kpl	14	11	12	6	5		7	
Viemäri vahingot, verkosto	kpl	4	1	0	4	2		0	
Ympäristöhaitat:									
- paineviemäri vuodot, verkosto	kpl	1	0	2	1	0		0	
- jätevesien ylivuodot ympäistöön	m ³	40	1	125	1	0		0	
- pumppaamojen ylivuodot	kpl	4	3	2	4	4		0	
- pumppaamojen ylivuodot	m ³	132	66,5	20	225	225		0	
- puhdistamon ohitus esikäsitteystä	m ³	8 095	12 327	0	0	0		0	
Uudet liittäjät /vuosi	kpl/v	2020	127	1275	130		1160	1208	
Kaikki liittäjät yhteensä 31.12.xxxx	kpl/v	11 921	12022	13297	13250		13557	14485	
Asukkaat toim.al. 31.12.xxxx	hlö	90 316	90 969	95046	96175				
Asiakaspalautteet/ v	kpl	656	170	109	332			244	

Henkilöstön tila tammi-heinäkuu	2016/ 1-8	2016	2015	2014
Henkilöitä keskimäärin	80,9	85	85	83,3
Säännöllinen työaika htv	56,2	84,84	82,8	81,2
Palkalliset poissaolot htv	10	14,24	16,69	14,2
Tehty työaika htv	46,1	70,6	66,2	67
Tehty työaika säännöllisestä työajasta %	82	83	80	82,5

RAHOITUSLASKELMA V. 2017/KUOPION VESI LIIKELAITOS

	Budjetti 31.8.2017	Toteuma 31.8.2017	Tot. %	Ero	TA 2017	Ennuste 2017
Tulorahoitus						
Vuosikate	6 282	7 581	120,7	-1 299	9 423	8 858
TULORAHOITUS YHTEENSÄ	6 282	7 581	120,7	-1 299	9 423	8 858
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-7 703	-4 184	54,3	-3 519	-11 555	-11 000
INVESTOINNIT NETTO	-7 703	-4 184	54,3	-3 519	-11 555	-11 000
VARSINAINEN TOIMINTA JA INVESTOINNIT NETTO	-1 421	3 397	-239,0	-4 818	-2 132	-2 142
Rahoitustoiminta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lis.	0	0		0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen väh.	-627	-547	87,3	-80	-940	-940
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamistenmuutokset kunnalta	1 455	0		1 455	2182	2182
Saamisten muutokset muilta	0	-214		214		
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	600	120	20,0	480	900	900
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 428	-643	-45,0	2 069	2 142	2 142
VAIKUTUS MAKSU- VALMIUTEEN	7	2 754	41310,0	-4 204	10	0

Kallaveden Työterveys Liikelaitos

Työterveyshuollon johtaja Petri Kangasperkon katsaus ajalta 1.1. - 31.8.2017

Toiminta

Kallaveden Työterveyshuollon päätoimipiste sijaitsee Viestikatu 7:ssä Technopoliksen tiloissa. Lisäksi työterveyshuoltopalveluja tuottavat Nilsin ja Tuusniemen toimipisteet. Kallaveden Työterveys tuottaa työterveydenhuollon palveluja moniammatillisesti. Suurin asiakkaamme on Kuopion kaupunki. Lisäksi palveluja myydään Tuusniemen kunnalle, yksityisille yrityksille, yrittäjille sekä maatalousyrittäjille. Toiminnan olennaiset tavoitteet tullaan saavuttamaan.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Kirjanpidon mukaan laadittu tuloslaskelma näyttää alijäämää – 58.889 euroa. Kuitenkin tiedetään, että laskutusta on kirjautumatta elokuulta noin 200.000 euroa. Lisäksi loppuvuonna laskutetaan suurimman asiakkaan, eli kaupungin perusmaksut (yli 200.000 euroa). Nilsin toimitilojen valmistuttua, tulevat Nilsin toimipisteen vuokratulot yli kaksinkertaistumaan. Palkkakulut ovat vuoden 2016 vastaavaan jaksoon verrattuna merkittävästi pienemmät. Nämä tekijät huomioiden liikelaitoksen toiminta on jokseenkin budjetin mukainen ja näyttäisi siltä, että merkittäviä poikkeamia talousarviosta ei ole. Joitakin asiakasmenetyksiä kauden aikana on ollut, mutta liikelaitoksella on hyvät mahdollisuudet kaupungin tuloutuksen jälkeinkin tehdä positiivinen tilinpäätös.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Työterveyshoitajien saatavuus näyttää tällä hetkellä olevan hyvä ja lääkärienkin kiinnostus Kallaveden Työterveydestä työnantajana on ollut hyvällä tasolla. Lääkäriresursseissa oli varsinkin kesällä niukkuutta, mutta loppuvuoden tilanne korjaantuu kohtuullisen hyväksi. Lääkäreissä on runsaasti osa-aikaista työviikkoa tekeviä. Joustaminen työajassa on lisännyt lääkäreiden kiinnostusta Kallaveden Työterveyttä kohtaan työnantajana.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on toteutettu suunnitelman mukaisesti.

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite		Seuranta 31.8.
1. Vahva ja monipuolinen elinkeinoelämä	Asiakaslähtöiset ja ennaltaehkäisevät palvelut	Tuotamme tilaajien tarvitsemat palvelut	Olemassa olevien palveluprosessien kehittäminen ja tarvittaessa uusien palvelujen käyttöönotto	●	(etenee suunnitellusti)

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite		Seuranta 31.8.
6. Tasapainoinen talous	Tilikauden tulos	Tulot kattavat menot	Talousarvion toteutuminen suunnitellusti	●	(etenee suunnitellusti)
	Tuottavuuden kehittyminen	Riittävä resurssi palvelujen tuottamiseen	Henkilökunta suhteessa asiakaskuntaan pystyy vähintään samana	●	(etenee suunnitellusti)
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstötyön tuottavuus	Sairauspoissaolot kpl/htv/vuosi, henkilöstökysely	Työhyvinvointi paranee ja sairauspoissaolot vähenevät	●	(etenee suunnitellusti)
	Yhteistyö asiakkaiden kanssa	Asiakaspalaute	Asiakkaiden tunteman laatutason parantuminen	●	(etenee suunnitellusti)

TULOSLASKELMA 2017 / KALLAVEDEN TYÖTERVEYS

	Budjetti TA 2017 €	Toteuma 31.8. €	Tot. %	Ero	Ennuste
Myyntituotot	4 609 602	2 751 604	59,7	1 857 998	4 609 602
Maksutuotot	15 000	9 647	64,3	5 353	15 000
Tuet ja avustukset	8 000	9 446	118,1	-1 446	8 000
Muut toimintatuotot	30 000	23 496	78,3	6 504	30 000
TOIMINTATUOTOT	4 662 602	2 794 193	59,9	1 868 409	4 662 602
Henkilöstömenot					
Palkat ja palkkiot	-2 188 000	-1 394 434	63,7	-793 566	-2 188 000
Eläkekulut	-425 742	-278 528	65,4	-147 214	-425 742
Muut henkilösivukulut	-113 557	-68 746	60,5	-44 811	-113 557
Henkilöstömenot yhteensä	-2 727 299	-1 741 708	63,9	-985 591	-2 727 299
Palvelujen ostot	-1 373 263	-750 453	54,6	-622 810	-1 373 263
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-87 300	-66 826	76,5	-20 474	-87 300
Vuokratulot	-373 600	-226 428	60,6	-147 172	-373 600
Muut toimintakulut	-8 140	-5 668	69,6	-2 472	-8 140
TOIMINTAKULUT	-4 569 602	-2 791 083	61,1	-1 778 519	-4 569 602
TOIMINTAKATE	93 000	3 110	3,3	89 890	93 000
Tuloutus kaupungille	-50 000	-33 333	66,7	-16 667	-50 000
VUOSIKATE	43 000	-30 223	-70,3	73 223	43 000
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-43 000	-28 666	66,7	-14 334	-43 000
TILIKAUDEN TULOS	0	-58 889		58 889	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	-58 889		58 889	0

Mittaristo

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017
Käynnit	Työterveyslääkäri	19781	20716	17000	17000
	Työterveyshoitaja	8792	10109	6500	6500
	Työterveyspsykologi	1109	1297	1200	1200
	Työfysioterapeutti	1302	1458	1000	1000
	Yhteensä	30984	33580	25700	25700
Työpaikkatoiminta (tuntia)	Työterveyslääkäri	320	316	500	500
	Työterveyshoitaja	2073	2421	1700	1700
	Työterveyspsykologi	77	225	350	350
	Työfysioterapeutti	408	437	450	450
	Yhteensä	2878	3399	3000	3000
Toiminnan laajuus	Asiakkaita yhteensä	13455	13043	12000	12000
	Kokonaisvaltainen työterveyshuolto	11257	10803	9000	9000
Henkilöstö	Vakinaiset	43,5	44	42	42
Toimipisteet	Toimipisteet	Kuopio	Kuopio	Kuopio	Kuopio
		Tuusniemi	Tuusniemi	Tuusniemi	Tuusniemi
		Nilsinä	Nilsinä	Nilsinä	Nilsinä
		Maaninka	Maaninka		

Kuntatekniikkaliikelaitos (Mestar)

Toimitusjohtaja Seppo Hiekkalan katsaus ajalta 1.1. 31.8.2017

Toiminta

Toiminta on alkuvuoden aikana ollut hyvällä tasolla. Esimiesten koulutuksia jatketaan ja koko kunnossapidon henkilöstön koulutukset ovat käynnissä. Tavoitteena on saada LEAN-opit käytäntöön ja tuomaan tehokkuutta.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Talous on edellisvuosia paremmin hallinnassa elokuuta lukuun ottamatta. Elokuun osalta kyse on laskutusjättämästä. Kokonaisuutena ei ole odotettavissa poikkeamia talousarvioon.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Henkilöstöä on saatavilla hyvin. Olemme mukana järjestöjen ja oppilaitosten kanssa suunnittelemassa ja toteuttamassa koulutuksia varmistaaksemme ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuden myös jatkossa. Koikeilimme myös uusia toimintamalleja kesän ruuhkahuipussa onnistumisessa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan vuoden 2017 suunnitelman painopistealueet ovat:

1. riskien hallinta
  - riskien hallinnan käytäntöön vieminen
2. henkilöstöresurssit ja osaaminen
  - henkilöstömittareiden seuranta ja tavoitteiden toteutumisen seuranta
3. Talouden hallinnan kehittäminen
  - mittarointi ja talouden jatkuva seuranta sekä poikkeamiin reagointi

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU				
Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta 31.8.
4. Tulevaisuuteen suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne	Ilmastopoliittisen ohjelman toteutuminen	Ilmastopoliittisen ohjelman toteutuminen	Kaupungin asettaman ilmastopoliittisen ohjelman toteutuminen palvelutoiminnassa ja hankinnoissa.	 (etenee suunnitellusti)

2. ASUKKAAT JA PALVELUT

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite		Seuranta 31.8.
5. Asiakslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut	Pystymme tuottamaan tilaajien tarvitsemat palvelut	Pystymme tuottamaan tilaajien tarvitsemat palvelut	Jatkuva parantaminen (eri sopimuksissa eri kriteerit)	☒	(etenee suunnitellusti)

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite		Seuranta 31.8.
6. Tasapainoinen talous	Ylijäämäinen tilinpäätös	Ylijäämäinen tilinpäätös	Tulostavoite on 1,5 % liikevaihdosta.	☒	(etenee suunnitellusti)
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstön työtyytyväisyys on korkealla tasolla ja olemme haluttu työnantaja	Valittujen kehittämiskohteiden parantaminen	Valittujen kehittämiskohteiden parantaminen > 0,2 yksikköä	☒	(etenee suunnitellusti)
	Toimintatapojen muuttaminen aktiiviseen kehittämiseen ja palvelujen myyntiin	Toimintatapojen muuttaminen aktiiviseen kehittämiseen ja palvelujen myyntiin	kaikkien sopimusten osalta saavutetaan taloustavoitteet	☒	(etenee suunnitellusti)
	Yhteistyö asukkaiden kanssa	Asiakaspalaute	Kuntalaisten tunteman laatutason parantaminen	☐	(ei statusta)

TULOSLASKELMA V. 2017/KUOPION KUNTATEKNIKKALIIKELAITOS

	Budjetti 31.8.2017	Toteuma 31.8.2017	Tot. %	Ero	TA 2017	Ennuste 2017
	1000 €	1000 €		1 000 €	1000 €	1000 €
Myyntituotot	23 231	21 534	92,7	1 697	34 846	35 300
Tuet ja avustukset	35	1	2,8	34	53	53
Muut toimintatuotot	125	87	69,8	38	187	190
TOIMINTATUOTOT	23 391	21 622	92,4	1 769	35 086	35 543
Henkilöstömenot						
Palkat ja palkkiot	-5 337	-5 156	96,6	-181	-8 005	-8 000
Eläkekulut	-972	-991	102,0	19	-1 458	-1 480
Muut henkilösivukulut	-277	-257	92,7	-20	-416	-390
Henkilöstömenot yhteensä	-6 586	-6 404	97,2	-182	-9 879	-9 870
Palvelujen ostot	-9 019	-9 820	108,9	801	-13 528	-13 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 052	-5 115	101,2	63	-7 578	-7 600
Vuokratulot	-1 393	-1 463	105,0	70	-2 090	-2 100
Muut toimintakulut	-301	-75	24,9	-226	-451	-460
TOIMINTAKULUT	-22 351	-22 877	102,4	526	-33 526	-33 930
TOIMINTAKATE	1 040	-1 255	-120,7	2 295	1 560	1 613
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkokulut	-7	0	0,0	-7	-10	0
Tuloutus kaupungille	-170	-170	0,0	0	-255	-255
VUOSIKATE	863	-1 425	-165,1	2 288	1 295	1 358
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-505	-505	100,0	0	-757	-760
TILIKAUDEN TULOS	358	-1 930	-538,6	2 288	538	598
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	358	-1 930	-538,6	2 288	538	598

RAHOITUSLASKELMA V. 2017/KUOPION KUNTATEKNIKKALIIKELAITOS

	Budjetti 31.8.2017	Toteuma 31.8.2017	Tot. %	Ero	TA 2017	Ennuste 2017
Tulorahoitus						
Vuosikate	863	-1 425	-165,1	2 288	1 295	1 358
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0,0	0	-20	
TULORAHOITUS YHTEENSÄ	863	-1 425	-165,1	2 288	1 275	1 358
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-459	-359	78,2	-100	-689	-689
Käyttöomaisuuden myyntitulot	13	29	217,5	-16	20	29
INVESTOINNIT NETTO	-446	-330	74,0	-116	-669	-660
VARSINAINEN TOIMINTA JA INVESTOINNIT NETTO	417	-1 755	-420,5	2 172	606	698
Rahoitustoiminta						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutokset	0	-102		102	0	
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	0	358		-358	0	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	0	256		-256	0	0
VAIKUTUS MAKSU- VALMIUTEEN	417	-1 499	-359,2	1 916	606	698